

76/25

Projekt

z dnia 15 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY KOBYLANKA**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025 – 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 17 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025 – 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Urszula Gierałtowska

sprawokitere pod ogł.
Jowuselo - p...
Stanowisko Py...
a...
Strona 1

Uzasadnienie

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.). Zgodnie z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1 cytowanej ustawy, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu oraz rada miasta i gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobyłka na lata 2025 - 2028 został sporządzony w celu określenia aktualnego stanu środowiska, wskazania celów środowiskowych, a także wyznaczenia zadań umożliwiających ich realizację w perspektywie wieloletniej.

W oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024, poz. 1112 ze zm.) uzgodniono odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie (znak pisma: WPS.410.92.2025.AM z dnia 22 lipca 2025 r.) oraz Zachodniopomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Szczecinie (znak pisma: NZNS.9022.6.18.2025 z dnia 15 lipca 2025 r.). Program został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Powiatu Stargardzkiego Uchwałą Nr 664/25 z dnia 31 lipca 2025 r.

Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzono także konsultacje społeczne programu, podczas których nie złożono żadnych wniosków i uwag.

W świetle powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

W.O.T
Julita Pilecka

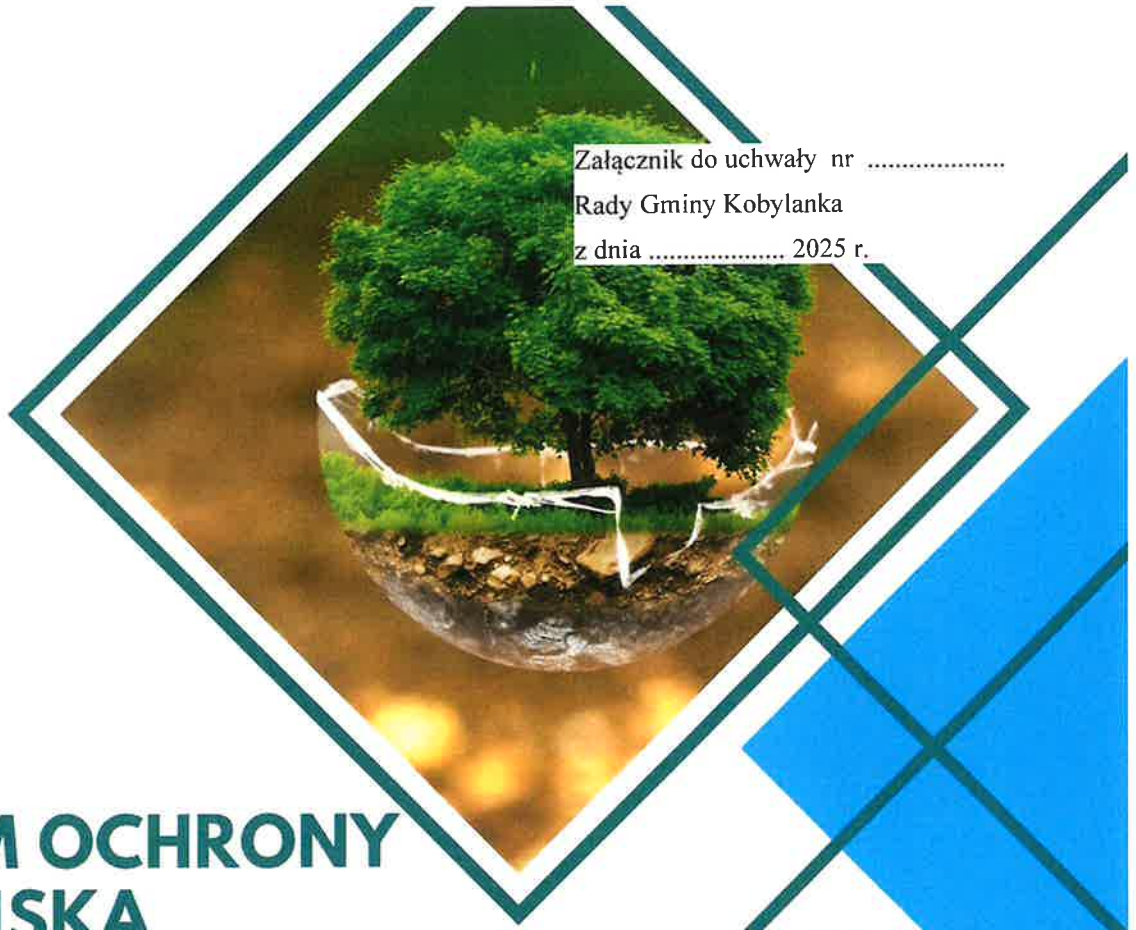
Sporychul:
STARSZY INSPEKTOR
Marcin Lewicki
Marcin Lewicki

Iwona Wróbel
Iwona Wróbel
Kierownik
referatu gospodarki
komunalnej i ochrony środowiska

Załącznik do uchwały nr
Rady Gminy Kobylanka
z dnia 2025 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBYLANKA NA LATA 2025-2028

Wykonawca:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja
43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10
tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98
biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

1. Wykaz skrótów	5
2. Wstęp.....	6
2.1. Cel i zakres opracowania	6
2.2. Opis przyjętej metodyki	7
2.3. Charakterystyka Gminy Kobylanka	8
2.3.1. Położenie.....	8
2.3.2. Rzeźba terenu i formy krajobrazowe	9
2.3.3. Warunki klimatyczne.....	11
2.3.4. Demografia	15
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska	17
3.1. Dokumenty międzynarodowe	17
3.2. Dokumenty krajowe	19
3.3. Dokumenty wojewódzkie	27
3.4. Dokumenty powiatowe	29
3.5. Dokumenty gminne.....	29
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	30
5. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Kobylanka	32
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	32
5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	32
5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujące na terenie gminy Kobylanka	35
5.1.3. Jakość powietrza	46
5.1.4. Odnawialne Źródła Energii (OZE)	52
5.1.5. Zagadnienia horyzontalne	57
5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska	58
5.1.7. Analiza SWOT	59
5.2. Zagrożenia hałasem	60
5.2.1. Stan wyjściowy	60
5.2.2. Źródła hałasu	60
5.2.3. Monitoring poziomu hałasu	66
5.2.4. Zagadnienia horyzontalne	66
5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska	67
5.2.6. Analiza SWOT	67
5.3. Pola elektromagnetyczne	68
5.3.1. Stan wyjściowy	68
5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego	70
5.3.3. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego	72
5.3.4. Zagadnienia horyzontalne	73
5.3.5. Tendencje zmian stanu środowiska	74
5.3.6. Analiza SWOT	74
5.4. Gospodarowanie wodami	75
5.4.1. Wody powierzchniowe	75
5.4.2. Obszary zagrożone powodzią	79
5.4.3. Obszary zagrożone suszą	80
5.4.4. Jakość wód powierzchniowych	84
5.4.5. Wody podziemne	87
5.4.6. Jakość wód podziemnych	91
5.4.7. Zagadnienia horyzontalne	92
5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska	93
5.4.9. Analiza SWOT	94
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	95

5.5.1. Zaopatrzenie w wodę	95
5.5.2. Odprowadzanie ścieków.....	96
5.5.3. Zagadnienia horyzontalne	99
5.5.4. Tendencje zmian stanu środowiska	100
5.5.5. Analiza SWOT	100
5.6. Zasoby geologiczne.....	101
5.6.1. Przepisy prawne	101
5.6.2. Stan aktualny	101
5.6.3. Zagadnienia horyzontalne	102
5.6.4. Tendencje zmian stanu środowiska	103
5.6.5. Analiza SWOT	103
5.7. Gleby	104
5.7.1. Stan aktualny.....	104
5.7.2. Zagadnienia horyzontalne	109
5.7.3. Tendencje zmian stanu środowiska	109
5.7.4. Analiza SWOT	110
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	111
5.8.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów	119
5.8.2. Zagadnienia horyzontalne	122
5.8.3. Tendencje zmian stanu środowiska	122
5.8.4. Analiza SWOT	123
5.9. Zasoby przyrodnicze	124
5.9.1. Formy ochrony przyrody.....	124
5.9.2. Grunty leśne	140
5.9.3. Zagadnienia horyzontalne	142
5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska	143
5.9.5. Analiza SWOT	143
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	144
5.10.1. Stan aktualny	144
5.10.2. Zagadnienia horyzontalne	144
5.10.3. Tendencje zmian stanu środowiska	145
5.10.4. Analiza SWOT	146
6. Działania mające na celu poprawę jakości środowiska w latach 2023-2024.....	147
7. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Kobylanka	150
8. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Kobylanka	152
9. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	154
9.1. Wyznaczone cele i zadania	154
9.2. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Kobylanka.....	155
9.3. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	169
9.4. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	175
10. System realizacji programu ochrony środowiska	185
10.1. Współpraca z interesariuszami	186
10.2. Edukacja ekologiczna.....	187
10.3. Sprawozdawczość	189
10.4. Monitoring realizacji programu	189
10.5. Źródła finansowania	192
10.5.1. Fundusze krajowe	192
10.5.2. Fundusze Unii Europejskiej.....	194
Spis tabel	196
Spis rysunków	198

1. Wykaz skrótów

Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ASGOK	Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi
B(a)P	Benzo[a]piren
EFRR	Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IUNG PIG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
JCW P	Jednolita część wód powierzchniowych
JCW Pd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPZPO	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGO WZ	Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
PoliŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POKZA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
PZP	Plan Zagospodarowania Przestrzennego
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
UMWZ	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy Kobylanka. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Kobylanka, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.), dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska na terenie gminy Kobylanka w odniesieniu m.in. do ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy Kobylanka.

Poprzedni POŚ pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Kobylanka nr XL/253/21z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2021–2024 z perspektywą na lata 2025–2028.

2.2. Opis przyjętej metodyki

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.), a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

Program ochrony środowiska dla Gminy Kobylanka tworzony jest w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka Gminy Kobyłanka

2.3.1. Położenie

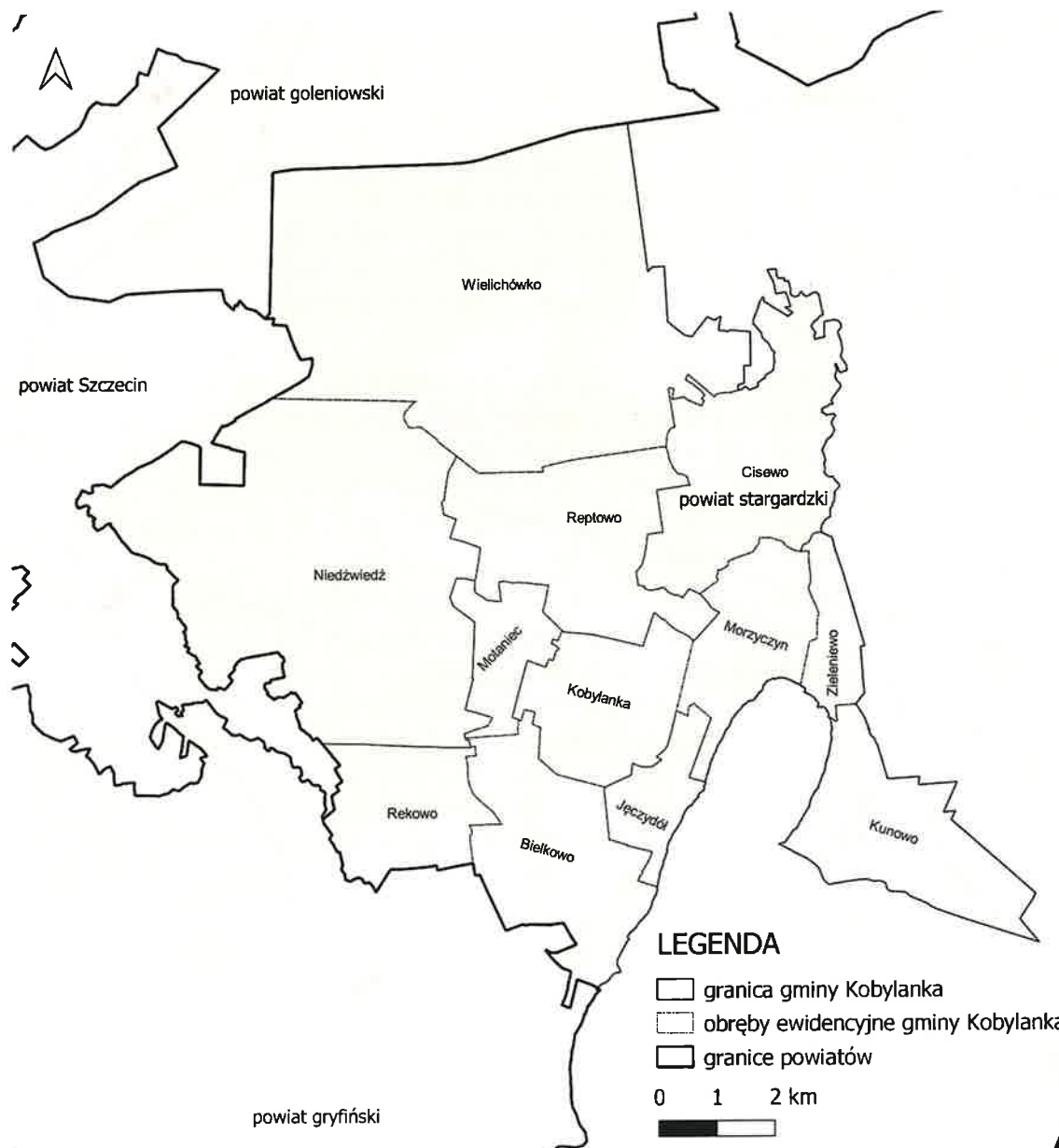
Gmina położona jest w zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, granicząc z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od zachodu z miastem Szczecin,
- od południowego zachodu z gminą Stare Czarnowo,
- od wschodu i południowego wschodu z gminą Stargard,
- od północy z gminą Goleniów.

Administracyjnie gmina należy do powiatu stargardzkiego, wchodzi także w skład Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Granice gminy na przeważającej długości są granicami sztucznymi, jedynie w południowo-wschodniej części wyznacza je linia brzegowa jeziora Miedwie, leżącego poza gminą Kobyłanka, a na południowym zachodzie granica nawiązuje swym przebiegiem do koryta lub krawędzi doliny Płoni.

Gmina Kobyłanka zajmuje powierzchnię 12 106 ha, co stanowi 8,02% powierzchni powiatu stargardzkiego oraz 0,5% powierzchni województwa zachodniopomorskiego. W skład gminy Kobyłanka wchodzi sołectwa: Bielkowo, Cisewo, Jęczydół, Kobyłanka, Kunowo, Morzyczyn, Zieleniewo, Motaniec, Niedźwiedź, Rekowo i Reptowo oraz osady, przysiółki i kolonie: Gajęcki Ług, Kałęga, Miedwiecko, Morawsko, Nowe Kunowo, Wielichówko, Zagość.

Rysunek 1. Położenie gminy Kobylanka
źródło: opracowanie własne

2.3.2. Rzeźba terenu i formy krajobrazowe¹

Południowo-zachodnia część terenu gminy (Płonia-Jezierzyce-Rekowo) nawiązuje cechami krajobrazu naturalnego do mezoregionu Puszczy Bukowej, od którego oddziela ją jedynie dolina rzeki Płoni. W tej części obszaru gminy znajdują się też najwyższe wzniesienia 40-45 m n.p.m. w strefie falistej wysoczyzny morenowej (rejon Rekowa).

W obrębie pld. części Równiny Goleniowskiej dominuje płaska, wznosząca się na wysokość 16 - 25 m n.p.m. równina osadów rzeczno-rozlewiskowych. Budują ją osady piaszczyste, złożone w okresie postglacjalnym przez wody roztopowe wytapiane z brył lodu martwego. Powierzchnię równiny urozmaicają liczne wydmy wałowe i paraboliczne, wznoszące się do

¹ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylanka

10 m ponad powierzchnię równiny oraz rozległe pokrywy piasków eolicznych. Pagóry wydymowe wkraczają również na obszar wysoczyzny plejstocenińskiej (taras kemowy w jej brzeżnej części). Na równinie, w misach płytkich, powytopiskowych jezior rozwinęły się osady akumulacji jeziornej i biogenicznej. Równiny jeziorno-torfowiskowe stanowią płaskie powierzchnie (17-20 m n.p.m.), podmokłe, z reguły otoczone formami wydymowymi. Wypełniają je osady mineralno-organiczne (namuły, gytie, kreda jeziorna i torfy). W przewadze występują torfy niskie. Jedynie w płn. części torfowiska Reptowo doszło do utworzenia torfowiska wysokiego typu atlantyckiego, gdzie torfy niskie i przejściowe nadbudowane są mszystymi torfami wysokimi. W dolinach rzek, na piaskach tarasu zalewowego, również zalegają torfy niskie i mady zalewowe.

Wzdłuż brzegów jeziora Miedwie, stanowiącego kryptodepresję (rzędna dna na wysokości 28,1 m p.p.m.), znajduje się płaski taras jeziorny wznoszący się do 5 m nad poziom wód jeziora. Półka tarasu jeziornego wzdłuż płn.-zach. brzegu jeziora posiada szerokość nawet do 1 km i zbudowana jest z piasków jeziornych. Wzdłuż brzegu wschodniego natomiast równie szeroki taras zajęty jest przez torfy niskie i kredę jeziorną. Taras ten znaczy zasięg linii brzegowej jeziora Miedwie sprzed 5-6 tys. lat.

Brzeg wysoczyzny biegnie na linii Płonia - Jezierzycy i bardzo słabo zaznacza się w morfologii. Dopiero od wysokości Kobylanki i Jęczydołu tworzy wyraźną krawędź (15-20 m) nad taflą jez. Miedwie. Wysoczyzna w płd.-zach. części gminy wznosi się do wysokości 40-50 m n.p.m. i budują ją piaszczyste i gliniaste osady lodowcowe. Deniwelacje powierzchni sięgają (poza krawędzią) 5-10 m. Powierzchnię wysoczyzny urozmaicają drobne formy szczelinowe (pagórki kemowe) oraz bezodpływowe zagłębienia wytopiskowe po martwym lodzie. Płaska wysoczyzna morenowa występuje w rejonie Motaniec - Bielkowo, falista pomiędzy Rekowem a Jezierzycami (stylem budowy geologicznej nawiązuje do stoku Wzgórz Bukowych). Również płaska równina morenowa (do 33 m n.p.m.) rozpościera się w rejonie Kunowa, gdzie budują ją gliny zwałowe.

Teren gminy Kobylanka posiada zróżnicowaną budowę geologiczną i pomimo dość monotonnej morfologii (deniwelacje w granicach do 20 m, różnice wysokości do 30 m) wykazuje wyraźne zróżnicowanie krajobrazu naturalnego.

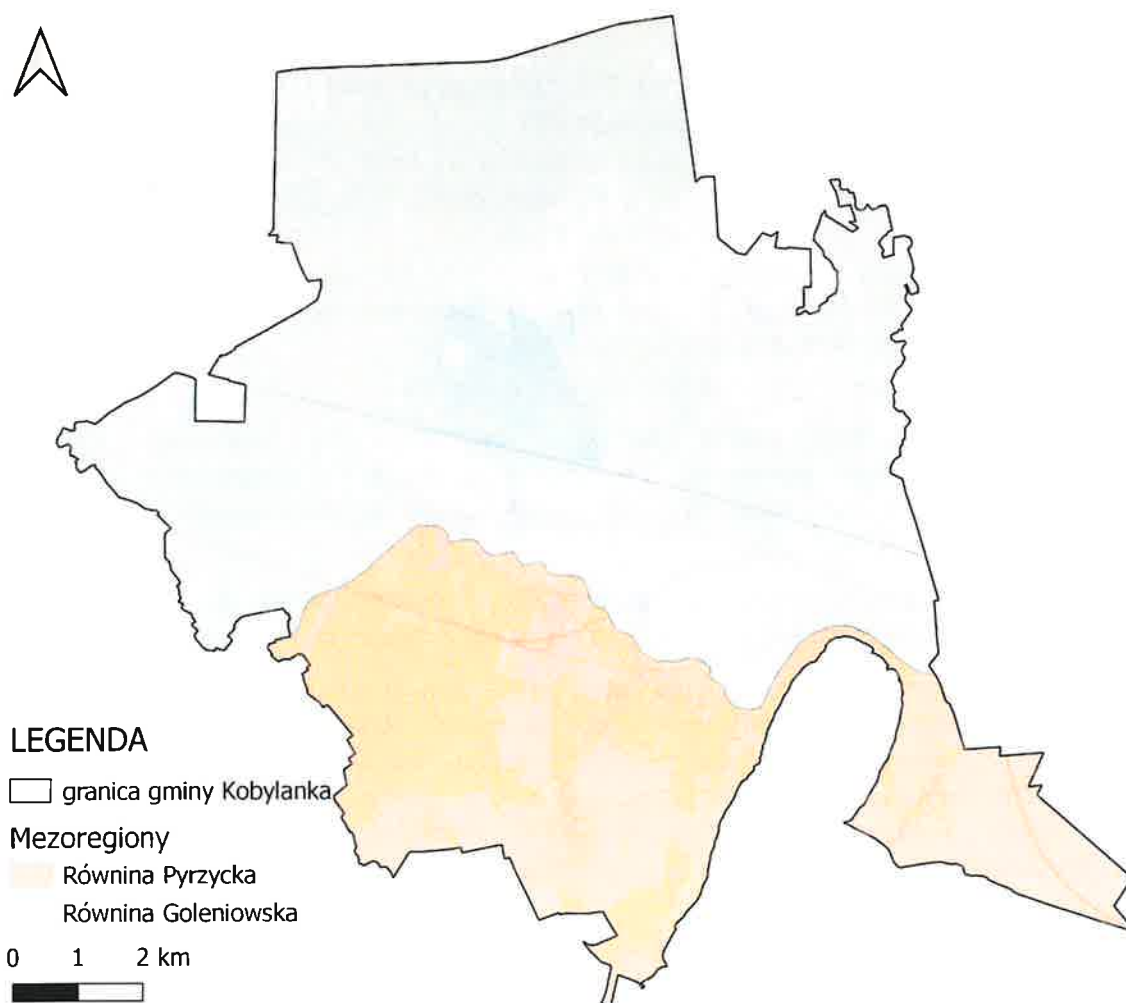
- Część północna i środkowa obszaru gminy to płaska równina piaszczysta, urozmaicona rozległymi lecz płytkimi misami torfowisk. Posiada płytkie zwierciadło wód gruntowych i płytką warstwę użytkową wód podziemnych, praktycznie pozbawioną odpowierzchniowej izolacji. Teren bardzo podatny na antropopresję, wymagający szczególnie ostrożnej polityki zagospodarowania przestrzennego;
- Część płd.-wsch. obszaru gminy to północny fragment głębokiej rynny jez. Miedwie otoczonej tarasem jeziornym, podmokłym i utrudniającym rekreacyjno - użytkowy dostęp do jeziora. Przylega do niego płat wysoczyzny morenowej, ograniczającej zastoisko pyrzyckie (rejon wsi Kunowo);
- W części płd.-zach. znajduje się płaska i falista wysoczyzna morenowa oddzielona rynnową doliną Płoni od stoków Gór Bukowych. Teren o zróżnicowanej rzeźbie. Powierzchniowo występują tu osady słaboprzepuszczalne. Wysoczyznę od misy jeziora oddziela wysoka krawędź oraz płaski, piaszczysty taras - strefa o korzystnych warunkach do wykorzystania rekreacyjnego.

Szczególną rolę odgrywa położenie hydrograficzne gminy. Przeważająca jej część leży na obszarze zlewni Płoni i Iny. Obie rzeki płyną poza jej granicami. W powiązaniach

przyrodniczych gminy z otoczeniem bardzo istotną rolę odgrywa układ hydrograficzny jezioro Miedwie - rzeka Płonia.

Według fizyczno–geograficznej regionalizacji Polski J. Solon i inni, 2018 gmina Kobylanka umiejscowione jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
 - prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
 - podprowincja – Pobrzeża Południowobałtyckie
 - makroregion – Pobrzeże Szczecińskie
 - mezoregion – Równina Goleniowska
 - mezoregion – Równina Pyrzycka

Rysunek 2. Położenie gminy Kobylanka na tle mezoregionów
źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych, opracowanie własne

2.3.3. Warunki klimatyczne

Gmina Kobylanka leży w Krainie Goleniowsko - Pyrzyckiej. Kraina ta obejmuje Nizinę Szczecińską i obszary położone na wschód od Szczecina.

Teren tej krainy wznosi się przeciętnie od 20 do 60 m n.p.m. Notuje się tu stosunkowo wysokie temperatury powietrza, niewielkie opady atmosferyczne i najwyższy niedosyt wilgotności

powietrza w województwie. Stosunkowo często występują lata z niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi.

Parametry meteorologiczne charakteryzujące warunki klimatyczne gminy są wynikami obserwacji, opracowanymi dla stacji w Lipniku, oddalonej od centrum gminy o około 7 km w kierunku wschodnim. Przedstawiają się one następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,0 - 7,5°C, a w okresie wegetacyjnym, który trwa tu 217 - 224 dni, wynosi 14,0 - 13,7°C, w okresie VI-VIII - 6,8°C,
- najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,3°C), najchłodniejszym styczeń (-1,9°C), amplituda roczna wynosi 19,2°C,
- najniższe opady atmosferyczne występują w rejonie jez. Miedwie i wynoszą rocznie 500 mm, wzrastają w kierunku północnym i północno- wschodnim, osiągając na obszarze Puszczy Goleniowskiej 600 mm,
- roczna liczba dni z opadem wynosi 177, z przewagą w okresie XI - I,
- liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi ok. 60 dni,
- średnia roczna wilgotność względna powietrza wynosi 81 %, w okresie IV - IX 76 %, a od IX - II przekracza 80 %; niedosyt wilgotności powietrza w okresie IV - IX wynosi 5,5 - 4,5 hPa,
- najwcześniejsze przymrozki jesienne występują 18. IX, najpóźniejsze przymrozki wiosenne 12. V; średnia długość okresu bezprzymrozkowego wynosi 166 dni,
- średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,9 m/s,
- średnia roczna liczba dni z silnymi wiatrami wynosi 25.

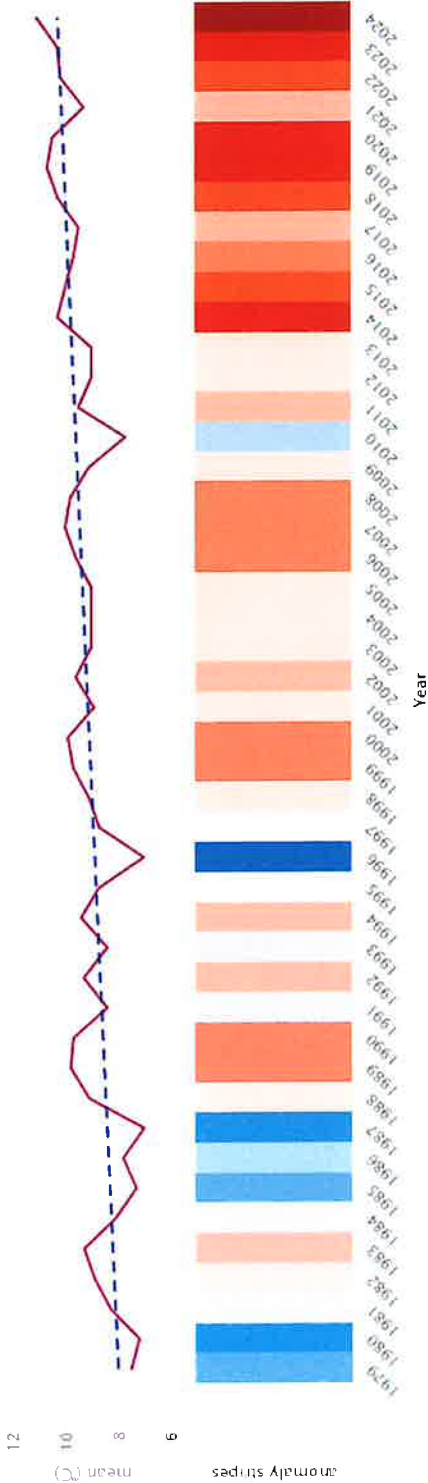
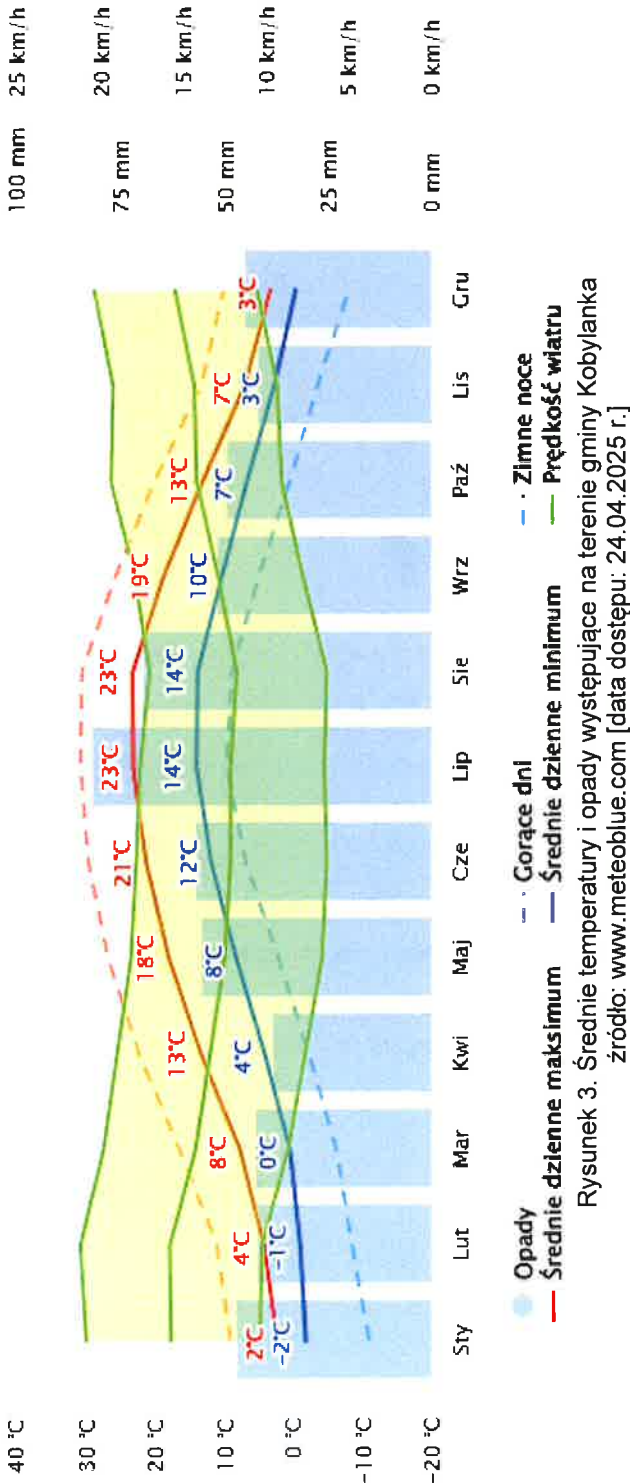
Poszczególne elementy meteorologiczne modyfikowane są czynnikami lokalnymi kształtującymi warunki topoklimatyczne (m.in. ukształtowanie powierzchni, głębokość występowania wód gruntowych, stopień pokrycia terenu lasami i łąkami, odległość od większych zbiorników wodnych).

Istotny wpływ na warunki klimatyczne obszaru gminy Kobylanka ma jez. Miedwie, kompleksy leśne Puszczy Goleniowskiej i otwarte przestrzenie łąk o różnym stopniu uwilgotnienia.

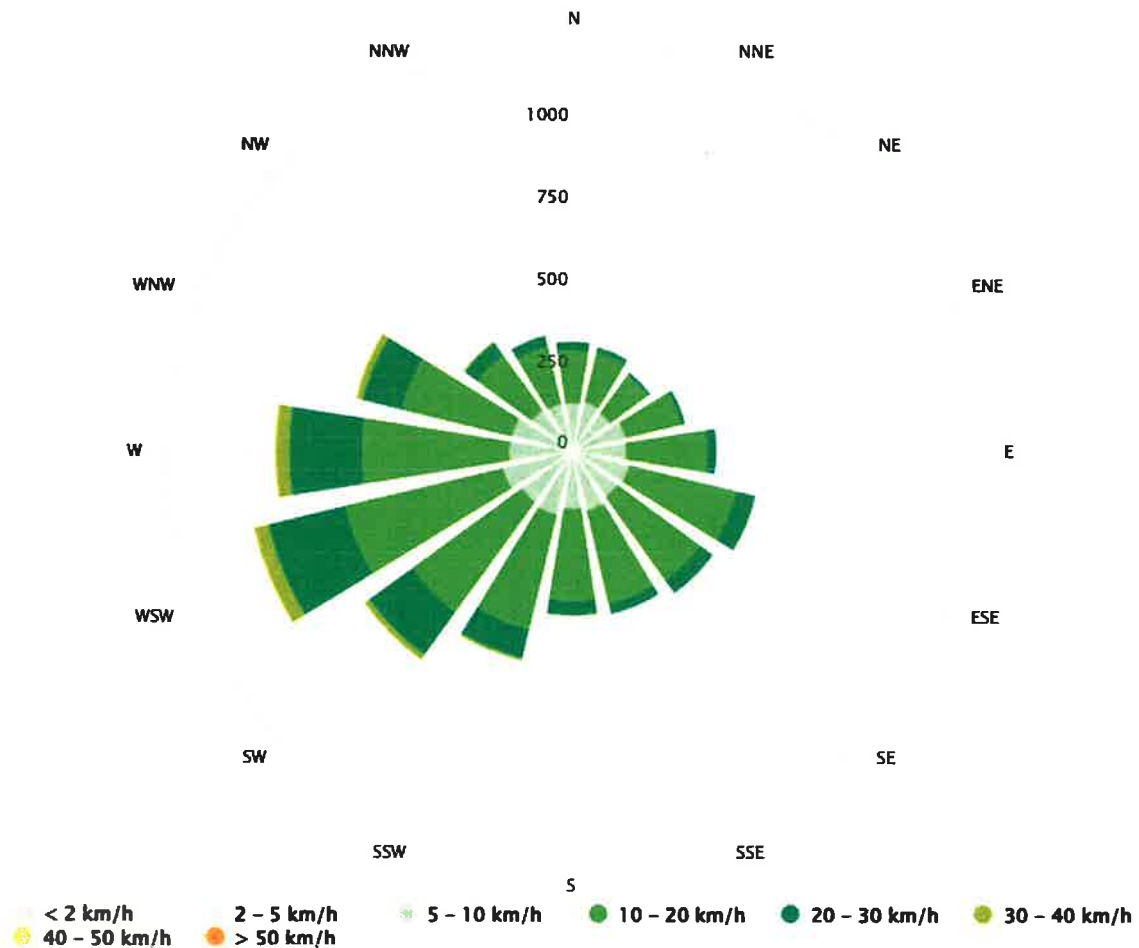
Najkorzystniejszymi warunkami topoklimatycznymi z punktu widzenia stałego przebywania ludzi, charakteryzują się otwarte tereny wysoczyznowe, płaskie lub faliste, będące poza zasięgiem zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza. Charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, są dobrze nasłonecznione i przewietrzane. Szczególnie uprzywilejowane są stoki o ekspozycji południowej i południowo - zachodniej, ze względu na korzystne warunki solarne. Tereny takie znajdują się na wschód od Kunowa i na wschód od Bielkowa.

Niekorzystnymi warunkami topoklimatycznymi charakteryzują się nisko położone tereny użytków zielonych na glebach torfowych oraz tereny wokół jez. Miedwie. Warunki klimatyczne są tam kształtowane w dużej mierze pod wpływem niskiej przewodności cieplnej podłoża [wysoki poziom wód gruntowych, grunty organiczne], co oznacza podwyższenie wilgotności względnej powietrza, dużą częstotliwość występowania mgieł i przygruntowych przymrozków. Na nisko położonych terenach mogą tworzyć się zastoiska zimnego powietrza.²

² Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylanka

Powyższy wykres przedstawia szacunkową wartość średniej rocznej temperatury dla gminy Kobylanka. Przerywana niebieska linia to liniowy trend zmian klimatycznych. Linia trendu biegnie w górę od lewej do prawej, co oznacza, że trend temperatury jest dodatni i w gminie Kobylanka robi się cieplej z powodu zmian klimatu.

Rysunek 5. Róża wiatrów w gminie Kobylanka
 źródło: www.meteoblue.com [data dostępu: 24.04.2025 r.]

2.3.4. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 roku liczba ludności w gminie Kobylanka wynosiła 6 554 osób, z czego 3 245 stanowili mężczyźni, natomiast 3 309 kobiety. Powierzchnia gminy Kobylanka wynosi 122 km², co wraz z liczbą zamieszkujących go ludzi daje gęstość zaludnienia na poziomie 53 os./km². Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 1. Dane demograficzne

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość
Liczba ludności (ogółem)	osoba	6 554
Liczba mężczyzn	osoba	3 245
Liczba kobiet	osoba	3 309
Ludność na 1 km ²	osoba	53,9
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	24,5
Przyrost naturalny	-	- 6
Współczynnik feminizacji	osoba	102
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	20,6
W wieku produkcyjnym	%	60,0
W wieku poprodukcyjnym	%	19,4

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 r. [data dostępu: 23.04.2025 r.]

Tabela 2. Liczba ludności Gminy Kobylanka w latach 2014-2024

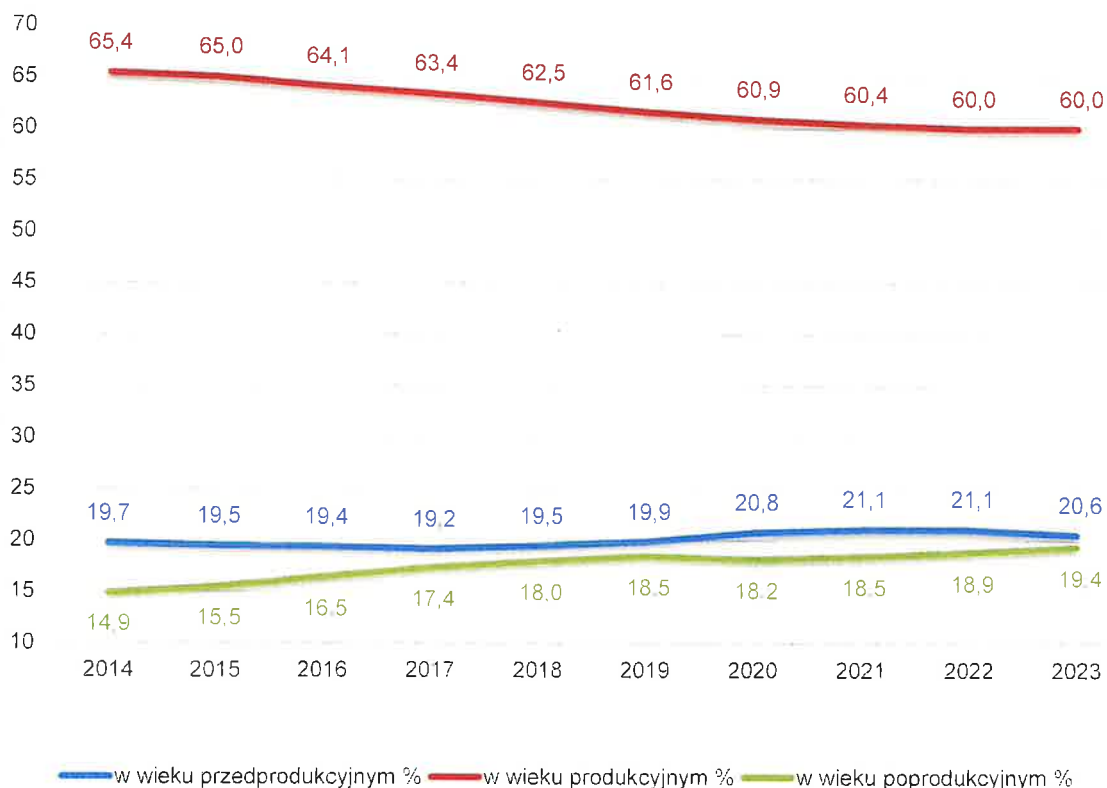
Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2014	2 546	2 511	5 057
2015	2 606	2 584	5 190
2016	2 657	2 638	5 295
2017	2 698	2 692	5 390
2018	2 788	2 742	5 530
2019	2 879	2 835	5 714
2020	3 049	3 034	6 083
2021	3 110	3 107	6 217
2022	3 224	3 173	6 397
2023	3 309	3 245	6 554
2024 ³	b.d.	b.d.	b.d.

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 r. [data dostępu: 08.05.2025 r.]

Z powyższych zestawień wynika, że liczba ludności w ostatnich latach systematycznie rośnie.

Stały wzrost liczby ludności świadczy o atrakcyjności gminy Kobylanka jako miejsca do życia – może to wynikać z korzystnego położenia, warunków mieszkaniowych, infrastruktury lub migracji z pobliskich większych miast.

³ Brak danych GUS dla roku 2024, planowana data udostępnienia: 29.05.2025 r.

Rysunek 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem
źródło: GUS [data dostępu: 23.04.2025 r.], opracowanie własne

Na podstawie wykresu można zaobserwować wyraźne symptomy procesu starzenia się społeczeństwa. Przejawia się to przede wszystkim w systematycznym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym, który obniżył się z 65,4% w 2014 roku do 60,0% w 2023 roku. Równocześnie rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 14,9% do 19,4% w tym samym okresie, co oznacza zwiększającą się liczbę osób w wieku emerytalnym.

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie, z lekką tendencją wzrostową – z 19,7% w 2014 roku do 20,6% w 2023 roku. Mimo to nie kompensuje to spadku ludności w wieku produkcyjnym.

Jeśli ten trend się utrzyma, doprowadzi to do wzrostu obciążenia ekonomicznego osób aktywnych zawodowo, konieczności zwiększenia nakładów na system opieki zdrowotnej i emerytalny oraz potencjalnego niedoboru siły roboczej na rynku pracy. Sytuacja ta stanowi wyzwanie dla polityki demograficznej i społecznej państwa.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028” zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi.

3.1. Dokumenty międzynarodowe

3.1.1. Zrównoważona Europa 2030 - Polityka, strategia i przepisy UE dotyczące celów środowiskowych oraz celów w dziedzinie energii i klimatu do 2030 roku

Ramy klimatyczno-energetyczne do roku 2030 obejmują cele unijne i cele polityczne na okres od 2021 do 2030 r. Kluczowe cele na 2030 r.:

- Co najmniej 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.);

Cel 55% emisji redukcji gazów cieplarnianych jest realizowany przez unijny system handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcji emisji państw członkowskich oraz rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. W ten sposób wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia celu 55%, zarówno poprzez redukcję emisji, jak i zwiększenie pochłaniania.

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja zaproponowała we wrześniu 2020 r. podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., w tym emisji i pochłaniania, z 40% do co najmniej 55% w porównaniu z 1990 r. Podwyższony cel został przyjęty w Europejskim prawie o klimacie w 2021 r. Komisja przyjrzała się działaniom wymaganym we wszystkich sektorach, w tym zwiększonej efektywności energetycznej i energii odnawialnej, i rozpoczęła proces przygotowywania szczegółowych wniosków ustawodawczych w celu wdrożenia i osiągnięcia zwiększonych ambicji. Wnioski ustawodawcze zostały opublikowane w lipcu 2021 r. Umożliwi to UE przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu i realizację zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego poprzez aktualizację jej wkładu ustalonego na szczeblu krajowym.

3.1.2. Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;

- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

3.1.3. Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS)

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

3.1.4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

3.1.5. Pozostałe dokumenty o międzynarodowej randze

Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

3.2. Dokumenty krajowe

3.2.1. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
 - Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
 - Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta
 - Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich,
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport
 - Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
 - Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia
 - Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
 - Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej,
 - Kierunek interwencji – Rozwój techniki,
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko
 - Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
 - Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
 - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
 - Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją,
 - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi,
 - Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami,
 - Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

3.2.2. Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP2030)

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel szczegółowy IV: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Kierunki interwencji:

Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

Cel szczegółowy V: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

3.2.3. Strategia Produktywności 2030

Uchwała nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie przyjęcia "Strategii produktywności 2030".

Cel główny Strategii Produktywności: Progresywny, zrównoważony i inkluzywny wzrost produktywności oparty na wykorzystaniu wiedzy oraz nowych technologii, zwłaszcza cyfrowych

- Obszar I. Zasoby naturalne:
 - Cel szczegółowy: Wzrost wydajności surowcowej gospodarki,

- Cel szczegółowy: Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce;
- Obszar V. Wiedza:
 - Cel szczegółowy: Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i nowych technologii w gospodarce.

3.2.4. Strategia rozwoju transportu do 2030 roku

Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku".

- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko

3.2.5. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia "Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030".

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
 - Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska
 - Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

3.2.6. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

Uchwała Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia strategii "Sprawne Państwo 2020".

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
 - a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
 - Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych
 - a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
 - Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
 - b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
 - Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
 - Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.2.7. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022”.

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obroną.
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa.
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa.
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.2.8. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030".

- 1) Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
 - Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
- 2) Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
 - Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

3.2.9. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Uchwała Nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

SRKL obejmuje 4 cele szczegółowe:

- Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

3.2.10. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Uchwała Nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030".

1. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej:
 - 1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej.

3.2.11. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

2 lutego 2021 r. Rada Ministrów na posiedzeniu przyjęła uchwałę dotyczącą Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. (PEP 2040). Dokument jest mapą drogową rozwoju sektora energetycznego w Polsce. Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych
 - a. Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
 - a. Projekt strategiczny 2: Rynek mocy;
 - b. Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
 - a. Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe;
 - b. Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego;
4. Rozwój rynków energii:
 - a. Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej);
 - b. Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy;
 - c. Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
 - a. Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
 - a. Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
 - a. Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego;
8. Poprawa efektywności energetycznej:
 - a. Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.

3.2.12. Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)

Dokument strategiczny Ministra Klimatu i Środowiska pn. „Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)” określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótkoterminowej do 2025 r., średnioterminowej do 2030 r. oraz długoterminowej do 2040 r., które będą nie tylko spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym, ale przede wszystkim będą określać nowe kierunki działań w tym obszarze.

Dokument ma na celu skoordynowanie działań wynikających z krajowych ram polityki dotyczącej jakości powietrza w powiązaniu z obszarami polityk odnoszących się do sektora bytowo-komunalnego, czystej energii, ciepła oraz odnawialnych źródeł energii, a także transportu.

Celem głównym AKPOP jest pilna poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzone są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców oraz środowiska naturalnego jako całość.

3.2.13. Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.

Cele w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji:

- 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów;
- 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym w zakresie ZPO żywności;
- 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
 - a. 55% dla roku 2025,
 - b. 60% dla roku 2030,
 - c. 65% dla roku 2035;
- 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów:
 - a. do 30% w roku 2025,
 - b. do 20% w roku 2030,
 - c. do 10% w roku 2035;
- 5) zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”;
- 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;
- 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami;
- 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów;
- 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;
- 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby

składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.;

11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.

3.2.14. Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008) stanowi podstawę do opracowania programów zapobiegania powstawaniu odpadów, których celem będzie przerwanie powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym a wytwarzaniem odpadów mających wpływ na środowisko. W Krajowym programie zapobiegania powstawaniu odpadów wyznaczono następujące cele strategiczne:

Cele ilościowe w odniesieniu do ogólnej masy wytwarzanych odpadów:

1. utrzymanie wzrostu gospodarczego przy całkowitej masie wytwarzanych odpadów na stałym poziomie,
2. ograniczenie obciążenia PKB odpadami.

Cele ilościowe w odniesieniu do priorytetowych strumieni odpadów:

- cel: ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji,
- cel: ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do ilości wyprodukowanej energii,
- cel: ograniczanie uciążliwości dla środowiska odpadów poprzez wzrost liczby wytwarzanych w Polsce produktów objętych ekoznakowaniem,
- cel: zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych,
- cel: zmniejszenie masy odpadów opakowaniowych w stosunku do masy produktów,
- cel: ograniczenie marnotrawienia żywności,
- cel: wzrost ponownego użycia, m.in. poprzez stworzenie sieci wymiany i napraw sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz zbierania i przygotowanie ZSEE do ponownego użycia.

Cele jakościowe

W odniesieniu do produktów i produkcji: ograniczanie oddziaływania na środowisko na etapie wydobywania surowców produkcji i surowców, logistyki konsumpcji, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia stosowania szkodliwych substancji.

3.2.15. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Minister Aktywów Państwowych w dniu 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
 - 14% udziału OZE w transporcie,
 - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

3.2.16. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK)

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. 05 maja 2022 r. Rada Ministrów przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.

3.2.17. Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Jest to główny dokument planistyczny z perspektywą 50-letnią, zgodnie z którym prowadzi się przeciwdziałanie skutkom suszy. Rolą planu przeciwdziałania skutkom suszy jest wskazanie działań, które ograniczą negatywny wpływ tego zjawiska na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Dokument ten zawiera:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych,
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji,
- propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych,
- katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

3.2.18. Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska

Opracowane przez Ministerstwo Środowiska z dnia 2 września 2015 r. (aktualizacja 2020 r.).

3.3. Dokumenty wojewódzkie

3.3.1. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego 2030

Uchwała Nr XXIX/339/21 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 października 2021 r.

Ochrona klimatu i jakości powietrza

OKJP I. Ochrona powietrza

OKJP II. Ochrona klimatu

Zagrożenia hałasem

ZH I. Poprawa klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego

Pola elektromagnetyczne (PEM)

PEM I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Gospodarowanie wodami

GW I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych

GW II. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią

GW III. Ochrona i racjonalne wykorzystanie strefy brzegowej morza

Gospodarka wodno-ściekowa

GWS I. Zrównoważone gospodarowanie wodą i racjonalna gospodarka wodno-ściekowa

Zasoby geologiczne

ZG I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

Gleby

GL I. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz dostosowanie do zmian klimatu

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

GO I. Racjonalna gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami

GO II. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym

Zasoby przyrodnicze (ZP)

ZP I. Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych

ZP II. Rozwój turystyki zrównoważonej korzystającej z zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych

ZP III. Dążenie do zazieleniania miast i terenów zurbanizowanych

ZP IV. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)

ZPA I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków

3.3.2. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Uchwała Nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 r.

I Cel strategiczny – Otwarta społeczność

Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności – otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości

1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny

1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu

1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego

II Cel strategiczny – Dynamiczna gospodarka

Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu

2.1 Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje

2.2 Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu

2.3 Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu

III Cel strategiczny - Sprawny samorząd

Skuteczny samorząd – zintegrowany region. Równość terytorialna w dostępie do wysokiej jakości usług publicznych

3.1 Rozwój głównych ośrodków miejskich

3.2 Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych

3.3 Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury

3.4 Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych

3.5 Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem

IV Cel strategiczny – Partnerski region

Silna pozycja i aktywna rola w relacjach międzyregionalnych i transgranicznych

4.1 Wzmocnienie pozycji regionu w basenie Morza Bałtyckiego

4.2 Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską

4.3 Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej

3.3.3. Program ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej

Uchwała Nr XLV/540/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie określenia Aktualizacji Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.

Do podstawowych kierunków działań naprawczych należą:

- 1) Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW;
- 2) Prowadzenie edukacji ekologicznej;
- 3) Prowadzenie działań kontrolnych.

3.3.4. „Uchwała antysmogowa”

Uchwała nr XXXV/540/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2018 r. wprowadzającą na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

3.3.5. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego

Nr II/27/24 w sprawie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego”.

3.3.6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2025-2030 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2031-2036

Uchwała Nr /VII/97/25 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 13 marca 2025 r. w sprawie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2025-2030, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2031-2036.

3.4. Dokumenty powiatowe

3.4.1. Program ochrony środowiska dla pow. stargardzkiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024

Uchwała nr XXIII/280/17 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla powiatu stargardzkiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”.

3.5. Dokumenty gminne

3.5.1. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobyłanka

Uchwała Nr XXIII/157/16 Rady Gminy Kobyłanka z dnia 26 sierpnia 2016 r. w sprawie zmiany Uchwały nr XII/75/15 Rady Gminy Kobyłanka z dnia 24 września 2015r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobyłanka, opracowanego w ramach realizacji projektu pn.: Zintegrowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

3.5.2. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Kobyłanka na lata 2011-2032

Uchwała Nr LXII/379/23 Rady Gminy Kobyłanka z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXV/146/12 Rady Gminy Kobyłanka w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Kobyłanka na lata 2011–2032.

3.5.4. Strategia Rozwoju Gminy Kobyłanka na lata 2023-2032

Uchwała Nr II/7/24 Rady Gminy Kobyłanka z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Kobyłanka na lata 2023-2032”.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie, realizacja programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinno ono spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Kobylanka, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągania dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie Kobylanka w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, pola elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów średniookresowych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć, jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy Kobylanka.

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie gminy Kobylanka. Wyznaczono w tym zakresie następujące obszary interwencji, w których uwzględniono stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa wodami;
- Gleby;
- Zasoby geologiczne;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie stanu środowiska przeprowadzono analizę SWOT. Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia). W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

W niniejszym *Programie* obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Gleby;
- Zasoby geologiczne;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele i kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 9. *Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie*. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminy Kobylanka.

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 10. *System realizacji programu ochrony środowiska*, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 9. *Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie* przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Analiza stanu środowiska na terenie gminy Kobylanka

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić⁴:

- A. ze względu na pochodzenie,
- B. ze względu na to, w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji,
- C. ze względu na postać, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery.

A. Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić ze względu na pochodzenie na:

- 1) Źródła pochodzenia naturalnego:
 - bagna (metan CH_4 , dwutlenek węgla CO_2 , siarkowodór H_2S , amoniak NH_3),
 - pożary lasów (dwutlenek węgla CO_2 , tlenek węgla-CO, pył),
 - gleby i skały ulegające erozji,
 - wyładowania atmosferyczne (tlenki azotu NO_x),
 - bakterie i inne organizmy (metan CH_4),
 - roślinność i grzyby (pyłki, zarodniki).
- 2) Źródła pochodzenia antropogenicznego.

Większość zanieczyszczeń powietrza jest związana z działalnością człowieka. Antropogeniczne źródła można podzielić na różne kategorie w zależności od przyjętych kryteriów. Jednym z nich jest podział wg sektorów gospodarki, gdzie wyróżniamy cztery podstawowe kategorie:

- energetyczne – na które składają się procesy wydobywania (kopalnie, szyby wiertnicze) i spalania paliw.
- przemysłowe – przemysł ciężki (przeróbka ropy naftowej, hutnictwo, cementownie, przemysł chemii organicznej), metalurgiczny, produkcja i stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, przemysł farmaceutyczny i inne.
- komunikacyjne – transport lądowy (samochodowy, kolejowy, powietrzny) i wodny.
- komunalno-bytowe – paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, zagospodarowywanie odpadów (składowiska odpadów, oczyszczalnie).

B. Podział źródeł ze względu na to, w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji:

- 1) punktowe (emisja z pojedynczych źródeł, najczęściej z wysokich kominów),
- 2) liniowe (np. szlaki komunikacyjne),
- 3) powierzchniowe (emisja z wielu różnorodnych źródeł, np. z obszarów zamieszkałych).

Do źródeł powierzchniowych zalicza się źródła powodujące tzw. „niską emisję” – emisję pyłów i gazów do atmosfery z emitorów znajdujących się na wysokości do 40 m.

⁴ źródło: P. Stepnowski, E. Synak, B. Szafranek, Z. Kaczyński, *Monitoring i analityka zanieczyszczeń środowiska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2010.

C. Zanieczyszczenia powietrza ze względu na postać, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery można podzielić na:

1. zanieczyszczenia pierwotne, które występują w powietrzu w takiej postaci, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery,
2. zanieczyszczenia wtórne, będące produktami przemian fizycznych i reakcji chemicznych, zachodzących między składnikami atmosfery i jej zanieczyszczeniem (produkty tych reakcji są niekiedy bardziej szkodliwe od zanieczyszczeń pierwotnych) oraz pyłami uniesionymi ponownie do atmosfery po wcześniejszym osadzeniu na powierzchni ziemi.

Skład powietrza w troposferze cały czas się zmienia. Niektóre substancje znajdujące się w powietrzu są wysoce reaktywne tzn. mają większą skłonność do wchodzenia w reakcję z innymi substancjami w celu tworzenia nowych związków. Wówczas mogą się utworzyć tzw. zanieczyszczenia wtórne, które są szkodliwe dla naszego zdrowia i środowiska. Katalizatorem, który sprzyja procesom reakcji chemicznej lub je wywołuje, jest ciepło, w tym ciepło wytwarzane przez słońce. Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

Tabela 3. Rodzaje zanieczyszczeń oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu
B(a)P	spalanie paliw, produkt uboczny spalania drewna i odpadów oraz produkcji koksu i stali
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne
NO _x (suma tlenków azotu)	spalanie paliw w wysokich temperaturach
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami
Dioksyne	spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	spalanie paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa, torf), dymy z zakładów przemysłowych i domowych kotłowni, spaliny samochodowe i ścieranie opon, duże awarie w przemyśle naftowym

źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://polskialarmsmogowy.pl/zdrowie/wplyw-na-zdrowie-pm10-pm2-5-bap-wwa/>, <https://www.concawe.eu/wp-content/uploads/2017/09/Polish-Jakosc-powietrza-wprowadzenie.pdf>

Tabela 4. Skutki zanieczyszczeń powietrza dla środowiska i organizmów żywych

Zanieczyszczenia	Skutki dla środowiska i żywych organizmów
Pył zawieszony	PM – czyli pył zawieszony są to cząstki unoszące się w powietrzu, między innymi sól morską, tzw. czarny węgiel (głównie drobiny węgla w czystej postaci), pył oraz skroplone cząstki niektórych substancji chemicznych. W zależności od rozmiaru cząstek wyróżnić można: PM _{2.5} – cząstki o średnicy do 2,5 µm, czyli do 2,5 tysięcznych milimetra. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) uważa PM _{2.5} za najbardziej szkodliwe dla człowieka zanieczyszczenie atmosferyczne. Do jego negatywnych skutków na organizm człowieka zaliczono choroby układu krążenia (miażdżycę) i układu oddechowego (podrażnienie naskórka i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych, choroby alergiczne, astma, nowotwory płuc, gardła i krtani) oraz skrócenie średniej długości życia nawet o 8 miesięcy. Średnioroczne dopuszczalne stężenie PM _{2.5} ustalono na poziomie 20 µg/m ³ (od 2020 roku), we wcześniejszych latach stężenie dopuszczalne było wyższe o 5 µg/m ³ i wynosiło 25 µg/m ³ . PM ₁₀ – to cząstki o średnicy do 10 µm, będące mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierających substancje toksyczne (m.in. B(a)P, metale ciężkie oraz dioksyny i furany). Wpływają one niekorzystnie na układy oddechowy i krążenia, mogą powodować m.in. zapalenie płuc i oskrzeli. Dopuszczalna dzienna dawka tego zanieczyszczenia to 50 µg/m ³ (nie może zostać przekroczona więcej niż 35 razy w roku), a średnioroczna – 40 µg/m ³ .
B(a)P	Benzo(a)piren powoduje raka płuc, problemy z oddychaniem, podrażnienie oczu, nosa i gardła. Jego stężenie w powietrzu nie powinno przekraczać 1 ng/m ³ (czyli 0,001 µg/m ³).
Dwutlenek siarki	Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie wydolności dróg oddechowych.
Tlenki azotu	Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększa prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodza komórki układu immunologicznego w płucach.
Dioksyny	Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne, trądzik chlorowy.
Tlenek węgla	Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, które nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem CO może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.
Ozon	Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.
WWA	Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszają odpowiedź immunologiczną organizmu. Do najbardziej narażonych tkanek organizmu ludzkiego należą: nabłonek, szpik kostny, jądra i tkanki układu chłonnego.

źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://ideologia.pl/przyczyny-i-skutki-zanieczyszczenia-powietrza/>

5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujące na terenie gminy Kobyłanka

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie zachodniopomorskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

Istotnym źródłem emisji w województwie zachodniopomorskim jest transport drogowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się hamulców, opon i nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg, natomiast tlenki azotu są emitowane z rur wydechowych. Transport drogowy ma znaczący udział w emisji całkowitej tlenków azotu (NO_x) w województwie zachodniopomorskim.

W skali całego kraju województwo zachodniopomorskie odpowiada za niespełna 5,0 % emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego.

Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa zachodniopomorskiego to głównie przemysł: energetyczny, chemiczny oraz spożywczy. Natomiast ze względu na dużą wysokość kominów zanieczyszczenia eksportowane są w znacznym stopniu poza granice województwa. Największe emisje pochodzące z sektora przemysłowego występują w Policach, w miejscowości Nowe Czarnowo koło Gryfina oraz w Szczecinie, gdzie zlokalizowane są elektrownie. Istotny udział w emisji punktowej mają również elektrociepłownie zlokalizowane na terenie całego województwa. Ze źródeł punktowych emitowane są głównie tlenki siarki (SO_x) oraz tlenki azotu (NO_x). Znaczący udział w emisji tych związków w skali województwa ma strefa aglomeracja szczecińska - odpowiednio 11,2 % SO_x i 18,2 % NO_x. W skali całego kraju emisja punktowa z sektora przemysłowego w województwie zachodniopomorskim stanowi 3,9 % tlenków siarki i 3,0 % tlenków azotu.

Do lokalnych źródeł emisji zanieczyszczeń zalicza się emisję komunalno-bytową tzw. „niską emisję”, która pochodzi z domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi. Sektor ten odpowiada głównie za emisję pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu. W odniesieniu do całego kraju emisja komunalno-bytowa w województwie zachodniopomorskim stanowi odpowiednio 3,8 % pyłu zawieszonego PM₁₀, 3,9 % pyłu PM_{2,5} oraz 3,2 % benzo(a)pirenu.⁵

W rozdziale zostały szczegółowo przedstawione wszystkie źródła zanieczyszczeń na terenie gminy Kobyłanka.

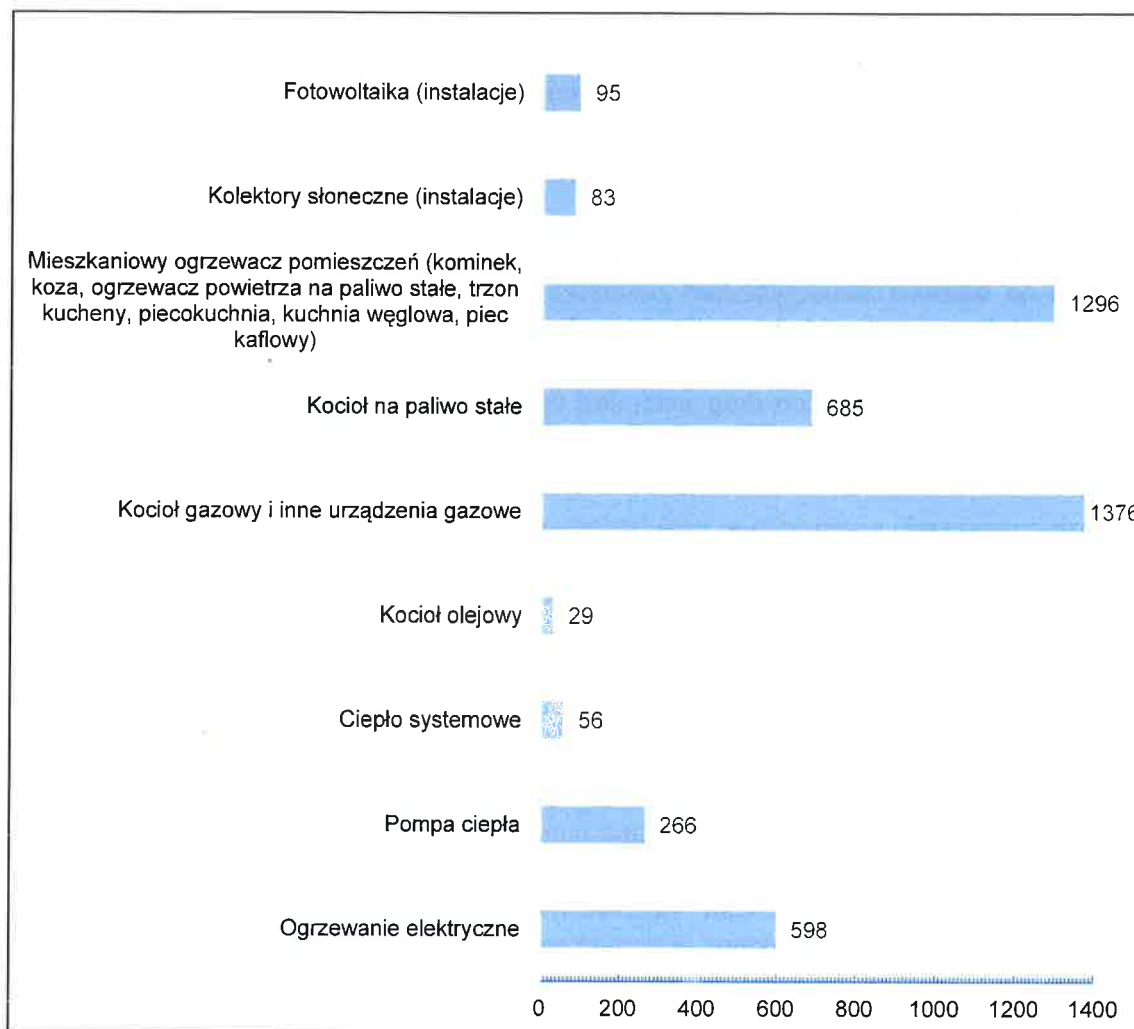
1) Zanieczyszczenia z sektora energetycznego

Spalanie paliw kopalnych prowadzi do emisji zanieczyszczeń powietrza do atmosfery. Na skutek ich spalania uwalniane są gazy cieplarniane, które są przyczyną zmian klimatycznych. Produkcja energii z paliw ma niekorzystny wpływ zarówno dla środowiska, jak i na zdrowie człowieka. Wynika to zarówno z ogromnej ilości użytkowanej energii, jak

⁵ Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2023

i z istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców⁶.

Na poniższym wykresie przedstawiono źródła ciepła występujące na terenie gminy Kobylanka.

Rysunek 7. Źródło ciepła (wg danych ceeb) - ilość (szt.) na terenie gminy Kobylanka
źródło: Gmina Kobylanka – Baza CEEB

System ciepłowniczy

Gmina Kobylanka nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Na terenie gminy dominuje budownictwo jednorodzinne z indywidualnymi źródłami ciepła. W Gminie Kobylanka zapotrzebowanie na ciepło pokrywane jest z kotłowni lokalnych i prywatnych. Kotłownie lokalne zlokalizowane są głównie w budynkach użyteczności publicznej.

Zgodnie z danymi z GUS 1 266 (stan na 31.12.2023 r.) mieszkań zużywa gaz ziemny do ogrzewania tj. ok. 55%.

Indywidualne źródła ciepła są najczęściej przyczyną emisji do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i stałych. Niską emisję definiuje się, jako emisję pyłów oraz gazów (powstających na skutek nieefektywnego spalania paliw: węgla kamiennego, węgla drzewnego, benzyny,

⁶Źródło: <https://www.eea.europa.eu/pl/sygna142y/sygna1y-2017/artykuly/ksztaltowanie-przyszlosci-energii-w-europie>, data dostępu: 10.11.2022

oleju napędowego itp.) do atmosfery z emitorów (kominów i innych źródeł emisji) znajdujących się na wysokości do 40 m, w znacznej części emitory znajdują się na wysokości do 10 metrów, tak mała wysokość emitorów (kominów, i innych źródeł emisji), powoduje gromadzenie się zanieczyszczeń w miejscu ich powstania, często w pobliżu zwartej zabudowy mieszkaniowej. Przyczyną powstawania niskiej emisji jest zaspokajanie podstawowych potrzeb ludzkich ogrzewania czy komunikacji samochodowej.

System gazowniczy

Na terenie gminy Kobylanka występuje sieć dystrybucji gazu ziemnego. Infrastruktura gazowa to sieci wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia.

Dystrybucją gazu ziemnego na opisywanym obszarze zajmuje się Przedsiębiorstwo Gazownicze - Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Szczecinie.

Do zadań PSG sp. z o.o. należy:

- prowadzenie ruchu sieciowego;
- budowa, rozbudowa, konserwacja oraz remonty infrastruktury gazowej;
- dokonywanie pomiarów jakości i ilości transportowanego gazu.

Przez teren gminy Kobylanka przebiegają dwa gazociągi wysokometanowego gazu ziemnego relacji Stargard-Szczecin:

- gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 250 mm;
- gazociąg średniego ciśnienia o średnicy 150 mm.

Gmina została częściowo zgazyfikowana.

Gmina Kobylanka ma dobre warunki zasilania w gaz przewodowy. Każda ze stacji redukcyjnych (Lipnik i Kobylanka) pokrywa obszar gminy strefą dobrych warunków zasilania średnim ciśnieniem.

Według danych PSG, stopień gazyfikacji gospodarstw domowych w gminie wynosi 50,71%. Sieć gazowa obejmuje miejscowości: Bielkowo, Cisewo, Jęczydół, Kałęga, Kobylanka, Kunowo, Morzyczyn, Motaniec, Niedźwiedź, Nowa Kobylanka, Reptowo oraz Zieleniewo.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci gazowniczej zgodnie z danymi GUS.

Tabela 5. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Kobylanka

Parametr	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci ogółem	m	122 832	143 683	142 821	143 932	b.d.
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	1 703	1 780	1 790	1 815	b.d.
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	1 664	1 500	1 566	1 569	b.d.
Zużycie gazu	tys. m ³	16 500,7	18 974,9	19 873,0	18 011,3	b.d.
Odbiorcy gazu	szt.	1 207	1 302	1 373	1 420	b.d.
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	3 653	3 951	4 181	4 345	b.d.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	60,1	63,6	65,4	66,3	b.d.

2) Zanieczyszczenia z sektora przemysłowego

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych.

Na terenie gminy Kobyłanka istnieją dwa podmioty, które posiadają pozwolenie zintegrowane:⁷

- na prowadzenie instalacji chowu drobiu zlokalizowanej na działce ewidencyjnej nr 157/4 obręb ewidencyjny nr 0007 Motaniec w miejscowości Motaniec 23 gm. Kobyłanka (WOŚ.II.7222.25.15.2015.BK);
- na prowadzenie instalacji chowu drobiu zlokalizowanej na działkach ewidencyjnych nr 137/1, 137/2 oraz 139/3 obręb ewidencyjny nr 0008 Niedźwiedź w miejscowości Niedźwiedź gm. Kobyłanka (WOŚ.II.7222.1.12.2017.BK);
- na prowadzenie instalacji chowu drobiu zlokalizowanej na działkach ewidencyjnych nr 139/4 i 139/5 obręb ewidencyjny nr 0008 Niedźwiedź w miejscowości Niedźwiedź gm. Kobyłanka (WOŚ.II.7222.1.39.2017.BK);
- na prowadzenie instalacji chowu drobiu zlokalizowanej na działce nr 41/6 obręb ewidencyjny nr 0007 Motaniec w miejscowości Motaniec gm. Kobyłanka (ujednolicenie dotychczasowego pozwolenia) (WOŚ.II.7222.5.2023.AWY).

3) Zanieczyszczenia z sektora komunikacyjnego

System transportowy na terenie gminy Kobyłanka obejmuje:

- transport samochodowy,
- transport kolejowy,
- komunikację publiczną.

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Sektor transportu charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką zmian, zarówno w zakresie liczby pojazdów poruszających się po drogach i jakości tych pojazdów. Jednocześnie na terenie gminy nieustannie poprawiany jest stan istniejącej infrastruktury poprzez szukanie nowych rozwiązań w transporcie zarówno po stronie systemowej komunikacji publicznej, jak i infrastruktury drogowej.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są⁸:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Na wielkość zanieczyszczeń z komunikacji wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport jest

⁷ Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, stan na dzień 29.01.2025 r.

⁸ Źródło: Strefy Czystego Transportu w polskich miastach Dlaczego potrzebujemy czystego powietrza? 1. Transport jako źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, Warszawa 2023

uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych przedstawiono w tabeli.

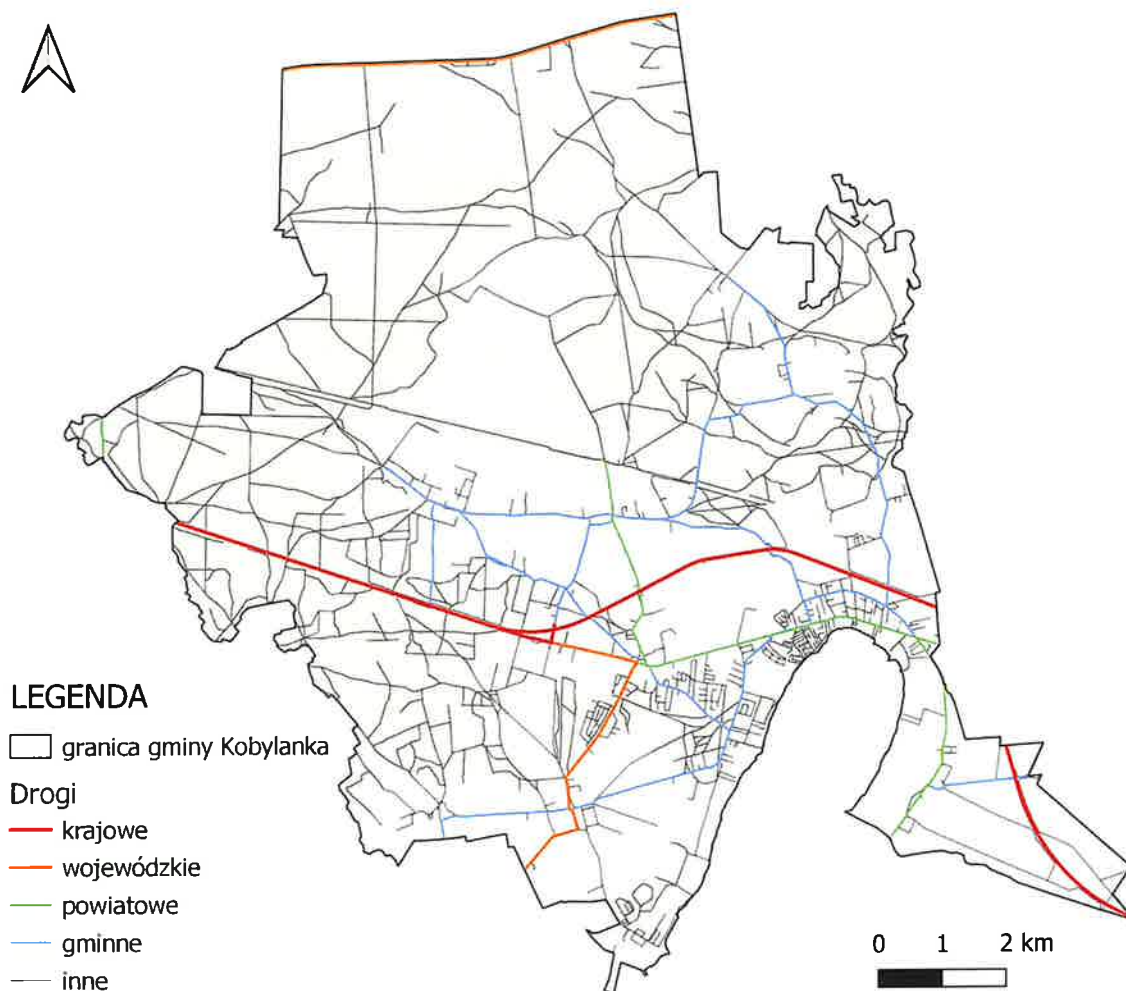
Tabela 6. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: Jakubowski, J. (1976). *Motoryzacja a środowisko*. Warszawa: Wydawnictwo Komunikacji i Łączności

Sieć komunikacyjna gminy współtworzona jest przede wszystkim przez transport drogowy. Składa się ona z:

- drogi krajowej:
 - S10 (długość na terenie gminy Kobylanka 16,727 km w kilometrażu: 000+000 – 9,466, 010+914 – 013+992, 027+191 - 31+374);
- dróg wojewódzkich:
 - DW 120 (długość na terenie gminy Kobylanka 5,395 km, w kilometrażu: 29+120 – 34+515);
 - DW 142 (długość na terenie gminy Kobylanka 5,772 km, w kilometrażu: 0+498 – 6+768);
- dróg powiatowych o łącznej długości na terenie gminy 11,8 km;
 - 1701Z Kobylanka – Reptowo o długości 2,5 km;
 - 1702Z Reptowo – Cisewo o długości 1,0 km;
 - 1703Z Zieleniewo – Kunowo o długości 3,4 km;
 - 1704Z Kobylanka – Zieleniewo o długości 4,9 km;
- 17 dróg gminnych o łącznej długości ok. 40 km;
- drogi wewnętrzne o długości 53 km stanowią uzupełnienie sieci dróg publicznych gminnych.

Rysunek 9. Drogi na tle gminy Kobyłanka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

Komunikacja zbiorowa

Komunikację zbiorową na terenie gminy Kobyłanka obsługują autobusy MPK w Stargardzie oraz Przedsiębiorstwa Transportowego PHU TRANSA. Uzupełnieniem jest prywatna komunikacja autobusowa i mikrobusowa.

Zgodnie z danymi GUS na terenie gminy Kobyłanka istnieje 49 przystanków autobusowych (stan na 31.12.23 r.).

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Stargardzie w 2023 roku realizowało przewozy transportu zbiorowego na terenie Gminy Kobyłanka na dwóch trasach:

- Linia Nr 34 /trasa: Zieleniewo – Kunowo - Morzyczyn – Jęczydół – Bielkowo – Kobyłanka – Motaniec – Niedźwiedź – Reptowo/;
- Linia Nr 35 /trasa: Zieleniewo – Kunowo/.

Przedsiębiorstwo Transportowe PHU TRANSA Artur Szklar w Szczecinie w 2023 roku realizowało przewozy w ramach świadczenia usług w zakresie transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej na terenie Gminy Kobyłanka na czterech trasach:

- Lipnik – Bielkowo - Przylesie;
- Lipnik - Kobyłanka - Przylesie;

- Lipnik – Reptowo - Przylesie;
- Lipnik – Kunowo - Przylesie.

Kolej

Przez teren gminy Kobylanka przebiega linia kolejowa nr 351 relacji Poznań Główny – Szczecin Główny. Linia jest zelektryfikowana, dwutorowa.

Na terenie gminy Kobylanka znajdują się dwie stacje kolejowe:

- Reptowo – położona na linii kolejowej nr 351 (Szczecin Główny – Poznań Główny), stanowi ważny punkt komunikacyjny dla mieszkańców gminy;
- Miedwiecko – również usytuowana na linii nr 351.

Dodatkowo, w ramach projektu SKM, planowane jest przywrócenie funkcji przystanku Miedwiecko oraz modernizacja stacji Reptowo, co ma na celu poprawę jakości transportu kolejowego w regionie.⁹

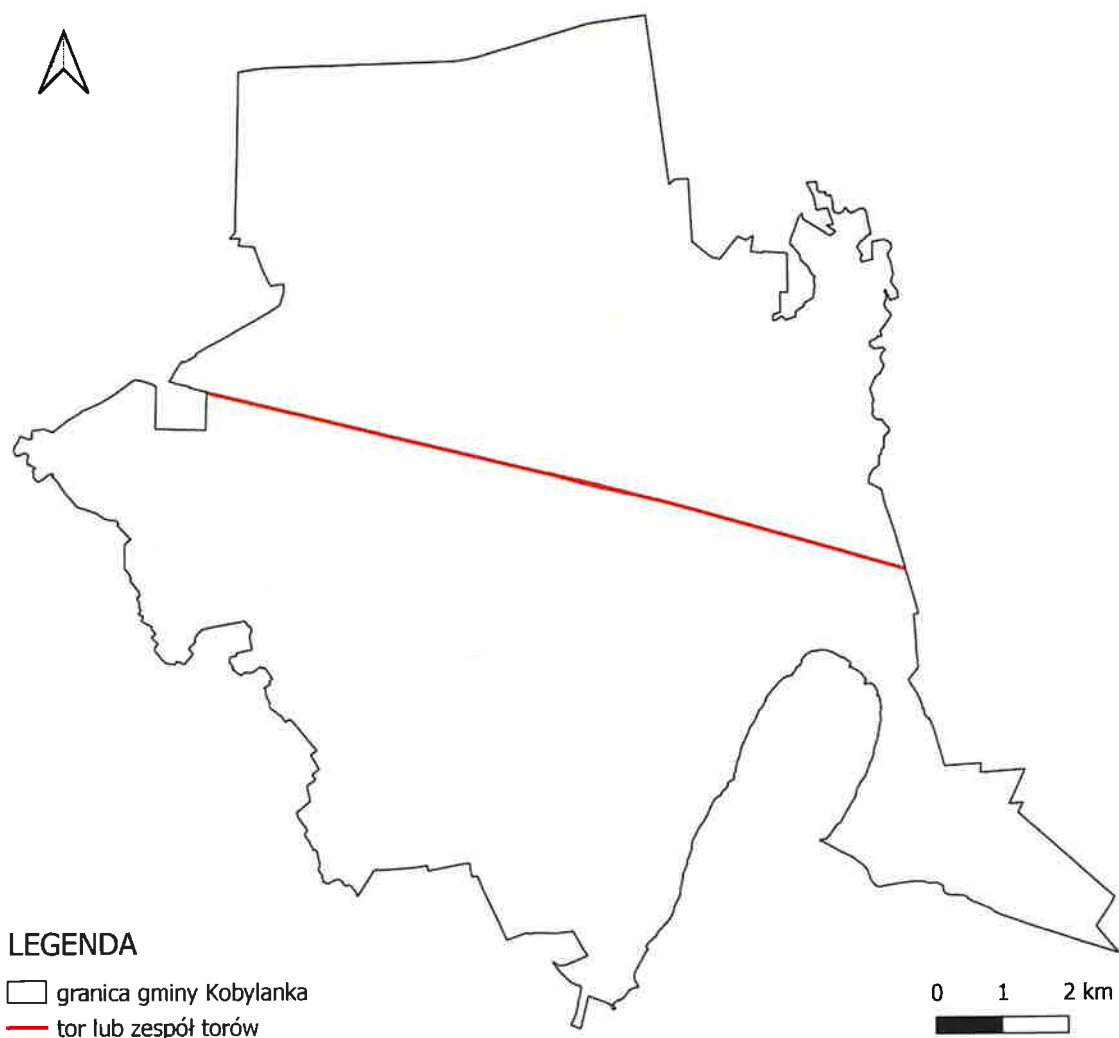
Gmina Kobylanka jest aktywnym uczestnikiem projektu SKM, który ma na celu stworzenie zintegrowanego systemu transportu publicznego w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym. Projekt ten obejmuje modernizację istniejących linii kolejowych oraz budowę nowych przystanków i węzłów przesiadkowych. Dla gminy Kobylanka kluczowe znaczenie mają inwestycje w stacjach Reptowo i Miedwiecko, które poprawiły dostępność transportu kolejowego dla mieszkańców.¹⁰

W ramach powyższej inwestycji w Reptowie powstał nowy węzeł przesiadkowy, który ma na celu integrację transportu kolejowego z innymi środkami transportu publicznego. Projekt objął budowę parkingów P&R (Parkuj i Jedź) oraz B&R (Bike & Ride), co ułatwiło przesiadki i poprawiło dostępność transportu publicznego dla mieszkańców gminy.¹¹ Natomiast w Miedwiecku powstał przystanek z niewielkim parkingiem.

⁹ Źródło: <https://skm.szczecin.pl/partnerzy/gmina-kobylanka/>

¹⁰ Źródło: <https://www.transport-publiczny.pl/wiadomosci/szczecinska-kolej-metropolitalna-strony-z-umowa-o-partnerstwie-55668.html?>, <https://skm.szczecin.pl/partnerzy/gmina-kobylanka/>,

¹¹ Źródło: <https://skm.szczecin.pl/partnerzy/gmina-kobylanka/>

Rysunek 10. Układ torów kolejowych na tle gminy Kobyłanka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

Transport rowerowy

Zgodnie z danymi GUS na terenie gminy Kobyłanka długość dróg dla rowerów w 2023 r. wynosiła 11,3 km.

Zieleniewo – Motaniec¹²

Dnia 28 sierpnia 2011 r. oddano do użytku nową ścieżkę rowerową w ciągu drogi gminnej Motaniec - Zieleniewo w Gminie Kobyłanka.

Inwestycja pn.: „Budowa ścieżki rowerowej w ciągu drogi gminnej Motaniec - Zieleniewo w Gminie Kobyłanka” – to 6 775 mb nawierzchni asfaltowej o szerokość 2,5 mb, z pięcioma miejscami postojowymi, na których znajdują się ławeczki, stojaki na rowery i kosze na śmieci.

Ścieżka w Zieleniewie łączy się ze ścieżką rowerową biegnącą wzdłuż byłej drogi krajowej nr 10 do Stargardu. Inwestycja jest 1. etapem przebiegającej przez gminę Kobyłanka ścieżki rowerowej Stargard – Szczecin.

¹² Źródło: https://archiwum.som.szczecin.pl/chapter_104023.asp?soid=6911C131F007423FB80D9483B551EA79

Projekt został dofinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013, Oś priorytet. 6 "Rozwój funkcji metropolitalnych" działanie 6.3. "Ścieżki rowerowe na obszarze metropolitalnym".

Kobylanka – Bielkowo¹³

Otwarto ją oficjalnie 20 stycznia 2020 roku. Inwestycja kosztowała 980 tys. zł, z czego gmina pokryła 80 tys. zł. Trasa ta łączy się z „Trasą Pojezierzy Zachodnich”, jednym z głównych szlaków rowerowych regionu.

Planowana trasa Kołbacz – Nieznań – Bielkowo

Nowa inwestycja ma połączyć miejscowości Kołbacz, Nieznań i Bielkowo, zwiększając dostępność komunikacyjną i rekreacyjną tych obszarów.

4) Zanieczyszczenia z sektora komunalno-bytowego

Głównym źródłem tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza może być:

- stosowanie paliw wysokoemisyjnych (węgla brunatnego, węgla niskoenergetycznego, mokrej biomasy) w starych, o niskiej sprawności urządzeniach grzewczych,
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych,
- zły stan techniczny znacznej części kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych.

Powszechne korzystanie z węgla i drewna w polskich gospodarstwach domowych stanowi dziś najważniejsze źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza tych, które cechuje wyjątkowo duża szkodliwość dla zdrowia ludzi i środowiska naturalnego. Spalanie węgla, zwłaszcza niskiej jakości, o wysokim udziale części niepalnych, sprzyjających znacznej emisji pyłów, w przestarzałych technologicznie kotłach lub piecach, jest podyktowane w dużej mierze względami finansowymi. Jest to najtańsze legalnie dostępne paliwo. Wśród palenisk węglowych istnieją przestarzałe technologicznie kotły zasypowe (które mają więcej niż 10 lat), cechujące się niską sprawnością, czyli dużymi stratami energii i wysoką emisją zanieczyszczeń do powietrza. Dodatkowym czynnikiem warunkującym znaczną emisję zanieczyszczeń w domach korzystających z palenisk węglowych, jest wysokie zużycie energii wynikające z niewłaściwego docieplenia budynku lub wręcz jego braku. Sektor komunalno-bytowy, obejmujący przede wszystkim indywidualne gospodarstwa domowe, ale także niewielkie, lokalne kotłownie, różnego rodzaju warsztaty i zakłady usługowe, jest obecnie zdecydowanie dominującym źródłem emisji do powietrza pyłów, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WVA) oraz tlenku węgla (CO). W Unii Europejskiej udział tego sektora w emisji pyłów drobnych, tzw. PM₁₀, wynosi średnio nieco ponad 40 proc., w Polsce jest znacznie większy i wynosi ponad 52 proc. W przypadku pyłu bardzo drobnego, tzw. PM_{2.5}, stanowiącego większe zagrożenie dla zdrowia człowieka, udziały emisji komunalno-bytowych w emisji całkowitej są zbliżone dla średniej unijnej i dla Polski wynoszą około 56 proc. W przypadku WVA, wśród których licznie występują substancje o udowodnionym oddziaływaniu rakotwórczym, z gospodarstw domowych i źródeł pokrewnych do powietrza przedostaje się 54 proc. całkowitej emisji WVA w krajach Unii Europejskiej. W Polsce ten udział dochodzi do 86 proc. i jest jednym z najwyższych wśród krajów UE. Emisja CO w krajach Wspólnoty pochodzi w 45 proc. z sektora komunalno-bytowego, w Polsce udział jest ponownie znacznie większy i w całkowitej emisji tlenku węgla wynosi niemal 65 proc. Statystyki te są szczególnie istotne, gdy weźmiemy pod uwagę skutki zdrowotne obecności w powietrzu

¹³ Źródło: <https://kobylanka.pl/2020/01/otwarcie-sciezki-rowerowej-kobylanka-bielkowo/>

wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych i fakt, że źródła komunalno-bytowe nie są wyposażone w żadne urządzenia do oczyszczania spalin, w odróżnieniu od elektrowni, elektrociepłowni i źródeł przemysłowych. Ponadto emisja z gospodarstw domowych odbywa się w rejonie przebywania ludzi, zazwyczaj na niewielkich wysokościach od poziomu gruntu, co czyni je szczególnie groźnymi i uciążliwymi dla środowiska, a przede wszystkim dla zdrowia człowieka.

5) Inne zanieczyszczenia antropogeniczne tzw. emisja niezorganizowana¹⁴

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu gazów odlotowych z procesu technologicznego (tzw. od gazów procesowych) i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- emisje z nieszczelności: emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- emisje powodowane dyfuzją: emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku, którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu),
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nadciśnieniem magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania,
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy,
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie,
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek,
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych,
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC).

¹⁴ Źródło: <https://wszystkooemisjach.pl/69/emisja-niezorganizowana-dokumenty-referencyjne-bat>

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy),
- źródła liniowe (transportery taśmowe),
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe),
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

5.1.3 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego wyznaczono trzy strefy:

- aglomeracja szczecińska – kod strefy PL3201;
- miasto Koszalin – kod strefy PL3202;
- strefa zachodniopomorska – kod strefy PL3203, do której należy gmina Kobylanka.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279, z późn. zm.). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2.5}
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy – zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- Klasa A – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego / docelowego;
- Klasa C – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy;
- Klasa D1 – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu);
- Klasa D2 – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 7. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀), kadm Cd (zawartość w PM ₁₀), nikiel Ni (zawartość w PM ₁₀), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM ₁₀)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego	ozon O ₃	D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstotliwości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2024

Tabela 8. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S8max ≤ 10 mg/m ³	S8max > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 5 µg/m ³	Sa > 5 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny - faza II*	rok	Sa ≤ 20 µg/m ³ (klasa A1)	Sa > 20 µg/m ³ (klasa C1)
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny - faza I*	rok	Sa ≤ 25 µg/m ³	Sa > 25 µg/m ³
ołów	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 0,5 µg/m ³	Sa > 0,5 µg/m ³
arsen	docelowy	rok	Sa ≤ 6 ng/m ³	Sa > 6 ng/m ³
kadm	docelowy	rok	Sa ≤ 5 ng/m ³	Sa > 5 ng/m ³
nikiel	docelowy	rok	Sa ≤ 20 ng/m ³	Sa > 20 ng/m ³
benzo(a)piren	docelowy	rok	Sa ≤ 1 ng/m ³	Sa > 1 ng/m ³
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:

Sa – stężenie średnie roczne, S1 – stężenie 1-godzinne,

S24 – stężenie średnie dobowe,

S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego,

S8max_d – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania,

ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀,

* kryteria klasyfikacji stref dla PM_{2,5}:

faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r. (dodatkowa klasyfikacja),

faza II – obowiązująca w Polsce od dnia 1 stycznia 2020 r.

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2024

Tabela 9. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu (O₃) ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 roku)

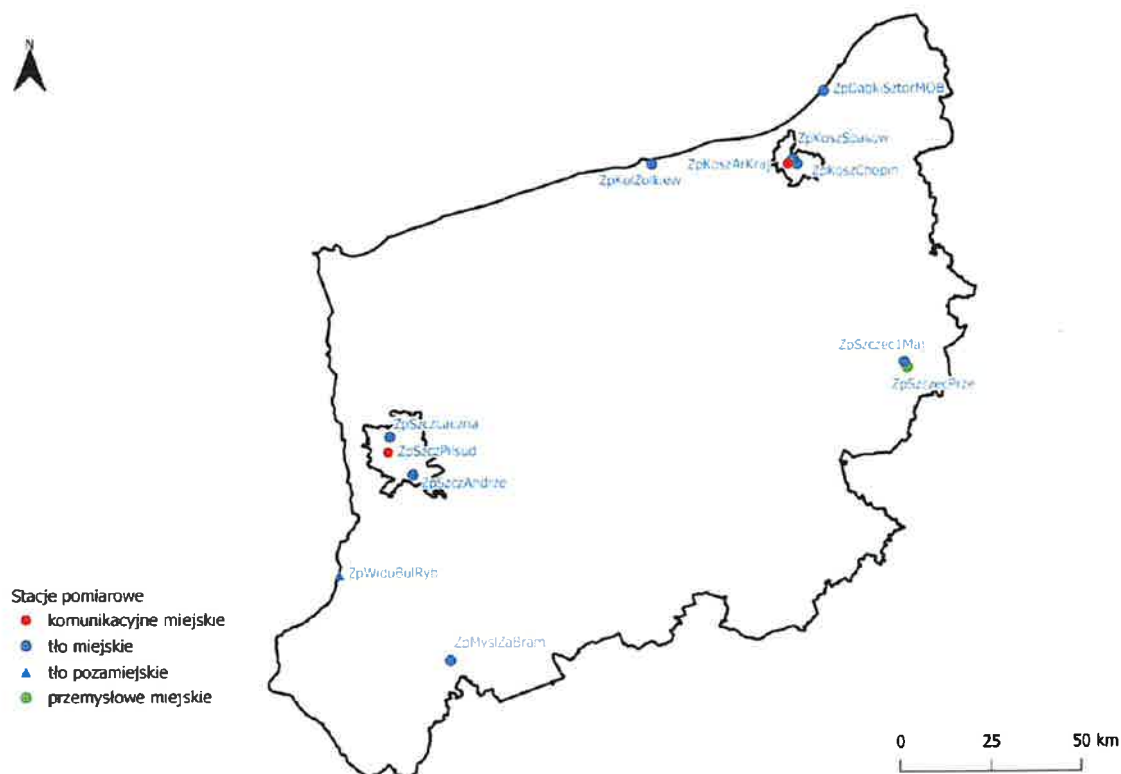
Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
Ozon	cel długoterminowy	8-godz.	S8max ≤ 120 µg/m ³ w ocenianym roku	S8max > 120 µg/m ³ w ocenianym roku

Objaśnienia do tabeli:

S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2024

Program pomiarów jakości powietrza realizowany jest zgodnie „Wieloletnim Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska oraz Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na dany rok.

Rysunek 11. Lokalizacja punktów pomiarowych w województwie zachodniopomorskim wykorzystanych w ocenie za rok 2023

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2024

Zestawienie wynikowych klas dla strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w strefie zachodniopomorskiej

Symbol klasy wynikowej											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Rok 2020											
A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1
Rok 2021											
A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1
Rok 2022											
A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A	A1 ²
Rok 2023											
A	A	A	A	A ²	A	A	A	A	A	A	A1 ²
Rok 2024											
A	A	A	A	A ²	A	A	A	A	A	A	A1 ²

¹Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

²Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskiej raport wojewódzki za rok 2020, 2021, 2022, 2023 oraz 2024

Od 2022 r. strefa zachodniopomorska w ocenie pod kątem ochrony zdrowia ludzi otrzymała klasę A dla: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 (klasa A1), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃) – poziom docelowy, a także benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz metali ciężkich oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10, tj.: arsenu, kadmu, niklu i ołowiu.

Systematycznie na obszarze strefy zachodniopomorskiej przekraczany jest poziom celu długoterminowego ozonu (O₃), określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi (klasa D2). Przekroczenie tego kryterium oznacza wystąpienie wartości powyżej 120 µg/m³ przez maksymalne dobowe stężenia 8-godzinne kroczące w danym roku kalendarzowym.

Od 2022 r. nie wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, nie wystąpiły również przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Jest to trzecia z rzędu ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, która wykazała całkowity brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych badanych substancji w powietrzu. Zarejestrowano jedynie przekroczenia poziomów określonych dla celu długoterminowego dotyczących ozonu.

Zestawienie wynikowych klas dla strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Symbol klasy wynikowej		
SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
Rok 2020		
A	A	A
Rok 2021		
A	A	A
Rok 2022		
A	A	A
Rok 2023		
A	A	A
Rok 2024		
A	A	A

¹Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

źródło: GIOŚ, Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskiej raport wojewódzki za rok 2020, 2021, 2022, 2023 oraz 2024

Od kilku lat w strefie tej nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń powietrza, zarówno przez średnioroczne stężenie NO_x i SO₂, jak i przez średnie stężenie SO₂ z okresu zimowego (październik- marzec). Nie została także przekroczona wartość wskaźnika AOT405L uśrednionego dla 5 lat (2019-2023), obowiązująca dla poziomu docelowego ozonu. Ze względu na ochronę roślin strefa zachodniopomorska została przyporządkowana do klasy A dla wszystkich tych trzech zanieczyszczeń.

W strefie zachodniopomorskiej systematycznie występuje natomiast przekroczenie obowiązującego dla ozonu dodatkowego kryterium - poziomu celu długoterminowego ze względu na ochronę roślin (klasa D2).

Stan jakości powietrza na terenie gminy Kobyłanka ¹⁵

W roku kalendarzowym 2022 wartości stężeń średniorocznych substancji w powietrzu wyniosły na terenie gminy Kobyłanka:

1. Dwutlenek azotu - nr CAS 10102-44-0	Sa od 8 do 13 µg/m ³
2. Dwutlenek siarki - nr CAS 7446-09-5*:	Sa od 3 do 4 µg/m ³
3. Pył zawieszony PM10:	Sa od 13 do 20 µg/m ³
4. Pył zawieszony PM2,5:	Sa od 7 do 14 µg/m ³
5. Benzen - nr CAS 71-43-2:	Sa od 0,5 do 1 µg/m ³
6. Ołów - nr CAS 7439-92-1**:	Sa = 0,003 µg/m ³
7. Tlenek węgla - nr CAS 630-08-0***:	Sa od 115 do 144 µg/m ³
8. Arsen - nr CAS 7440-38-2****:	Sa od 0,3 do 0,6 ng/m ³
9. Kadm - nr CAS 7440-43-9****:	Sa = 0,1 ng/m ³

¹⁵ Źródło: RWMS w Szczecinie

10. Nikiel - nr CAS 7440-02-0****;

Sa od 1 do 2 ng/m³

11. Benzo(a)piren - nr CAS 50-32-8*****;

Sa od 0,09 do 0,68 ng/m³

* Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10

*** W polskim prawie nie został określony dopuszczalny poziom średniej rocznej wartości stężenia CO, poziom ten został określony jedynie w odniesieniu do wartości średniej 8-godzinnej.

**** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10. Dla arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM10 nie zostały w polskim prawie określone poziomy dopuszczalne. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do tych zanieczyszczeń dokonuje się w oparciu o poziomy docelowe, które są wartościami średniorocznymi.

***** Stężenie w pyłe zawieszonym PM10. Dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 nie został w polskim prawie określony poziom dopuszczalny. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w oparciu o poziom docelowy, który jest wartością średnioroczną.

Na podstawie wyników modelowania matematycznego oraz pomiarów jakości powietrza i wykonanych na tej podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim wynika, że na obszarze gminy Kobylanka dla kryteriów określonych ze względu na ochronę zdrowia, stężenia: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, benzenu, ołowiu, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, benzo(a)pirenu występowały w zakresie obowiązujących norm.

5.1.4. Odnawialne Źródła Energii (OZE)

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).¹⁶ Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.¹⁷

¹⁶ Źródło: Energia ze źródeł odnawialnych w 2015 r., Warszawa 2016, Główny Urząd Statystyczny

¹⁷ Źródło: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3520,pojecie.html>

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.¹⁸

Na terenie gminy Kobylanka obecnie nie działa żadna biogazownia. W przeszłości rozważano realizację tego typu inwestycji, jednak ze względu na głosy mieszkańców oraz decyzje lokalnych władz, projekty te nie zostały zrealizowane.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.¹⁹ Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areалу upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody:

¹⁸ Źródło: [https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/3D66B00AC9EB43DDC1257567002E78FE/\\$file/Infos_51.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/3D66B00AC9EB43DDC1257567002E78FE/$file/Infos_51.pdf)

¹⁹ Źródło: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 1099/2008

obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Na terenie gminy Kobylanka nie funkcjonują obecnie żadne elektrownie wodne.

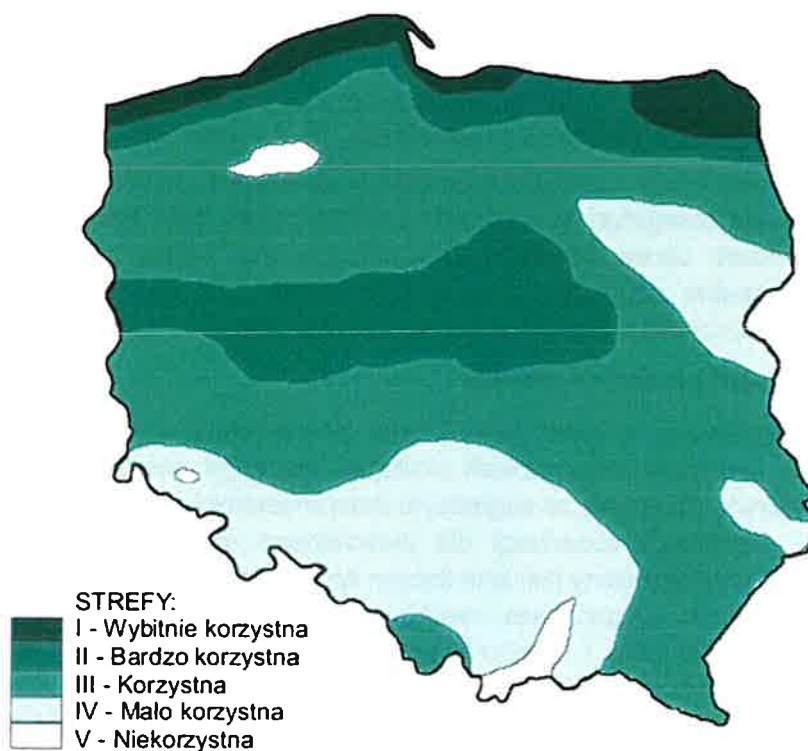
Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów.²⁰

Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym. Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy Kobylanka leży w strefie III (korzystnej). Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 12. Strefy energetyczne warunków wiatrowych
źródło: imgw.pl

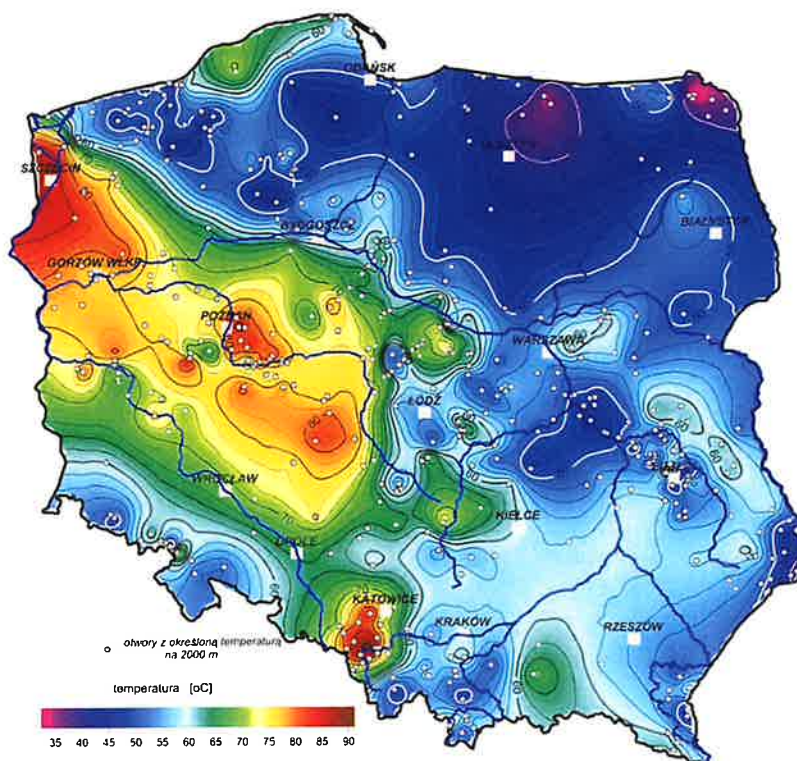
Obecnie na terenie gminy nie funkcjonują elektrownie wiatrowe.

²⁰ Źródło: <https://mae.com.pl/oferta-mae/ba-za-wiedzy/odnawialne-zrodla-energii/energia-sloneczna-2>

Energia geotermalna

Rozwój energetyki w Polsce, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju jest możliwy poprzez pozyskanie i wykorzystanie zasobów energii odnawialnej między innymi geoenergetyki, która wykorzystuje energię geotermiczną, a dokładniej jej część – energię geotermalną. Geoenergia jest energią pochodzącą z okresu kształtowania się planety, która została wzbogacona energią pochodzącą z rozpadów pierwiastków promieniotwórczych. Energia geotermalna jest niewyczerpalna, gdyż jest stale uzupełniana strumieniem ciepła z wnętrza ziemi o temperaturze ok. 6000°C. Energia geotermalna jest częścią energii geotermicznej i jest zawarta w wodach, parze wodnej oraz otaczających skałach. W warunkach geologicznych Polski energia geotermalna zakumulowana jest głównie w podziemnych zbiornikach geotermalnych w tzw. naturalnych basenach sedymentacyjno-strukturalnych, które wypełnione są wodami geotermalnymi o zróżnicowanych poziomach temperatury. Na terenie Polski wstępują tereny o temperaturze wód geotermalnych od 20 do ok 80-90°C. Możliwości wykorzystania wód geotermalnych zależą głównie od ich poziomu temperatury, wykorzystuje się je w ciepłownictwie na cele grzewcze oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, ogrzewania pomieszczeń gospodarczych oraz upraw w gruncie.²¹

Mapa rozkładu temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. przedstawiona została poniżej.

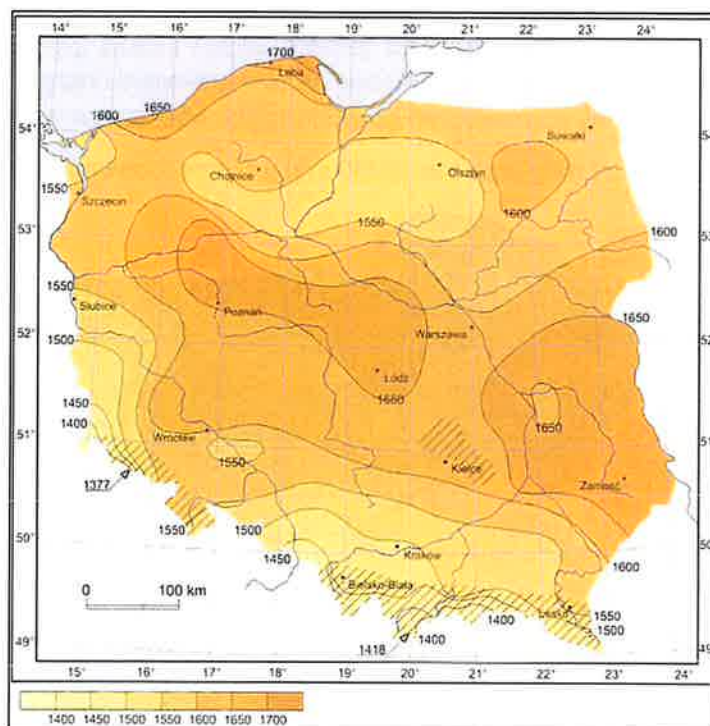

Rysunek 13. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu
źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

²¹ Źródło: P. Kubski, "Przegląd zasobów i wykorzystania energii geotermalnej w Polsce Overview of resources and utilization of geothermal energy in Poland," pp. 14–16, 2012

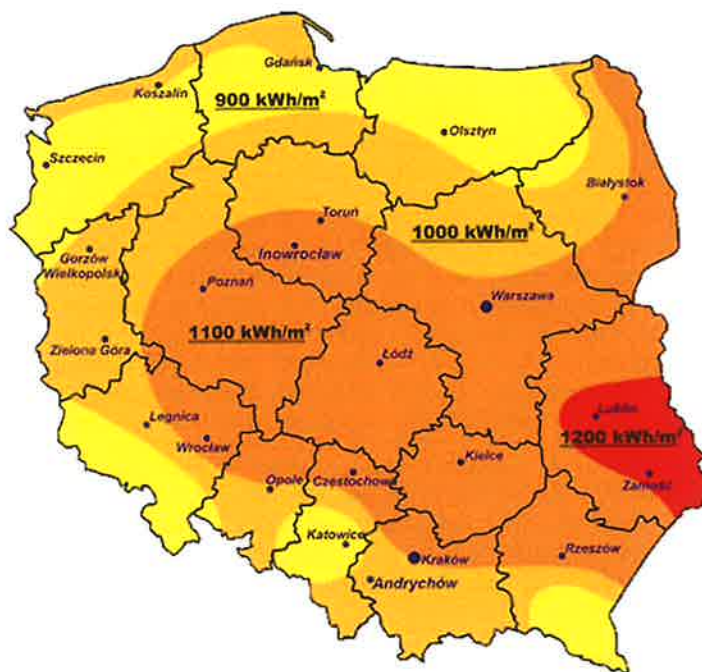
Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.²²

Rysunek 14. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski
źródło: imgw.pl

²² Źródło: Nowak W. i Stachel A., 2011. Kolektory słoneczne i panele fotowoltaiczne jako źródło energii w małych instalacjach cieplnych i elektroenergetycznych. Automatyka – Energetyka – Zakłócenia

Rysunek 15. Mapa nasłonecznienia Polski
źródło: cire.pl

Gmina Kobylanka zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 900 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie całej gminy szacowane jest na 1500 h/rok.

Na siedzibie OSP w Bielkowie zamontowane są panele fotowoltaiczne o mocy 8,19 kW.

Zakłada się, że w związku z rosnącym zainteresowaniem społecznym, wykorzystanie energii słonecznej za pomocą kolektorów słonecznych czy ogniw fotowoltaicznych będzie mieć charakter wzrostowy. Sprzyjają temu warunki nasłonecznienia oraz sytuacja ogólnokrajowa, gdzie pozyskiwanie energii słonecznej do celów energetycznych jest coraz bardziej rozpowszechniane również za pomocą wsparcia finansowego (np. preferencyjne kredytowanie, dotacje).

W granicach gminy Kobylanka występują źródła energii odnawialnej w postaci mikroinstalacji OZE, wykorzystujących energię słoneczną (kolektory słoneczne oraz panele fotowoltaiczne). W ostatnich latach mikroinstalacje OZE wykorzystujące słońce stają się coraz bardziej popularne. Instalacje te montowane są na domach jednorodzinnych.

5.1.5. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA 2.0 ²³ , w następnych latach warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się temperatury powietrza. W miesiącach grudzień, styczeń, luty obserwowany jest największy wzrost średniej temperatury powietrza, zmniejszy się liczba dni z ujemną temperaturą. Porównując dekadę 2021-2030 z dekadą 2091-2100, średnia różnica temperatury w gminie Kobylanka może się zwiększyć o nawet 4°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się liczby dni upalnych może z kolei spowodować wzrost
----------------------------	---

²³Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

	zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa liczba dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.
Działania edukacyjne	Jednym z najważniejszych zadań gminy Kobyłanka jest zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.
Monitoring środowiska	Monitoring powietrza w województwie zachodniopomorskim prowadzony jest przez Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie. Ponadto należy prowadzić kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów i przestrzegania terminów wejścia w życie przepisów tzw. uchwał antysmogowych.

5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez zanieczyszczone powietrze; - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii; - coraz więcej podejmowanych działań mieszkańców związanych z poprawą jakości powietrza (wymiany kotłów, termomodernizacje); - poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej – brak przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu.	występowanie zjawisk ekstremalnych takich jak intensywne opady deszczu oraz występowanie fal upałów i susz;

5.1.7. Analiza SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza z niskiej emisji 2. Poprawa jakości powietrza w strefie zachodniopomorskiej – brak przekroczenia benzo(a)pirenu. 3. Możliwości wykorzystywania OZE na terenie gminy. 4. Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii (głównie paneli fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, pomp ciepła). 5. Przeprowadzane termomodernizacje budynków przez mieszkańców. 6. 66,3 % mieszkańców korzysta z sieci gazowej.	1. Wciąż występujące na terenie gminy tradycyjne, nieekologiczne źródła ciepła, w których spalane są paliwa niskiej jakości. 2. Występowanie licznych liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń, w tym z przemysłu i transportu drogowego. 3. Niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkaniowych. 4. Wzrost liczby samochodów powodujących emisję spalin.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej ekologicznym systemem (ciepło systemowe, gaz, OZE). 2. Modernizacja kotłowni opartych na spalaniu węgla, a także urządzeń przemysłowych emitujących zanieczyszczenia do powietrza. 3. Termomodernizacja budynków. 4. Wzrost świadomości społecznej, poprzez prowadzone kampanie edukacyjne, w zakresie działań koniecznych do podjęcia, chroniących klimat i powietrze. 5. Realizacja programów wsparcia finansowego mieszkańców ze środków wojewódzkich, krajowych i unijnych.	1. Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, w tym spalania odpadów komunalnych w piecach domowych. 2. Wzrost natężenia ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren gminy. 3. Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza. 4. Zanieczyszczenia powietrza pochodzące spoza obszaru gminy. 5. Zanieczyszczenia powietrza wynikające z działalności przemysłowej.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, z późn. zm.). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w poniższej tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania strategicznych map hałasu oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczora (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰); wskaźnik ten służy do określenia ogólnej dokuczliwości hałasu;
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich pór nocy (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych); wskaźnik ten służy do określenia zaburzenia snu,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ – 22⁰⁰,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ – 6⁰⁰.

Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, z późn. zm.)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami w całym województwie na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadujące zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie gminy, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Największy poziom hałasu może występować na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg wojewódzkich. Drogi te charakteryzuje duży udział pojazdów ciężkich.

Drogi dojazdowe i osiedlowe charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich (z wyjątkiem pojazdów komunikacji miejskiej). Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa również typ zabudowy zlokalizowanej wokół dróg oraz sposób jej zagospodarowania i użytkowania.

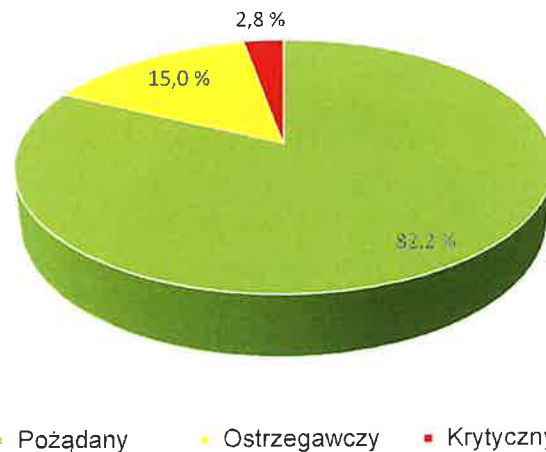
Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Do głównych działań zapobiegawczych należy przede wszystkim poprawa nawierzchni dróg, stosowanie ekranów akustycznych, wałów ziemnych, pasów zieleni, lokalizowanych w obszarze rozwiązań ochronnych. Do najczęstszych metod stosowanych w miejscu powstawania hałasu stosuje się np. wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obręb dzielnic mieszkalnych poprzez budowę obwodnic, zakaz wjazdu pojazdów ciężarowych do centrów miast, stosowanie nawierzchni „cichych”, ogólna poprawa stanu nawierzchni dróg i ulic, zachęcanie kierowców do korzystania z transportu zbiorowego, budowa i promowanie urządzeń typu Park&Ride, kontrole prędkości, stosowanie środków uspokojenia ruchu w obrębie osiedli mieszkalnych.

Stan dróg:

- S10 – stan pożądany: 82,2 %, stan ostrzegawczy: 15,0 %, stan krytyczny: 2,8 %;

Ogólna Ocena Stanu [%]

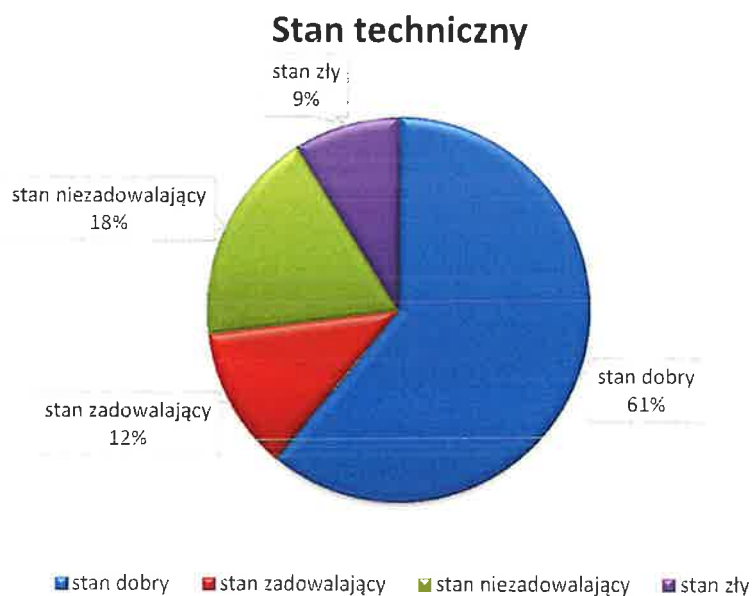
W poniższej tabeli zestawiono istniejące zabezpieczenia akustyczne na terenie gminy Kobylanka.

Tabela 13. Zabezpieczenia akustyczne na terenie gminy Kobylanka

Nr drogi	Nr odcinka BDD (Bazy Danych Drogowych)	Km początku zabezpieczenia (rzeczywisty)	Km końca zabezpieczenia (rzeczywisty)	Długość zabezpieczenia (m)	Wysokość zabezpieczenia (bez zakrzywienia)	Materiał wykonania	Rok wybudowania zabezpieczenia
S10	100090	29602	29692	90	3	aluminium	2004
S10 O.Kobylanki	100112	1732	1959	227	3,2	PCV	2007
S10 O.Kobylanki	100111	3067	3453	386	3,3	PCV	2007
S10 O.Kobylanki	100111	3453	3492	39	2,3	PCV	2007
S10 O.Kobylanki	100111	3492	3889	397	3,3	PCV	2007
S10 O.Kobylanki	100113	6458	7560	1102	3,55	PCV	2007
S10 O.Kobylanki	100113	7560	7595	35	3,9	szkło akrylowe	2007
S10 O.Kobylanki	100113	7595	8467	872	3,55	PCV	2007

Źródło: GDDKiA w Szczecinie

- Drogi wojewódzkie:

Przy drogach powiatowych brak jest zabezpieczeń akustycznych.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hał produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych.

W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Na terenie gminy Kobylanka nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Hałas lotniczy

Ten rodzaj uciążliwości akustycznych związany jest z funkcjonowaniem portów lotniczych, lotnisk sportowych, turystycznych czy wojskowych. Cechami charakterystycznymi hałasu lotniczego są: oddziaływanie na duże powierzchnie terenu, wysokie poziomy emisji hałasu wszystkich typów statków powietrznych zwłaszcza w operacjach startu i lądowania.

Na terenie gminy Kobylanka nie występuje hałas lotniczy. Gmina ta nie znajduje się w zasięgu oddziaływania żadnego lotniska ani korytarzy podejścia samolotów, co oznacza, że mieszkańcy nie są narażeni na uciążliwości związane z ruchem lotniczym.

Hałas kolejowy

Na terenie gminy Kobylanka uciążliwości akustyczne związane z ruchem kolejowym mogą występować przede wszystkim wzdłuż przebiegających przez gminę linii kolejowych, szczególnie tam, gdzie linie te przebiegają w bliskiej odległości od zabudowań mieszkalnych.

Gminę przecina linia kolejowa nr 351 relacji Szczecin – Poznań, która jest jedną z głównych magistrali kolejowych w regionie.

Ruch na tej linii jest intensywny – kursują zarówno pociągi pasażerskie (w tym dalekobieżne), jak i towarowe, często poruszające się z dużą prędkością i generujące istotny poziom hałasu.

Najbardziej narażone na hałas są miejscowości takie jak Reptowo, Zieleniewo i częściowo Morzyczyn, gdzie zabudowa znajduje się w stosunkowo niewielkiej odległości od torów kolejowych.

Hałas generowany przez kolej ma charakter impulsowy – pojawia się nagle, w momencie przejazdu pociągu, i znika po jego przejeździe.

5.2.3. Monitoring poziomu hałasu

Monitoring RWMŚ w Szczecinie

Celem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) jest uzyskanie danych i ich ocena oraz obserwacja zmian stanu środowiska, w tym stanu akustycznego. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak strategiczne mapy hałasu, programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne zmierzające do zminimalizowania oddziaływania źródła hałasu (np. budowa ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zakładanie pasów zieleni). Na terenie województwa zachodniopomorskiego niezmiennie od kilkunastu lat decydujące znaczenie dla odczuwania uciążliwości hałasowej ma hałas komunikacyjny, tj. dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową.

Na podstawie art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.), oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu;
- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu $L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$, L_{DWN} i L_N lub innych metod oceny poziomu hałasu. Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat. Stanowią podstawę oceny klimatu akustycznego, ich celem jest graficzne przedstawienie rozkładu pola akustycznego na danym obszarze. Opracowanie strategicznych map hałasu stanowi podstawę do sporządzenia programów ochrony środowiska przed hałasem. Programy te mają na celu wskazanie odpowiednich działań naprawczych minimalizujących zagrożenie hałasem.

Zgodnie z Wykonawczym Programem Monitoringu Środowiska w zakresie oceny stanu akustycznego środowiska na rok 2022, Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2023, Monitoring hałasu oraz Wykonawczym programem monitoringu hałasu na rok 2024, w latach 2022-2024 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Kobyłanka.

5.2.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również intensywniejsze działanie układów chłodzących, co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne	Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem hałasu w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej liczbie pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń dla mieszkańców, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z niwelowaniem ich skutków.
Monitoring środowiska	Monitoring poziomów dźwięku w województwie zachodniopomorskim prowadzony jest przez Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych.

5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez hałas; - rozwój inwestycji drogowych; - rozwój infrastruktury i taboru cichych pojazdów elektrycznych;	dynamiczny przyrost liczby pojazdów i wzrost natężenia ruchu;

5.2.6. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu na terenie gminy – remonty, modernizacje dróg.	- Brak monitoringu hałasu w ramach PMŚ w ostatnich latach. - Nadmierny poziom hałasu na terenach położonych wzdłuż dróg. - Drogi wymagające modernizacji. - Brak zabezpieczeń akustycznych wzdłuż dróg.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych z największym natężeniem ruchu. - Budowa ekranów akustycznych na obszarach narażonych na nadmierny poziom hałasu. - Dbanie o poprawny stan techniczny nawierzchni ciągów komunikacyjnych. - Dostępność technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia. - Realizacja strategii i Programów w zakresie ochrony środowiska przed hałasem oraz transportu (m.in. budowy obwodnic).	- Niedostateczny poziom środków finansowych oraz funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego. - Rosnąca liczba pojazdów, zwiększająca natężenie ruchu drogowego. - Negatywny wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych na drogi.

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Źródłami naturalnego pola elektromagnetycznego, w którym człowiek żyje „od zawsze”, są Ziemia (wytworząca w swoim jądrze pole magnetyczne), zjawiska atmosferyczne (związane z wyładowaniami piorunowymi), Słońce (wytworzące promieniowanie w zakresie od podczerwieni do nadfioletu, w tym światło widzialne, jak również wiatr słoneczny), zjawiska kosmiczne oraz każda materia o temp. przekraczającej temp. zera bezwzględnego.

Człowiek wskutek rozwoju cywilizacyjnego rozpoczął wytwarzanie sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego. Każde urządzenie zasilane energią elektryczną, czy to z sieci energetycznej, czy bateryjnie, wytwarza pole elektromagnetyczne. Sztuczne pole elektromagnetyczne może więc stanowić efekt zamierzony lub uboczny. Z wytwarzanym polem elektromagnetycznym mamy do czynienia w przypadku wszystkich urządzeń radiowych czy mikrofalowych. Należą do nich zarówno duże obiekty, takie jak nadawcze stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne, jak również zdecydowanie mniejsze urządzenia, m.in. CB radio, radiotelefony wykorzystywane np. przez służby ratunkowe, telefony komórkowe, piloty do zdalnego sterowania (np. centralnym zamkiem w samochodzie lub bramą garażową), urządzenia do identyfikacji radiowej RFID, punkty dostępowe sieci Wi-Fi, telefony bezsznurowe DECT, urządzenia wyposażone w interfejs Bluetooth. Szczególny rodzaj urządzeń celowo wytwarzających pole elektromagnetyczne stanowią urządzenia stosowane w medycynie: do diagnozowania pacjentów oraz w fizykoterapii i rehabilitacji.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.) – dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Zgodnie z powyższym ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448) w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U.2022.2630 t.j.).²⁴

²⁴Oba rozporządzenia zastąpiły rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883)

Tabela 14. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych		Parametr fizyczny	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
lp.		1	2	3	4
1.		0 Hz	10000	2500	ND
2.		od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3.		od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4.		od 0,05 kHz do 1 Hz	ND	3 / f	ND
5.		od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6.		od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7.		od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8.		od 1 MHz do 10 MHz	87 / f ^{0,5}	0,73 / f	ND
9.		od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10.		od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 x f ^{0,5}	0,0037 x f ^{0,5}	f / 200
11.		od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Oznaczenia:

f – wartość częstotliwości pól elektromagnetycznych z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych”. ND – nie dotyczy.

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Dla miejsc dostępnych dla ludności rozumianych jako wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalone według istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości – parametry charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko (kolumny 2, 3 i 4 w tabeli), reprezentują wartości graniczne natężenia pól elektrycznego i magnetycznego oraz gęstości mocy i odpowiadają:

- 1) wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego;
- 2) wartości równoważnej gęstości mocy S dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku.

Dla częstotliwości od 100 kHz do 10 GHz wartości E₂, H₂ oraz S w tabeli należy uśredniać w ciągu 6 minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w każdym 6-minutowym okresie czasu. Dla częstotliwości wyższych niż 10 GHz wartości E₂, H₂ oraz S w tabeli należy uśredniać w ciągu t minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w dowolnym t-minutowym okresie czasu, gdzie $t = 68 / f^{1,05}$, f oznacza częstotliwość wyrażoną w GHz. W przypadku ekspozycji krótkotrwałych, wywoływanych przez pola impulsowe, wartości szczytowe natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H nie powinny przekraczać n-krotności odpowiednich poziomów odniesienia określonych w tabeli, przy czym:

- w zakresie częstotliwości do 100 kHz: $n = 1,4$. Uwaga: Dla impulsów o czasie trwania t_p należy przyjąć częstotliwość równoważną obliczoną jako $f = 1/(2t_p)$.
- w zakresie częstotliwości od 100 kHz do 10 MHz: $n = 10a$, gdzie $a = 0,176 + 0,665 \times \log(f/100)$, f oznacza częstotliwość wyrażoną w kHz.
- w zakresie częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz: $n = 32$.

W przypadku ekspozycji krótkotrwałych, wywoływanych przez pola impulsowe, wartość szczytowa równoważnej gęstości mocy S w zakresie częstotliwości powyżej 10 MHz nie powinna przekraczać 1000-krotności odpowiednich poziomów odniesienia określonych w tabeli.

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448)

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie gminy Kobyłanka źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, np. pojedyncze aparaty telefonii komórkowej.

Zgodnie z danymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego (stan na dzień 29.01.2025 r.) na terenie gminy Kobyłanka znajdują się instalacje wytwarzające pola elektromagnetyczne:

- linia 400kV relacji Krajnik-Morzyczyn;
- linia 220kV relacji Krajnik-Morzyczyn;
- linia 400kV relacji Morzyczyn-Dunowo;
- linia 220kV relacji Morzyczyn-Police;
- linia 220kV relacji Morzyczyn-Reclaw;
- stacja elektroenergetyczna Morzyczyn 400/220/110kV.

Stacje bazowe telefonii komórkowej

Zgłoszone stacje bazowe telefonii komórkowej wytwarzające pola elektromagnetyczne zlokalizowane na terenie gminy Kobyłanka zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Kobyłanka

Lp.	Podmiot eksploatujący	Nazwa stacji	Nr działki	Obręb ewidencyjny
1.	P4 Sp. z o.o.	STS0201_D	41/6	Motaniec
2.	Towerlink Poland Sp. z o.o.	BT43521_MORZYCZYN	124	Morzyczyn
3.	T-Mobile Polska S.A.	33755 (73755N!) PSZ_KOBYŁANKA_MORZYCZYN	124	Morzyczyn
4.	Orange Polska S.A.	1224 (74218N!) KOBYŁANKA (PSZ_KOBYŁANKA_KOBYŁANKA)	472/4	Kobyłanka
5.	Orange Polska S.A.	5355 (74225N!) REPTOWO (PSZ_KOBYŁANKA_REPTOWO)	149/4	Reptowo
6.	Orange Polska S.A.	9883 (74254N!) MOTANIEC (PSZ_KOBYŁANKA_NETTOINDOOR)	18/1	Motaniec
7.	T-Mobile Polska S.A.	33601 (73601N!) PSZ_KOBYŁANKA_MOTANIEC	39/7	Motaniec
8.	Towerlink Poland Sp. z o.o.	BT44562 MOTANIEC	41/6	Motaniec
9.	P4 Sp. z o.o.	STS1402_A	124	Morzyczyn
10.	Orange Polska S.A.	73133 (73133N!) LEMANS_KOBYŁANKA_TMPL (PSZ_KOBYŁANKA_KOBYŁANKA22)	---	ul. Chrobrego 22A Kobyłanka

źródło: Starostwo Powiatowe w Stargardzie, stan na 29.01.2025 r.

Elektroenergetyka

Operatorem elektroenergetycznego systemu dystrybucji energii elektrycznej jest przedsiębiorstwo Enea Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Szczecin.

Na terenie gminy Kobyłanka brak jest stacji elektroenergetycznych 110/15 kV [GPZ], są one zlokalizowane w mieście Stargard i w gminie Stare Czarnowo.

Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 400/220/110 kV Morzyczyn, w związku z tym występuje tutaj skupienie dużej ilości linii napowietrznych o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i ponadgminnym.

Są to: linie najwyższych napięć [NN]:

- linia Krajnik [gm. Gryfino] – Morzyczyn – Dunowo [k/Koszalin] – 400 kV;
- linia Morzyczyn – Police – 220 kV;
- linia Krajnik [gm. Gryfino] – Morzyczyn – 220 kV;
- linia Morzyczyn – Reclaw [gm. Wolin] – 220 kV, pracująca aktualnie na napięciu 110 kV; linie wysokich napięć – WN [110 kV]:
- linia Morzyczyn – Maszewo;
- linia Morzyczyn – Chociwel;
- linia Morzyczyn – Łobez;
- linia Morzyczyn – Stargard Wschód;
- linia Morzyczyn – Pyrzyce;
- linia Morzyczyn – Stargard Zachód;
- linia Morzyczyn – Dąbie [Szczecin];
- linia Morzyczyn – Pomorzany [Szczecin];
- linia Morzyczyn – Kołbacz [gm. Stare Czarnowo].

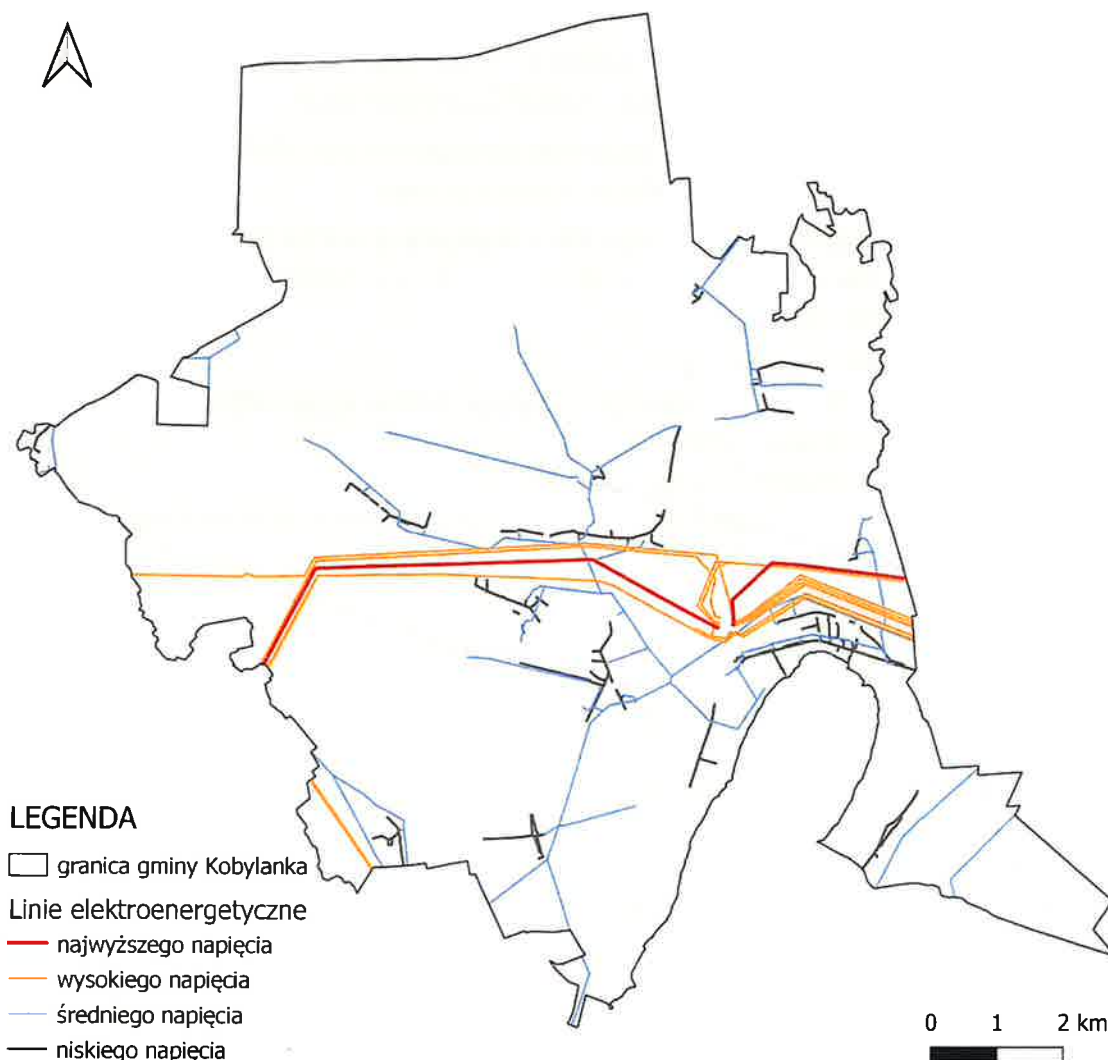
Wzdłuż istniejących linii elektroenergetycznych występują pasy technologiczne: dla linii o napięciu 400 kV – o szerokości 80,0 metrów [po 40,0 m od osi linii w obu kierunkach], dla linii 220 kV – o szerokości 50,0 metrów [po 25,0 m od osi linii w obu kierunkach], dla linii 110 kV – o szerokości 40,0 metrów [po 20,0 m od osi linii w obu kierunkach].

Poszczególne miejscowości na obszarze gminy Kobyłanka zasilane są siecią napowietrzną średniego napięcia [15 kV] z sieci energetyki zawodowej poprzez stacje elektroenergetyczne 110/15 kV [GPZ] zlokalizowane w Stargardzie i w rejonie miejscowości Kołbacz [gmina Stare Czarnowo].

Sieć niskiego napięcia [0,4 kV] zaopatrująca poszczególnych odbiorców, zasilana jest za pośrednictwem stacji transformatorowych 15/0,4 kV rozlokowanych na obszarze całej gminy.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.) posiadają współdzieloną z Enea Operator Sp. z o.o. stację elektroenergetyczną 400/220/110 kV Morzyczyn. Przez teren gminy przebiegają linie 400 kV w relacjach Krajnik – Morzyczyn i Morzyczyn – Dunowo oraz 220 kV Krajnik – Morzyczyn, Morzyczyn – Police i Morzyczyn – Reclaw. Obecnie realizowana jest modernizacja stacji Morzyczyn.²⁵

²⁵ Źródło: PSE, stan na dzień 30.01.2025 r.

Rysunek 16. Linie elektroenergetyczne na tle gminy Kobylanka
 źródło: opracowane własne na podstawie danych geoprzestrzennych

5.3.3. Monitoring poziomu pola elektromagnetycznego

Monitoring Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z art. 123 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.).

Do końca 2019 r. dopuszczalne poziomy PEM w środowisku regulowało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883). Zgodnie z tym rozporządzeniem w miejscach dostępnych dla ludności dopuszczalna wartość składowej elektrycznej pola wynosiła 7 [V/m]. W grudniu 2019 r. zostało opublikowane nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2020 r. W rozporządzeniu tym zmieniono zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych

dla ludności, dla wysokich częstotliwości, wynoszą od 28 V/m do 61 V/m (składowa elektryczna).

Od 2021 roku monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z nowym rozporządzeniem. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

W latach 2022-2024 zgodnie z Programem wykonawczym monitoringu pól elektromagnetycznych na 2022 r., Wykonawczym Programem Państwowego monitoringu środowiska na rok 2023, Monitoring pól elektromagnetycznych oraz Wykonawczym programem monitoringu pól elektromagnetycznych na rok 2024, w roku 2022 Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Szczecinie wykonało pomiar pól elektromagnetycznych (PEM) na terenie gminy Kobylanka w 1 punkcie pomiarowym w ramach sieci monitoringu badawczego, przy ul. Szkolnej w Kobylance (14.8677, 53.3422).

Wynikiem pomiarów była średnia arytmetyczna z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły oraz wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WME, wyznaczonego na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{max}) uzyskanej w trakcie pomiarów. Wartość wskaźnika określa dotrzymanie dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku. Jeżeli żadna z wartości wskaźnikowych WME nie przekracza 1, dopuszczalne poziomy PEM uznaje się za dotrzymane. Zmierzona wartość w punkcie pomiarowym wyniosła 0,59 V/m a wyliczona wartość wskaźnika WME 0,04 V/m.

Pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonany w roku 2022 w punkcie pomiarowym przy ul. Szkolnej w Kobylance wykazał, że zmierzona wartość dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM była znacznie poniżej wartości dopuszczalnych wynoszących od 28 V/m do 61 V/m, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448), a wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WME nie przekroczyła 1.

5.3.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów, a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię
----------------------------	---

	terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie PEM można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.
Monitoring środowiska	Monitoring poziomów PEM w województwie zachodniopomorskiego prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie.

5.3.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
utrzymujące się niskie wartości pól elektromagnetycznych	wzrost liczby punktów mogących wytwarzać promieniowanie elektromagnetyczne;

5.3.6. Analiza SWOT

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- Stąły monitoring poziomu pól elektromagnetycznych. - Brak przekroczeń poziomu promieniowania PEM na gminy. - Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia PEM.	- Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. - Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Stąła kontrola istniejących oraz planowanych inwestycji mogących emitować promieniowanie elektromagnetyczne. - Rozwój monitoringu państwowego (także w zakresie promieniowania elektromagnetycznego m.in. monitoring sieci 5G). - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego w sposób jak najmniej negatywnie wpływający na mieszkańców.	- Wzmacnianie istniejących pól elektromagnetycznych przez nowe emitery. - Dynamiczny rozwój telekomunikacji oraz wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną. - Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego w pobliżu terenów mieszkalnych.

5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Wody powierzchniowe

W granicach gm. Kobylanka nie ma jezior ani większych, naturalnych cieków. Do wód powierzchniowych należą m.in. rzeka Struga, rzeka Chęlszcząca, Rów Kunowski oraz bezimienne strumienie śródlądne; wszystkie włączone są w system rowów melioracyjnych odwadniających rozległe użytki zielone.

Na obszarze Puszczy Goleniowskiej znajduje się kilka oczek wodnych.

We wschodniej części gminy, na wschód od Kunowa, funkcjonuje zespół stawów rybnych.

Według podziału hydrograficznego Polski, gmina Kobylanka leży w dorzeczu dolnej Odry, od Warty do Iny i w zlewni Iny.

Na terenie gminy znajdują się:

- bezpośrednia zlewnia jez. Dąbie,
- zlewnia Płoni i jez. Miedwie do wodowskazu Żelewo,
- zlewnia Płoni od wodowskazu Żelewo do wodowskazu Płonia.

Wymienione wyżej rzeki i jeziora znajdują się poza granicami gminy Kobylanka; jedynie 3,5-km odcinek Płoni oraz 8-km odcinek linii brzegowej jez. Miedwie, stanowią granicę gminy.

Ina odwadnia północno - wschodnią część gminy Kobylanka za pośrednictwem strumieni śródlądnych i rowów melioracyjnych, będących jej lewobrzeżnymi dopływami. Dużą część zlewni Iny pokrywają lasy Puszczy Goleniowskiej z rozległymi polanami śródlądowymi Wielichówka i Cisewa. Poprzez bramy w dziale wodnym pomiędzy zlewnią Iny i Płoni, północna część torfowiska Reptowo oraz okolice Zieleniewa, odwadniane są również w kierunku Iny.

Do bezpośredniej zlewni jeziora Dąbie należy północno-zachodnia i zachodnia część gminy na obszarze Puszczy Goleniowskiej.

Z obszaru gminy Kobylanka wypływa rzeka Chęlszcząca, mający swoje źródło w pobliżu koryta Płoni, na północ od dzielnicy Płonia. Chęlszcząca płynie w kierunku północnym i wpływa do jeziora Dąbie. Podczas wysokich stanów wody może istnieć bezpośrednie zasilanie Chęlszczącej wodami z Płoni.

Największa, pozostała część gminy Kobylanka leży w zlewni Płoni i jeziora Miedwie. Odwadniana jest przez niewielkie strumienie płynące w kierunku jeziora. Głównymi dopływami jeziora z obszaru gminy są: Miedwinka i Rów Kunowski.

Rzeka Struga wypływa spod Reptowa i wpływa do jez. Miedwie w jego północno-zachodniej części (na południe od Morzyczyna). Długość Miedwinki wynosi 5 km. Za pośrednictwem rowów melioracyjnych odwadnia śródlądne torfowisko Reptowo, okolice Niedźwiedzia, Kobylanki i Miedwiecka.

Rów Kunowski wpływa do jeziora na południe od Kunowa, płynie z kierunku wschodniego, wzdłuż południowej granicy gminy. W tej części gminy wyznaczone są strefy ochronne komunalnego ujęcia wody powierzchniowej z jez. Miedwie. Zachodnią i północną część zlewni zajmują lasy Puszczy Goleniowskiej, pozostałą część użytki rolne oraz tereny osadnictwa wiejskiego i tereny rekreacyjno - wypoczynkowe nad jez. Miedwie.

Bezpośrednio do Płoni dopływa z obszaru gminy kilka cieków z okolicy Rekowa. Odwadniają one użytki zielone znajdujące się w pobliżu wsi.

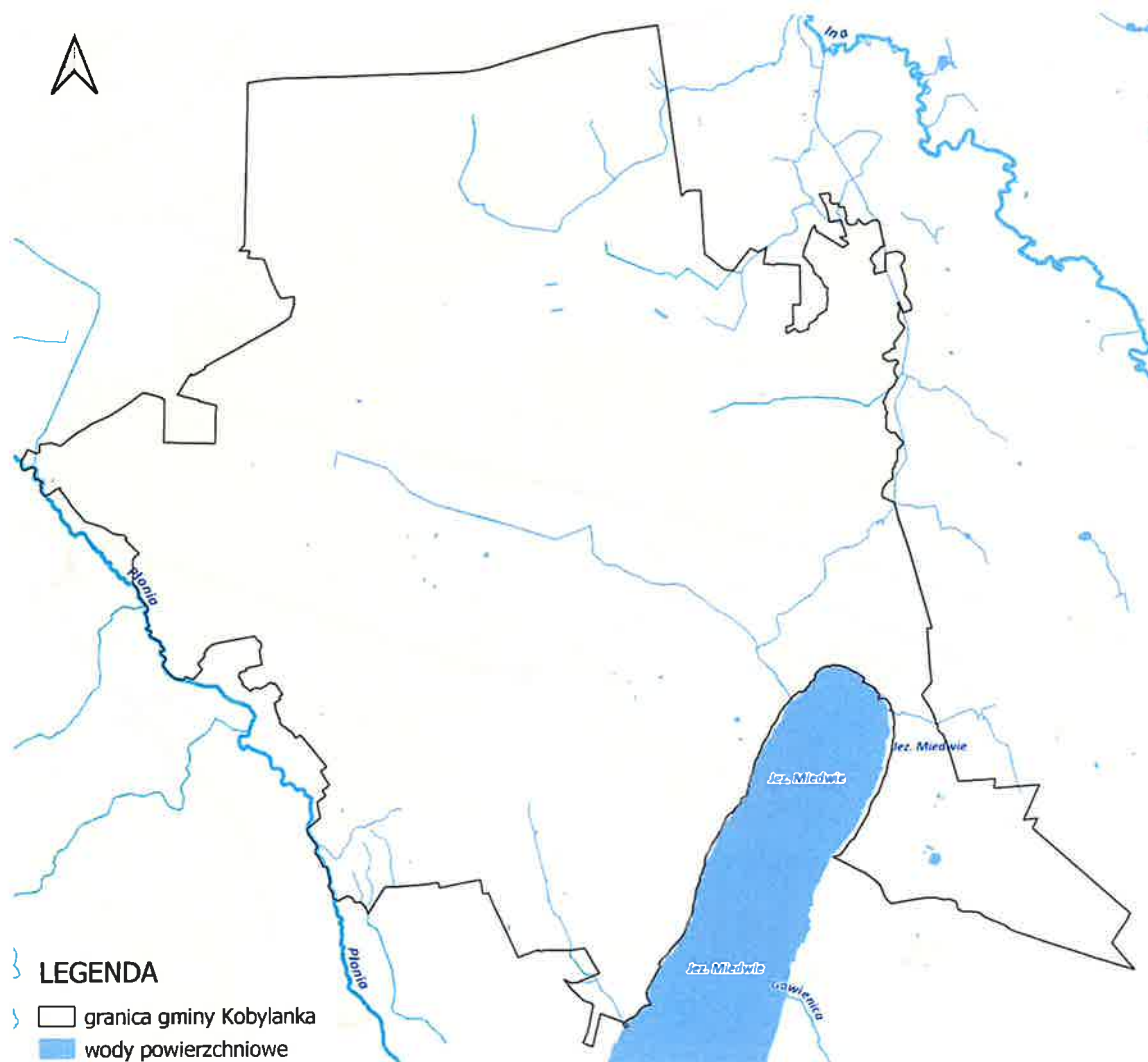
Jezioro Miedwie, będące głównym odbiornikiem wód ze strumieni i rowów melioracyjnych, zajmuje piąte miejsce w Polsce pod względem powierzchni. Jest to szczątkowe jezioro polodowcowe zajmujące obecnie zaledwie 1/3 rozległego ongiś akwenu, w skład którego wchodziły również jeziora: Będgoszcz, Żelewo, Płoń. Jezioro Miedwie jest typowym jeziorem rynnowym, o silnie wydłużonym, regularnym kształcie misy jeziornej. Najgłębszy punkt dna znajduje się 29,7 m p.p.m., mniej więcej na linii Bielkowo - Koszewo. Lustro wody położone jest na wysokości 14,1 m n.p.m. (stan średni). Miedwie jest zbiornikiem retencyjnym, którego wahania lustra wody mogą występować w zakresie rzędnych 13,6-14,3 m n.p.m. Przekroczenie maksymalnej dopuszczalnej rzędnej piętrzenia grozi zalaniem znacznych obszarów przyległych do jeziora, natomiast obniżenie stanu wody poniżej dopuszczalnej rzędnej spowodowałoby nadmierne odsłonięcie litoralu (zagrożenie biotopu zbiorowisk roślinnych i gniazdowania ptaków wodno-błotnych).

Jezioro Miedwie jest jeziorem przepływowym dla Płoni, która wpływa do niego w południowej części, a wypływa na południe od Żelewa i płynie w kierunku północno - zachodnim do jez. Dąbie. Oprócz 2 dopływów z gminy Kobylanka (rzeka Miedwinka, Rów Kunowski), jezioro przyjmuje jeszcze Gowienicę Miedwiańską i Ostrowicę oraz wiele mniejszych cieków bez nazwy.

Brzegi jez. Miedwie charakteryzują się różnym stopniem dostępności. W północnej części są przeważnie płaskie i podmokłe. Na odcinku Morzyczyn - Zieleniewo nadbrzeże jest silnie przekształcone antropogenicznie - na długości około 2 km zagospodarowane na cele rekreacyjno - wypoczynkowe. Wzdłuż wschodniego brzegu, od Zieleniewa w kierunku Kunowa dostęp do jeziora jest utrudniony, zarówno od strony wody, jak i lądu. W strefie przybrzeżnej ciągnie się pas trzciny o szerokości około 6 m, a na nadbrzeżu znajduje się około 100 - 200-m szerokości pas podmokłych, zakrzaczonych nieużytków. Zachodniemu brzegowi jeziora również towarzyszy pas trzciny w strefie przybrzeżnej oraz około 50-metrowej szerokości pas podmokłych, zakrzaczonych nieużytków. Tereny nadbrzeżne na odcinku Jęczydół - Morzyczyn są zalesione (lasy wodochronne).²⁶

Wody powierzchniowe na tle gminy Kobylanka przedstawiono na poniższym rysunku.

²⁶ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylanka

Rysunek 17. Układ hydrologiczny gminy Kobylanka

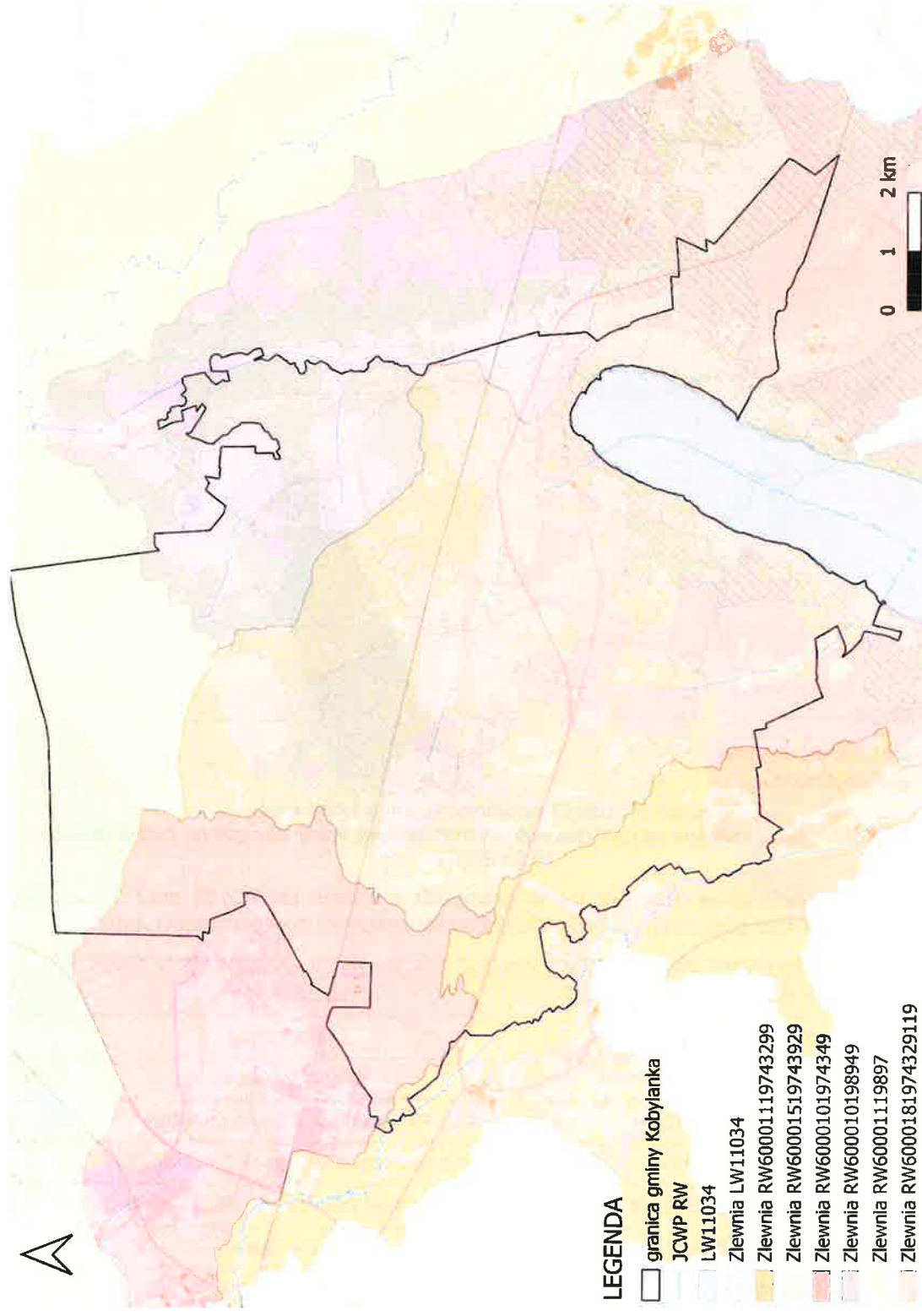
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: wody.isok.gov.pl, data dostępu: 29.04.2025 r.

Obszar gminy Kobylanka znajduje się w granicach 6 zlewni rzecznych oraz 1 jeziornej jednolitej części wód powierzchniowych, które zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 16. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Kobylanka

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP
1.	RW6000101974349	Chęszcząca
2.	RW60001519743929	Kanał Opaskowy
3.	RW60001119743299	Płonia od jez. Płonno do ujścia
4.	RW60001119897	Ina od Krapieli do Strugi Goleniowskiej
5.	RW6000181974329119	Płonia od jez. Płoń do jez. Żelewko
6.	RW600010198949	Struga Sowno
7.	LW11034	Miedwie

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl/4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 28.04.2025]

Rysunek 18. Gmina Kobylanka na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych oraz zlewni JCWP
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.2. Obszary zagrożone powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U.2024.1087 t.j.) powódź to: „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powodzie występujące na obszarze Polski dzieli się na²⁷:

- powodzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powodzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powodzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powodzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powodzie od wód podziemnych,
- powodzie od strony morza,
- powodzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

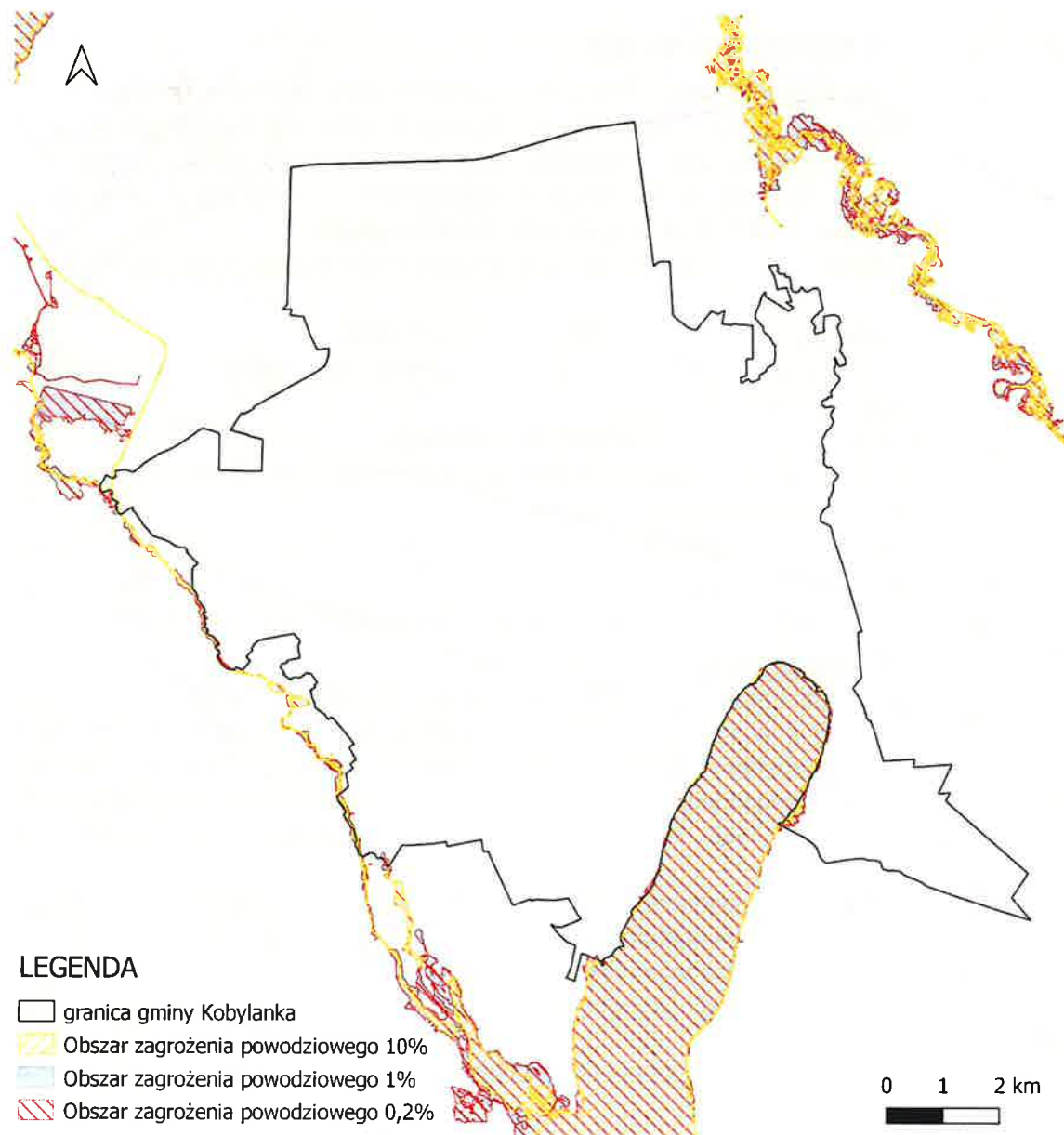
Mapy zagrożenia powodziowego

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dawniej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przmyłiska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
 - d) pas techniczny;
3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - a) wału przeciwpowodziowego,
 - b) wału przeciwsztormowego,
 - c) budowli piętrzącej.

Na poniższym rysunku przedstawiono fragmenty mapy zagrożenia powodziowego dla gminy Kobylanka.

²⁷<https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego>;
https://www.powodz.gov.pl/pl/definicja_i_typy (data dostępu: 05.07.2022 r.)

Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego gminy Kobylanka
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez PGW WP

5.4.3. Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

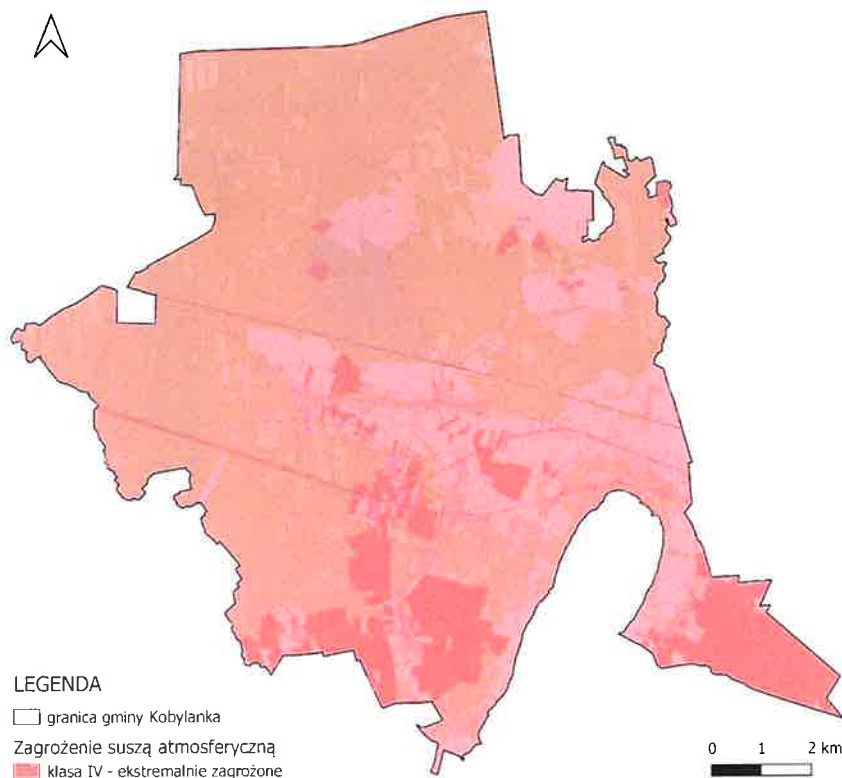
- susza atmosferyczna – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak.
- susza rolnicza - pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również

suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.

- susza hydrologiczna - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni²⁸.

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy. W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą. *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* przedstawia stopień narażenia wystąpienia suszy wraz z listą zadań inwestycyjnych z Programu Planowanych Inwestycji służących zwiększeniu retencji oraz wspierających przeciwdziałanie skutkom suszy. Zadania te są wyszczególnione są dla konkretnych cieków wraz z wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za realizację (Oddział RZGW).

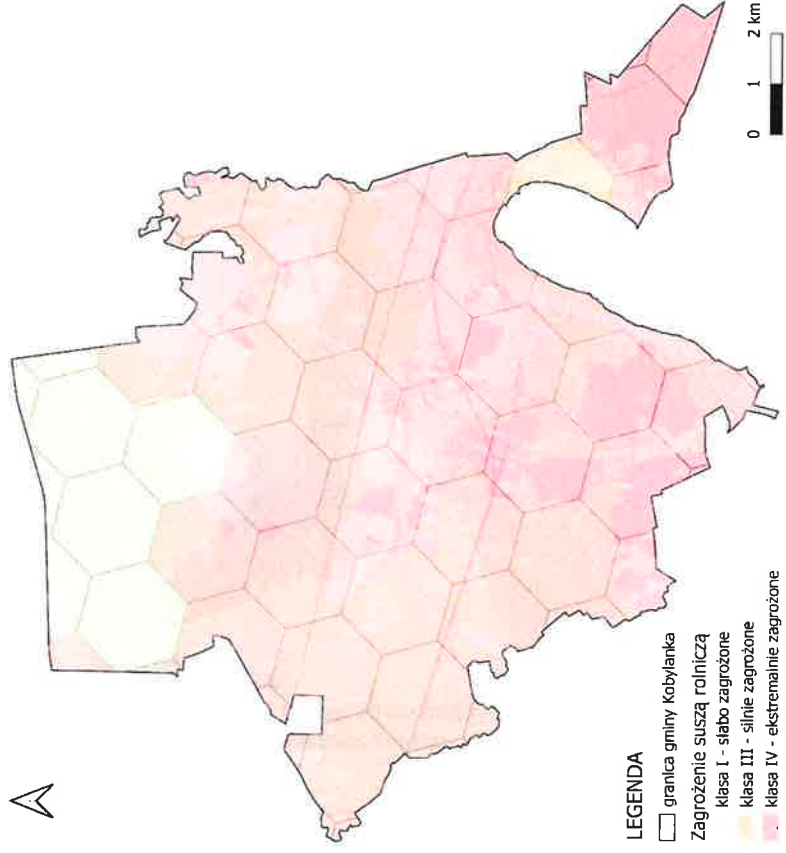
Na poniższych rysunkach przedstawiono klasy zagrożenia suszą w poszczególnych typach.

Rysunek 20. Klasy zagrożenia suszą atmosferyczną na tle gminy Kobylanka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych PGW WP

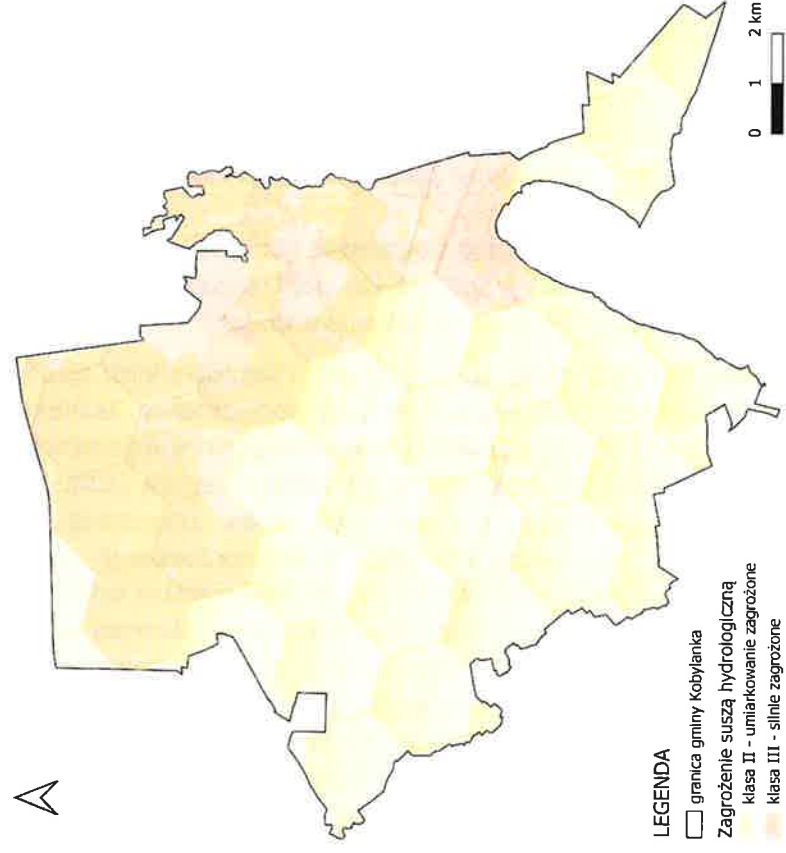
²⁸ <https://www.gov.pl/web/susza/susza>, data dostępu: 08.12.2022 r.

A

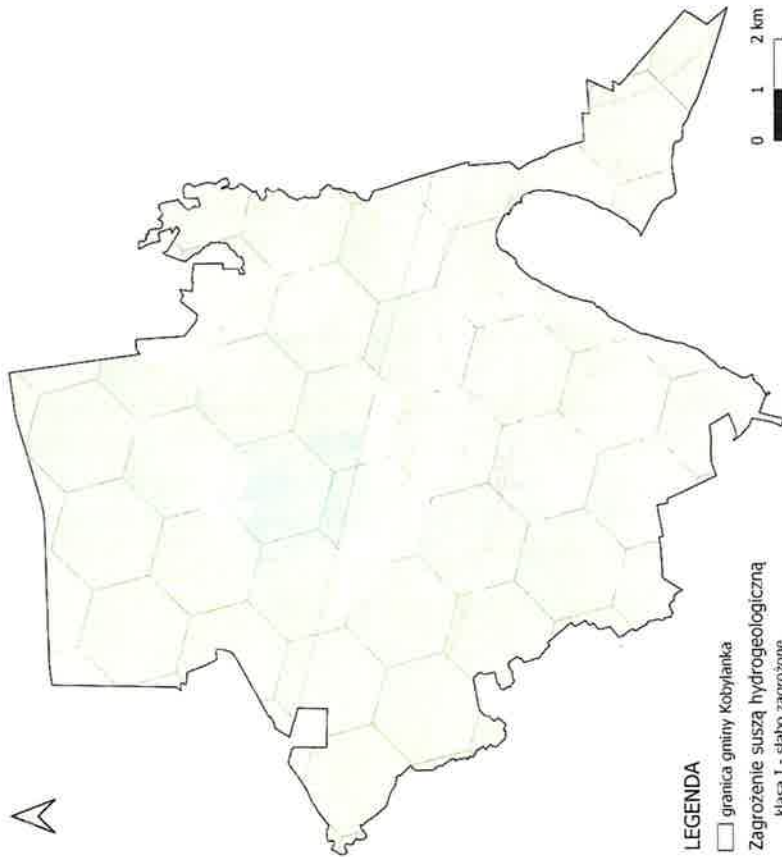

Rysunek 21. Klasy zagrożenia suszą rolniczą na tle gminy Kobylanka
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych PGW WP

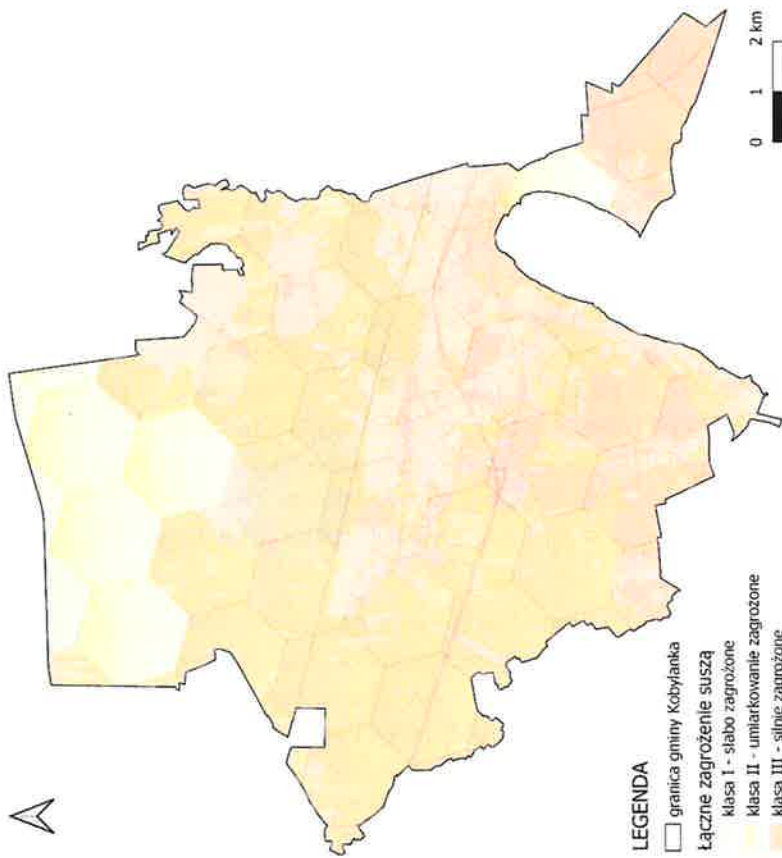
A

Rysunek 22. Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną na tle gminy Kobylanka
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych PGW WP

Rysunek 23. Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną na tle gminy Kobylanka
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych PGW WP

Rysunek 24. Klasy łącznego zagrożenia suszą na tle gminy Kobylanka
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych PGW WP

Jak wynika z powyższych map, Gmina Kobylanka najbardziej narażona jest na suszę atmosferyczną oraz rolniczą.

5.4.4. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U.2023.1478 t.j.). Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Ostatnia aktualna klasyfikacja odpowiednio stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód jednolitych części wód została wykonana w 2022 r., na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r., poz.1475). Zgodnie z ww. rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (2021 r.) klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonano na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat (2016-2021).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, na podstawie badań wykonanych w roku 2022 dokonano jedynie klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych i wskaźników stanu chemicznego, nie dokonano klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę JCWP zgodnie z nowym podziałem.

Tabela 17. Ocena stanu JCWP na terenie gminy Kobylanka zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300)

Nazwa i kod JCWP	Miedwie LW11034	Chelszcząca RW6000101974349	Kanał Opaskowy RW60001519743929	Płonka od jez. Płonno do ujścia RW60001119743299	Ina od Krapieli do Strugi Goleniowskiej RW60001119897	Płonka od jez. Płoń do jez. Żelewko RW60001819743291 19	Struga Sowno RW600010198949
Typ JCWP	WSm_a	PNp	P_org	RzN	RzN	R_poj	PNp
Rzeczywista długość JCWP [km]	-	10,34	8,58	27,77	46,33	45,20	18,35
Powierzchnia zlewni JCWP [km²]	106,86	37,74	34,73	44,38	206,68	231,71	40,72
Obszar dorzecza	Odry	Odry	Odry	Odry	Odry	Odry	Odry
Region wodny	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
Status JCWP	SZCW	SZCW	NAT	NAT	NAT	NAT	SZCW
Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Kod ppk (2022-2027)	PL02S0102_2081	PL02S0101_3155	PL02S0101_4005	PL02S0101_0489	PL02S0101_3999	PL02S0101_0485	PL02S0101_0330
Współrzędne geograficzne ppk (2022-2027)	14.888503; 53.292659	14.70331; 53.4159	14.705853; 53.441837	14.660804; 53.398173	14.842141; 53.549058	14.938008; 53.197755	14.906717; 53.428016
Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)	stan/potencjał ekologiczny	stan ekologiczny	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan ekologiczny	stan ekologiczny	stan ekologiczny	zły potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny dobry	stan chemiczny poniżej dobrego	brak możliwości klasyfikacji	stan chemiczny poniżej dobrego	brak danych
	stan (ogólny)	zły stan wód	brak danych	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód

Nazwa i kod JCWP	Miedwie LW11034	Chelszcząca RW6000101974349	Kanał Opaskowy RW60001519743929	Płonia od jez. Płonno do ujścia RW60001119743299	Ina od Krapielei do Strugi Goleniowskiej RW60001119897	Płonia od jez. Płoń do jez. Żelewko RW60001819743291 19	Struga Sowno RW600010198949
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona

WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane
PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
RzN - Rzeka nizinna
P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk
R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy
SZCW - silnie zmieniona część wód
NAT - naturalna część wód

źródło: www.karty.apgw.gov.pl [data dostępu: 06.05.2025 r.]

Jak wynika z poniższej tabeli ogólny stan JCWP na terenie gminy Kobyłanka oceniono jako zły.

Zagrożenia jakości wód związane są głównie z nadmiernym poborem wód na cele bytowe i gospodarcze oraz z odprowadzaniem powstających zanieczyszczeń. Ścieki komunalne powstające w wyniku poboru wód z sieci wodociągowej, nieodprowadzane do kanalizacji, stanowią potencjalne źródło zanieczyszczenia pobliskich cieków i zbiorników wodnych. Pomimo systematycznego wzrostu długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, będącego wynikiem działań podejmowanych na rzecz ochrony wód, nadal w województwie istnieje znacząca rozbieżność pomiędzy długością obydwu sieci. Zagrożenia jakości wód związane z działalnością człowieka na obszarach wiejskich wynikają nie tylko z nieuregulowanej gospodarki ściekowej, ale również z niewłaściwego stosowania nawozów i prowadzenia intensywnej produkcji zwierzęcej.²⁹

5.4.5. Wody podziemne

Wg podziału Polski na jednostki hydrogeologiczne obszar gminy Kobyłanka należy do regionu szczecińskiego.

W granicach gminy istnieją dwa wyróżnione rejony:

- rejon Stargardu – jeziora Miedwie, obejmujący południowo-wschodnią część gminy,
- rejon Puszczy Bukowej, obejmujący południowo - zachodni skraj gminy.

Główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędowych występuje na głębokości od kilku do 40 m, a jego miąższość wynosi od 5 do 40 m.

Potencjalna wydajność typowego otworu studziennego waha się od poniżej 10-30 m³h⁻¹ w części południowej i wschodniej gminy, do 30-70 m³h⁻¹ w pozostałej części.

Poziom wodonośny w utworach trzeciorzędowych eksploatowany jest sporadycznie na głębokości od 30 do 120 m, a wydajność wynosi od kilku do 50 m³h⁻¹.

W rejonie Stargardu – jeziora Miedwie poziom użytkowy w utworach czwartorzędowych obejmuje dwie warstwy użytkowe na głębokości od kilku do 40 m, a jego miąższość wynosi do poniżej 5 m po wschodniej stronie jeziora Miedwie i wzrasta ku zachodowi do 40 m. Potencjalna wydajność typowego otworu studziennego waha się od 10 do 120 m³h⁻¹.

Poziom w utworach trzeciorzędowych występuje na głębokości od kilku do 80 m, a jego miąższość wynosi od kilku do 60 m. Poziom ten nie jest eksploatowany.

W rejonie Gór Bukowych główny poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych. Położony jest na głębokości od kilkunastu do 100 m, a jego miąższość wynosi od kilku do kilkunastu metrów, a obserwowane wydajności od kilku do 30 m³h⁻¹.

Głębokość występowania wód podziemnych pierwszego poziomu w gminie jest zróżnicowana, co uwarunkowane jest rzeźbą i zróżnicowaniem hipsometrycznym. Przebieg hydroizobat nawiązuje do ukształtowania terenu.

W granicach gminy Kobyłanka dominują głębokości w przedziale od 2 do 5 m p.p.t.

²⁹ GIOŚ, Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim, Raport 2020

Najpłycej (do 2 m p.p.t.) wody gruntowe występują w rejonach:

- torfowiska Reptowo,
- użytków zielonych rozciągających się po stronie północnej wsi: Kobylanka, Motaniec, Niedźwiedź,
- użytków zielonych w rejonie wsi Cisewo,
- użytków zielonych w rejonie Wielichówka,
- w pasie użytków zielonych rozciągających się pomiędzy wsią Kunowo – Zieleniewo i po stronie północnej Zieleniewa.

Wody podziemne pierwszego poziomu występują bardzo płytko, do 1 m p.p.t., w strefie brzegowej jeziora Miedwie.³⁰

Gmina Kobylanka położona jest w obrębie 2 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Ich charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

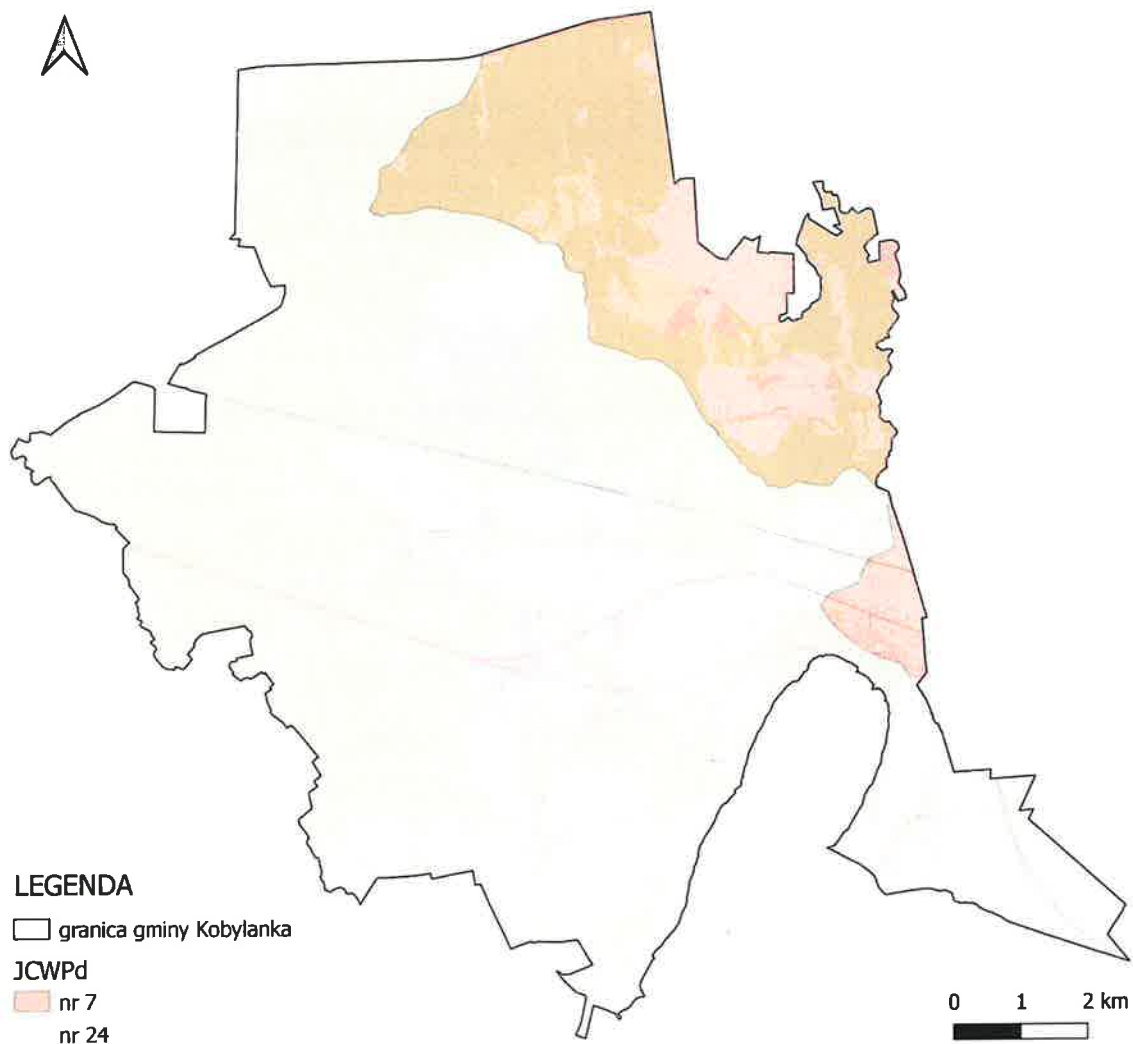
Tabela 18. Charakterystyka JCWPd w obrębie gminy Kobylanka

Nr JCWPd	GW60007	GW600024
Powierzchnia [km ²]	2 323,26	1 309,84
Dorzecze	obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry
Region wodny	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
Obszar bilansowy	Noteć Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, Drawa, Uznam, Zalew Szczeciński, Międzyodrze, Gowienica, Lewobrzeżna Dolna Odra (Gunica - Ucker), Ina, Płonia, Rega i Przymorze	Noteć Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, Dolna Warta, Międzyodrze, Myśla, Kurzyca, Słubia, Ina, Płonia, Rurzyca, Tywa
Pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych – stan na rok 2018 [tys. m ³ /rok]	11 839,90	9 058,01
Pobór odwodnieniowy – stan na rok 2018 [tys. m ³ /rok]	nie dotyczy	nie dotyczy
Razem [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	11 83990	9 058,01
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	93 201,29	47 542,71
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK	TAK
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	chemiczna	chemiczna

³⁰ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylanka

Nr JCWPd	GW60007	GW600024
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona	niezagrożona

źródło: www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne [data dostępu: 28.04.2025]

Rysunek 25. Gmina Kobylanka na tle JCWPd

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Główne zbiorniki wód podziemnych to struktury geologiczne zasobne w wodę, które stanowią lub mogą stanowić w przyszłości strategiczne zasoby wód podziemnych do zaopatrzenia ludności i podstawowych gałęzi gospodarki, wymagających wody wysokiej jakości.

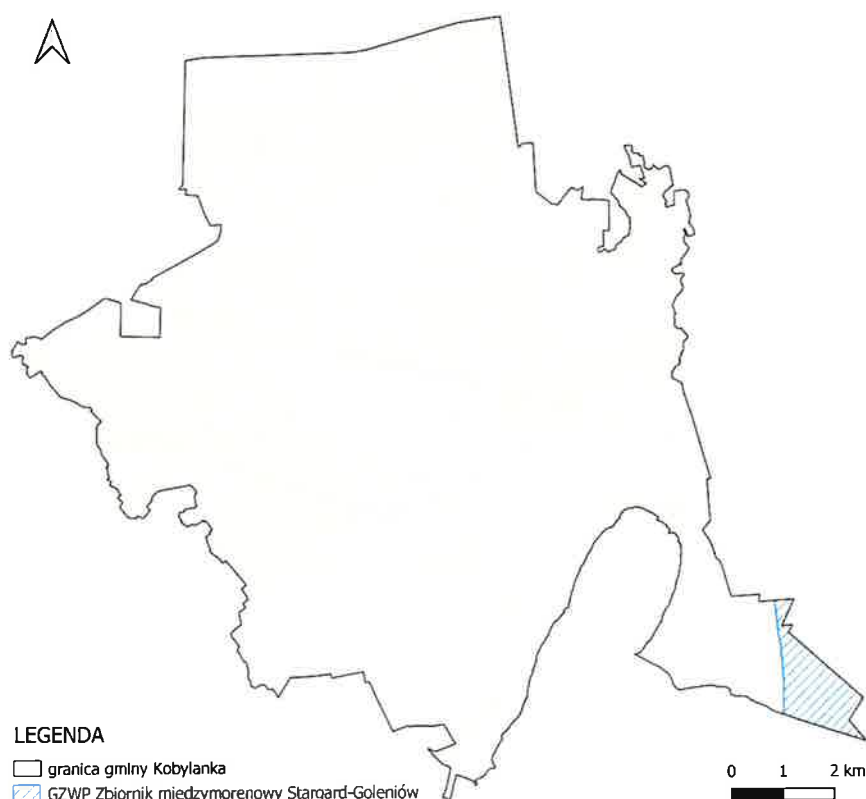
Gmina Kobyłanka leży na obszarze GZWP nr 123 tj. Zbiornik międzymorenowy Stargard–Goleniów.

Tabela 19. Charakterystyka GZWP w obrębie gminy Kobyłanka

Nazwa GZWP	Zbiornik międzymorenowy Stargard–Goleniów
Województwo	zachodniopomorskie
Powiat	goleniowski, stargardzki
RZGW	Szczecin
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	2, 7, 25
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Odry: RDO - region Dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego
Jednostka hydrogeologiczna wg Klęczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Pojezierzy Pomorskiego i Mazurskiego (GZWP w paśmie pojezierzy)
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	Iny, Płoni, Gowienicy
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkowoeuropejski (31): Pobrzeże Szczecińskie (313.2-3)
Typ zbiornika	porowy
Stratygrafia	czwartorzęd
Klasa jakości wody*	na przeważającym obszarze II
Wodoprzewodność [m ² /d]	50-1000
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m ³ /d × km ²]	229
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]	86 707
Podatność zbiornika na antropopresję	bardzo podatny, podatny, średnio i mało podatny

* Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017 r.

Rysunek 26. Gmina Kobylanka na tle Głównego Zbiornika Wód Podziemnych
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.6. Jakość wód podziemnych

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

Badania i ocenę stanu wód podziemnych wykonuje się dla tzw. jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), dla których określany jest stan ilościowy (informacje o dostępnych zasobach, poborze, poziomie zwierciadła) i stan chemiczny. Badania na potrzeby oceny stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu diagnostycznego i monitoringu operacyjnego. Monitoring diagnostyczny odbywa się raz na trzy lata i obejmuje obszar całego kraju, natomiast w latach pomiędzy monitoringiem diagnostycznym realizowany jest monitoring operacyjny, w ramach którego badane są jednolite części, zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Warunki, jakie musi spełnić stan chemiczny i ilościowy, aby określany był jako dobry znajdują się w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2148, z późn. zm.).

Systematycznie prowadzony jest monitoring wód podziemnych. Oceny wykonywane są co 4 lata.

W 2022 roku przeprowadzony został kolejny monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Jak wynika z poniższej tabeli zarówno stan chemiczny jak i ilościowy wód ocenia się jako dobry.

Tabela 20. Kompleksowa ocena stanu JCWPd w obrębie, których znajduje się gmina Kobylanka

Nr JCWPd	Stan wód	Rok 2012	Rok 2016	Rok 2019	Rok 2022
7	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
	Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry
24	chemiczny	dobry	dobry	dobry	dobry
	Ilościowy	dobry	dobry	dobry	dobry

źródło: <https://mijwp.gios.gov.pl/mapa/mapa.172.html> [data dostępu: 06.05.2025]

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U.2023.1478 t.j.), celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

5.4.7. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych. Zgodnie z projektem KLIMADA³¹, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są: – zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu; – powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych; – uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych; – rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym; – tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.
----------------------------	--

³¹ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarowania wodami należą powodzie, podtopienia oraz susze. Zagrożenie powodziowe MZP wskazują, iż na terenie gminy Kobyłanka występuje prawdopodobieństwo zagrożenia powodziowego. Susza Gmina Kobyłanka jest narażona na występowanie suszy.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochrona wód przed zanieczyszczeniami.
Monitoring środowiska	Monitoring wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie. W ramach monitoringu prowadzone są badania wód rzecznych i jeziornych. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH). Monitoring regionalny wód podziemnych prowadzi GIOŚ (stan jakościowy). Kontrolą sytuacji hydrologicznej zajmuje się również Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie.

5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- utrzymująca się na dobrym poziomie jakość JCWPd; - ciągłe monitorowanie stanu jakości wód;	- utrzymujący się zły stan JCWP; - zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu suszy;

5.4.9. Analiza SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. 2. Dobry stan ilościowy i jakościowy JCWPd, w obrębie których położona jest gmina Kobylanka. 3. Rozbudowana sieć hydrologiczna.	1. Narażenie na suszę. 2. Zły stan ogólny JCWP, w obrębie których znajduje się gmina Kobylanka. 3. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Poprawa retencji na terenie gminy. 2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie i zgodne z przepisami prawa. 3. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 4. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowego użytkowania wód podziemnych. 5. Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, nowoczesnych technologii i gospodarki o obiegu zamkniętym.	1. Podatność wód na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego w całej gminie. 2. Przedostawanie się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z dzikich składowisk odpadów, nieszczelnych zbiorników bezodpływowych i kanalizacji. 3. Niedostosowanie do pojawiających się ekstremalnych zjawisk atmosferycznych (powodzi i suszy) oddziałujących na stan wód. 4. Spływy powierzchniowe, wymywanie nawozów i środków ochrony roślin z pól.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Eksploatorem sieci odpowiedzialnym za prawidłowe funkcjonowanie istniejących sieci wodno-kanalizacyjnych na terenie Gminy Kobyłanka są Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. w Goleniowie.

5.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Kobyłanka posiada sieć wodociągową o długości 109 km z 1 704 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego mieszkania. W 2023 roku dostarczono nią 290,4 dam³ wody. Z sieci wodociągowej w 2023 roku korzystało 6 552 osób.

Zgodnie z danymi GUS dostęp do sieci wodociągowej ma ok. 100% mieszkańców.

W poniższej tabeli dokonano charakterystyki sieci wodociągowej na terenie gminy Kobyłanka.

Tabela 21. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Kobyłanka w latach 2021-2024

Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	2023	2024 ³²
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	107,2	108,3	109,0	b.d.
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 615	1 645	1 704	b.d.
Awarie sieci wodociągowej	szt.	10	6	1	b.d.
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	6 215	6 395	6 552	b.d.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	100,0	100,0	100,0	b.d.
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	270,3	289,1	290,4	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	44,1	45,7	44,8	b.d.
Zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	13	13	11	b.d.
Pobór wód podziemnych na potrzeby przemysłu	dam ³	13	13	11	b.d.
Pobór wód powierzchniowych na potrzeby przemysłu	dam ³	-	-	-	b.d.

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 [data dostępu: 06.05.2025]

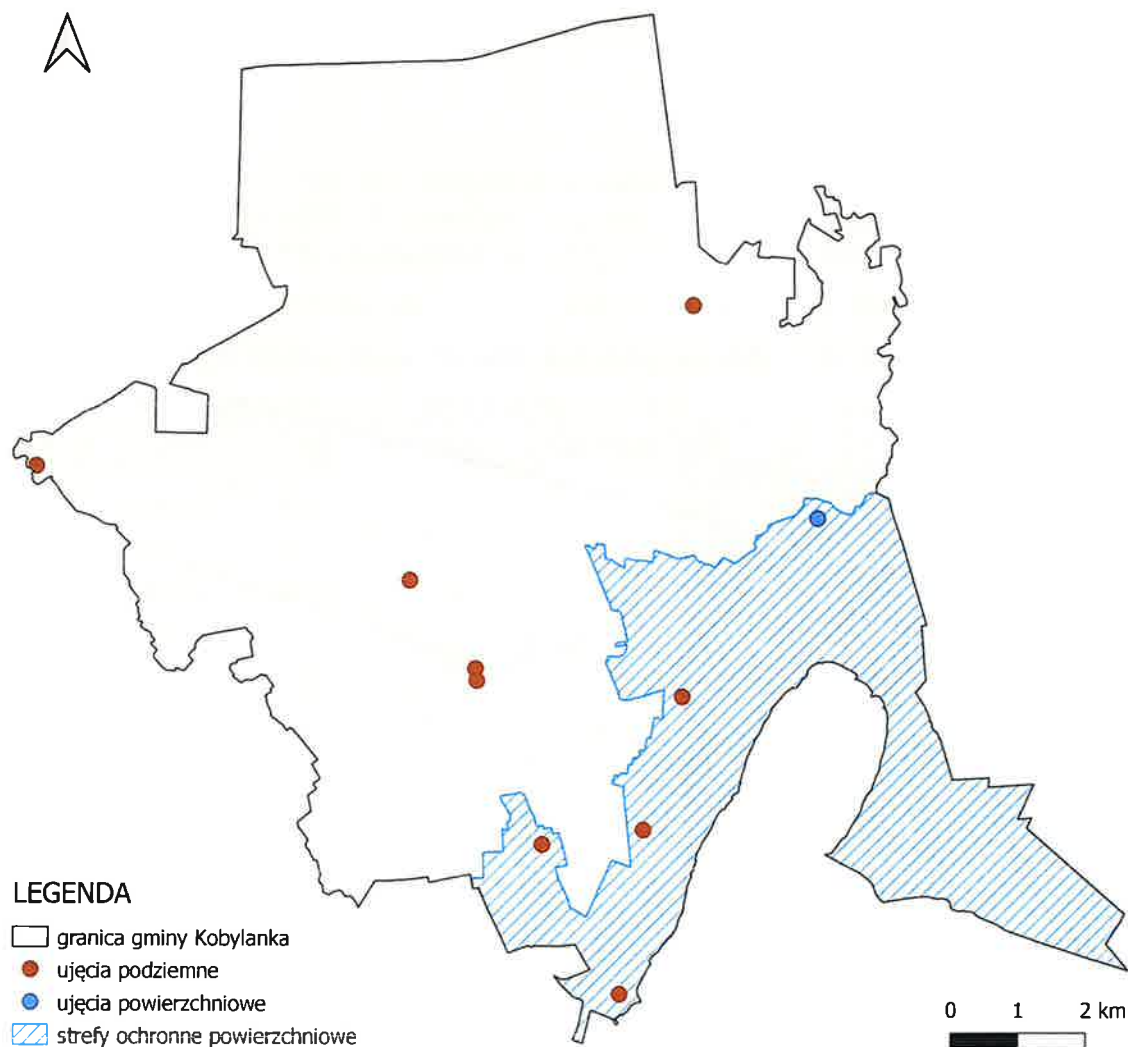
Mieszkańcy gminy Kobyłanka korzystają z ujęć wody znajdujących się w miejscowościach:

- Bielkowo – zaopatruje w wodę miejscowości: Bielkowo i Rekowo,
- Lipnik (gmina Stargard) – zaopatruje miejscowości z obszaru gminy: Kobyłanka, Niedźwiedź, Kałęga, Zagość, Kunowo, Morzyczyn, Zieleniewo, Miedwiecko, Jęczydół, Motaniec, Reptowo, Wielichówko, jak również miejscowości w gminie Stargard: Lipnik, Skalin, Wierchłąd, Golczewo, Koszewo, Koszewko,
- Zieleniewo – woda z ujęcia dostarczana jest do Przedszkola Niepublicznego „Małe Talenty”.³³

³² Brak danych GUS za 2024 rok, planowa data udostępniania danych: 05.09.2025 r.

³³ Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kobyłanka na lata 2023-2032

Ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy Kobylanka zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 27. Ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy Kobylanka
źródło: PGW WP RZGW w Szczecinie

5.5.2. Odprowadzanie ścieków

W 2023 roku łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 95 km. Do sieci kanalizacji sanitarnej podłączonych było wówczas 1 190 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Możliwość odprowadzania ścieków zbiorczym systemem ma 62,3% mieszkańców gminy Kobylanka.

W poniższej tabeli dokonano charakterystyki sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kobylanka.

Tabela 22. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kobylanka w latach 2021-2024

Wskaźnik	Jednostka	2021	2022	2023	2024 ³⁴
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	94,3	94,5	95,0	b.d.
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 145	1 163	1 190	b.d.
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	81	102	92	b.d.
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	131,0	130,0	132,4	b.d.
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3 817	3 951	4 082	b.d.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	61,4	61,8	62,3	b.d.
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu	BZT ₅	kg/rok	22	22	b.d.
	ChZT		116	116	b.d.
	Zawiesina ogólna		32	32	b.d.
	Azot ogólny		13	13	b.d.
	Fosfor ogólny		2	2	b.d.
Ścieki przemysłowe odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	4	4	4	b.d.

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 [data dostępu: 28.04.2025]

Na terenie obiektów niewłączonych do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków nieczystości gromadzone są w podziemnych zbiornikach asenizacyjnych i za pomocą taboru asenizacyjnego wywożone do oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy Kobylanka istnieją również przydomowe oczyszczalnie ścieków, należy jednak pamiętać o ich odpowiedniej obsłudze w celu dbałości o środowisko naturalne.

W poniższej tabeli zestawiono liczbę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych w latach 2021-2023.

Tabela 23. Zestawienie ilości przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych w latach 2021-2024 na terenie gminy Kobylanka

	2021	2022	2023	2024 ³⁵
Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.]	77	154	269	b.d.
Zbiorniki bezodpływowe [szt.]	532	532	400	b.d.

źródło: GUS, stan na 31.12.2023 [data dostępu: 28.04.2025]

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2024.399 t.j.) wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast są zobowiązani do przeprowadzenia kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gmin.

³⁴ Brak danych GUS za 2024 rok, planowa data udostępniania danych: 05.09.2025 r.

³⁵ Brak danych GUS za 2024 rok, planowa data udostępniania danych: 30.09.2025 r.

Krajowy Program Oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK)³⁶

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) (Dz. U. UE L z dnia 30 maja 1991 r.) warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomerację są następujące wymogi:

- I. Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG).
- II. Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne i Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów (art. 4 lub/5 dyrektywy 91/271/EWG).
- III. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98 % poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezbranego siecią kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezabrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG).

Zgodnie z wymogami prawa oraz interpretacją KE należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany na oczyszczalnię ścieków albo do końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych. Dlatego w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji, nieobsługiwani przez zbiorcze systemy kanalizacyjne, powinni korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków.

Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków, a w uzasadnionych przypadkach usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym przypadku jednak oczyszczalnie obsługujące aglomerację powinny być przystosowane do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji. Jednocześnie zgodnie z wymogami KE zastosowano hierarchię zgodności z artykułami 3, 4, 5 i 10 dyrektywy 91/271/EWG. Oznacza to, że jeżeli aglomeracja nie spełnia wymogu

³⁶ <https://www.wody.gov.pl>, data dostępu: 12.12.2022 r.

w zakresie ww. warunku wynikającego z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG, to uznaje się, że równocześnie nie spełnia pozostałych warunków dyrektywy.

Do chwili obecnej przeprowadzono sześć aktualizacji Programu w latach: 2005, 2009, 2010, 2015, 2017 i 2022. Przyjęta przez Radę Ministrów 5 maja 2022 r. VI aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2021-2027.

Z kolei właściwości rozwoju sieci kanalizacyjnej Gminy Kobylanka determinowane są przynależnością do Aglomeracji Stargard, do której należy wraz z Gminą Miastem Stargard i Gminą Stargard. Równoważna liczba mieszkańców Aglomeracji wynosi 86 238 RLM, a w jej obszarze pozostają tereny gminne, w tym Kunowo, Reptowo, Bielkowo, Jęczydół, Morzyczyn, Zieleniewo, Zagość i Motaniec. Ścieki odprowadzane są do Oczyszczalni Ścieków Stargard, zlokalizowanej przy ul. Michała Drzymały, będącej oczyszczalnią biologiczną z podwyższonym usuwaniem związków biogenych, spełniającą standardy odprowadzanych ścieków.³⁷

5.5.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację, co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej można zaliczyć wszelkiego rodzaju nieszczelności i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami. Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.
Monitoring środowiska	Monitoring jakości wód przeznaczonych do spożycia w województwie zachodniopomorskim prowadzony jest przez Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny. Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi, a także przez wytwórców ścieków - w tym zakłady przemysłowe.

³⁷ Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kobylanka na lata 2023-2032

5.5.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
• przyrost sieci kanalizacyjnej; • malejący pobór wód podziemnych na potrzeby przemysłu;	• awarie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; • wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca;

5.5.5. Analiza SWOT

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Zadowalający stopień zwodociągowania gminy – 100 %. 2. Systematyczne prace związane z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy.	1. Niezadawalający stopień skanalizowania – 62,3%. 2. Możliwe niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców tam, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej. 3. Awarie sieci wodno-kanalizacyjnej. 4. Nadal istniejące zbiorniki bezodpływowe na terenie gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 2. Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej. 3. Rozwój nowych technologii w zakresie gospodarowania wodą (np. zamykanie obiegów wody). 4. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy.	1. Rozwój budownictwa jednorodzinnego, co wywołuje rosnący popyt na wodę pitną. 2. Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe. 3. Rozwój stref przemysłowych, co wywołuje coraz większe pobory wody. 4. Zmiany klimatu prowadzące do uszkodzenia infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową (sieci, oczyszczalni ścieków, ujęć wody do spożycia).

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2024.1290 t.j.). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy działalność w zakresie:

1. poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1;
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
 2. wydobywania kopalin ze złóż,
 - 2a. poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż
 3. podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
 4. podziemnego składowania odpadów,
 5. podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Marszałek lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiednie warunki, gdyż zgodnie z art. 4.1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie:

1. będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych
2. nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;
3. nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.2. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Kobylanka przedstawiono w tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego.

Tabela 24. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Kobylanka

ID złoża		774	7544
Nazwa złoża		Jeziorzyce	Reptowo
Forma złoża		b.d.	pokładowa
Stan zagospodarowania		złoże o zasobach prognostycznych	złoże zagospodarowane
Kopalina		Węgle brunatne	Torfy
Powierzchnia złoża [ha]		0,48	137,75
Zasoby (tys. m ³) w 2023 r.	geologiczne bilansowe	-	12 860,39
	przemysłowe	-	1 455,99
Wydobycie w 2023 r. [tys. m ³]		-	78,76

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Bilans zasobów kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r.

Wydobycie kopaliny ze złoża torfu o nazwie Reptowo odbywa się na podstawie koncesji wydanej przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. Koncesja nr WOŚ.III.7422.12.2017.ZZ została udzielona przedsiębiorstwu Bio-Produkty Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie. Koncesja obowiązuje od 20 czerwca 2017 r. do 30 czerwca 2039 r.

Złoże torfu w Reptowie stanowi zasób wykorzystywany w przemyśle ogrodnictwa, rolnictwie oraz do celów energetycznych i rekultywacyjnych. Eksploatacja torfu na tym terenie odbywa się zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

Starosta Stargardzki nie wydał żadnych decyzji na wydobywanie kopalin (stan na dzień 29.01.2025 r.).

5.6.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z: • technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury, • monitoringiem i wymianą informacji, • podjęciem niezbędnych badań naukowych, • prowadzeniem szkoleń i edukacji.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarki złożami można zaliczyć nielegalne wydobywanie kopalin oraz szkody wynikające z eksploatacji złóż.

Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz związanego w tym, możliwego realnego negatywnego wpływu na środowisko i mieszkańców.
Monitoring środowiska	Organy nadzoru górniczego, w granicach swojej właściwości, wykonują zadania określone w przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2023 poz. 633 z późn. zm.). Zgodnie z art. 168 ww. organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie: 1. bezpieczeństwa i higieny pracy; 2. bezpieczeństwa pożarowego; 3. ratownictwa górniczego; 4. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania; 5. ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie; 6. zapobiegania szkodom; 7. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

5.6.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
-	• ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych;

5.6.5. Analiza SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Obecność na terenie gminy udokumentowanych złóż kopalin. 2. Wpływ środków do budżetu gminy w wyniku eksploatacji kopalin ze złóż.	1. Możliwe pozyskiwanie kopalin w nielegalny sposób. 2. Ingerencja w środowisko naturalne. 3. Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobywania zasobów mineralnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Stosowanie najnowszych technologii w czasie eksploatacji zasobów naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby. 2. Zapotrzebowanie na surowce energetyczne. 3. Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców.	1. Potencjalne konflikty przestrzenne związane z występowaniem obszarów chronionych i cennych turystycznie. 2. Nielegalne wydobywanie surowców naturalnych.

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Obszar gminy charakteryzuje niewielki odsetek użytków rolnych, tj. 33,5% powierzchni gminy, przeważający (59%) udział gleb słabych i najłabszych.

Wśród gruntów ornych wyróżniają się następujące rejony:

- gleby bardzo dobre i dobre zajmują powierzchnię 355 ha, co stanowi 12% ogólnej powierzchni użytków, odznaczają się wysoką jakością i powinny stanowić podstawową bazę do produkcji żywności; konieczna jest ochrona tych gleb przed zabudową,
- gleby średnio korzystne zajmują powierzchnię 840 ha, tj. 29% ogólnej powierzchni użytków,
- gleby słabe i bardzo słabe zajmują 1 700 ha, co stanowi 59% ogólnej powierzchni użytków, ze względu na niewielką przydatność dla rolnictwa, gleby te mogą być przeznaczone na cele nierolnicze i pod zalesianie; największe płaty tych gleb znajdują się w paśmie Morzyczyn - Reptowo - Niedźwiedź oraz w okolicy prawie wszystkich pozostałych miejscowości gminy: Motańca, Kobylanki, Jęczydółu, Bielkowa, Cisewa i Wielichówka.

Na obszarze gminy występują głównie łąki, rzadziej pastwiska. Przydatność rolnicza gleb użytków zielonych uwarunkowana jest przede wszystkim stosunkami wilgotnościowymi. Użytki zielone występują w 2 kompleksach przydatności rolniczej:

- użytki zielone średnie zajmują powierzchnię 957 ha (70% ogólnej powierzchni użytków),
- użytki zielone słabe zajmują powierzchnię 395 ha (30% ogólnej powierzchni użytków).

Gmina Kobylanka znajduje się w zasięgu regionów glebowo - rolniczych Goleniowskiego i Pyrzyckiego.

Rejon Goleniowski obejmuje tereny rozległych kompleksów leśnych, wśród których występują niewielkie obszary gruntów użytkowanych rolniczo, w otoczeniu miejscowości: Reptowo, Kobylanka, Wielichówko, Cisewo. Przeważają tam gleby kompleksu 6 (żytni słaby) i 7 (żytni bardzo słaby). Są to głównie gleby piaskowe, częściowo murszaste, które wytworzyły się przeważnie na piaskach luźnych i słabogliniastych. W użytkach zielonych dominują gleby kompleksu 2z – (użytki zielone średnie). Kompleks ten tworzą mady lekkie oraz torfy torfowisk niskich, całkowite i podścielone piaskiem lub fragmentarycznie zalegające na gytii. W regionie tym występują w większości gleby kwaśne i bardzo kwaśne, często o niskiej zawartości magnezu.

Rejon Pyrzycki obejmuje tereny w południowej części gminy Kobylanka. Są to przeważnie gleby brunatne wylugowane. Występuje tam mozaika kompleksów 4, 5 i 6. Wśród gruntów ornych wyróżniają się następujące rejony:

- 1) gleby bardzo dobre i dobre: są to gleby kompleksu 1-go pszennego b. dobrego, 2-go pszennego dobrego i 4-go żytniego b. dobrego.

Do kompleksu 2-go należą gleby IVa i IIb klasy bonitacyjnej. Reprezentowane są przez niewielki płat gleb brunatnych znajdujących się na wschód od Kunowa. Gleby te wytworzone są z glin lekkich oraz utworów pylastych. Są to gleby zwarte, zasobne w składniki pokarmowe, o głębokim poziomie próchniczym, dobrej strukturze, przewiewne i równocześnie magazynujące znaczne ilości wilgoci. Na glebach tych udają się wszystkie rośliny uprawne [optymalny kierunek produkcji roślinnej to pszenica i buraki cukrowe]. Do kompleksu

4-go należą gleby IIIb i IVa klasy bonitacyjnej. Gleby te występują w 2 obszarach: pomiędzy Bielkowem i Rekowem - gleby brunatne wytworzone z piasków gliniastych mocnych podścielonych glinami oraz na wschód od Kunowa - również gleby brunatne [j.w.] i czarne ziemie wytworzone z utworów pylastych i ilastych. Charakteryzują się względnie uregulowanym uwilgotnieniem, średnią lub wysoką zawartością przyswajalnych składników pokarmowych. Są strukturalne, łatwe do uprawy. Cechują się zbliżonymi do optymalnych, właściwościami fizyko - chemicznymi, jako najlepsze gleby lekkie. Gleby 1-go, 2-go i 4-go kompleksu przydatności odznaczają się wysoką jakością i powinny stanowić podstawową bazę produkcji żywności. Konieczna jest ochrona tych gleb przed zabudową. Gleby powyższych kompleksów znajdujące się na wschód od Kunowa stanowią przedłużenie (ku północy) obszaru urodzajnych gleb zastoiska pyrzyckiego.

- 2) gleby średniokorzystne: są to gleby kompleksu 5-go żytniego dobrego, 8-go zbożowo - pastewnego mocnego i 9-go zbożowo - pastewnego słabego.

Wśród tej grupy gleb, największą powierzchnię zajmują gleby kompleksu 5-go. Należą do niego gleby IVa i IVb klasy bonitacyjnej. Są to gleby brunatne, wytworzone z piasków gliniastych lekkich zalegające na zwięźlejszym podłożu. Gleby te są dość wrażliwe na suszę. Piaszczysty, dość łatwo przepuszczalny materiał wierzchnich warstw powoduje, że gleby te są tylko średnio korzystnie uwilgotnione z tendencją do okresowo za suchych podczas dłuższych okresów bezopadowych. Występująca w głębszych partiach profilu glebowego glina, częściowo poprawia właściwości fizyczne tych gleb. W większych połaciach gleby te występują w okolicy Rekowa, w paśmie Bielkowo - Kobylanka oraz na wschód od Kunowa.

- 3) gleby słabe i bardzo słabe:

Gleby te zajmują największą powierzchnię gruntów ornych. Są to gleby V i VI klasy bonitacyjnej, rzadziej IVb. Zaliczone są do 6-żytniego słabego i 7-żytniego b. słabego kompleksu przydatności rolniczej. Są to gleby piaskowe różnych typów genetycznych i gleby murszowo - mineralne wytworzone przeważnie z piasków słabo gliniastych, gliniastych lekkich i luźnych. Gleby te są łatwo przepuszczalne, charakteryzują się małą pojemnością wodną są okresowo lub stale za suche, ubogie w przyswajalne składniki pokarmowe. Ze względu na niewielką przydatność dla rolnictwa, gleby kompleksu 6-go i 7-go powinny być przeznaczone pod zalesianie. Największe płaty tych gleb znajdują się w paśmie Morzyczyn - Reptowo - Niedźwiedź oraz w okolicy prawie wszystkich pozostałych miejscowości gminy: Motańca, Kobylanki, Jęczydołu, Bielkowa, Cisewa i Wielichówka.³⁸

Użytkowanie powierzchni ziemi

Grunty rolne na obszarze gminy Kobylanka zajmują ok 35% powierzchni.

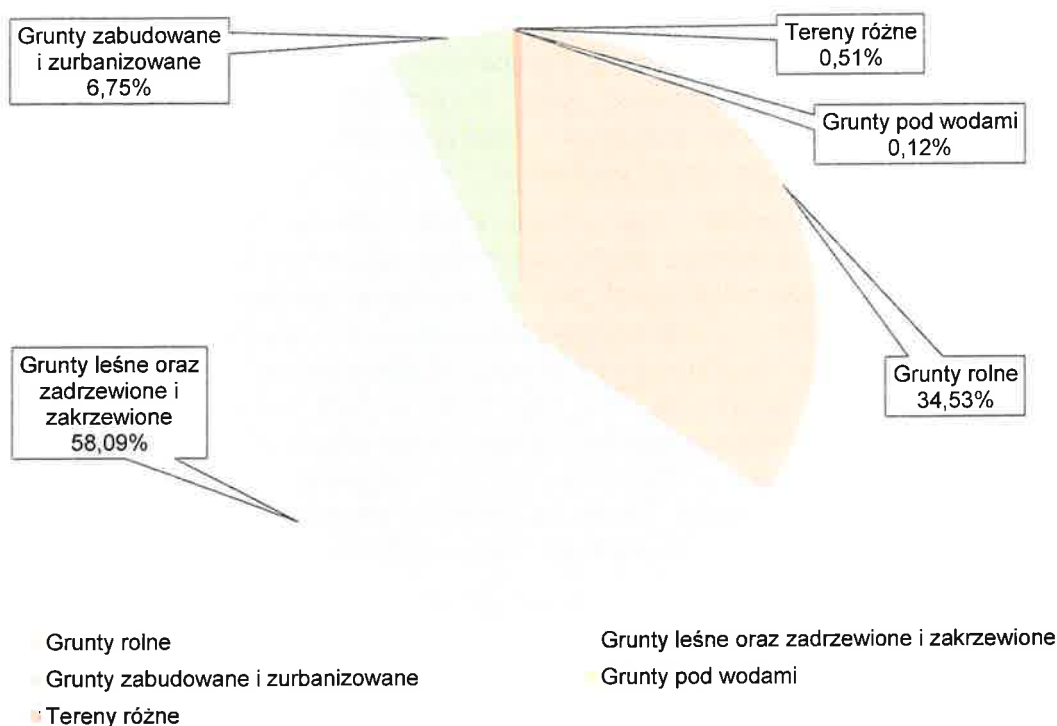
Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy zostały zestawione w poniższej tabeli.

³⁸ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobylanka

Tabela 25. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Kobylanka

				Wartość [ha]	
1. Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	R	2 509	
		łąki trwałe	Ł	1 018	
		pastwiska trwałe	Ps	302	
		sady	S	13	
		grunty rolne zabudowane	Br	150	
		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	82	
		grunty pod stawami	Wsr	0	
		grunty pod rowami	W	48	
	Nieużytki		N	80	
	Razem			4 202	
2. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	las		Ls	7 023	
	grunty zadrzewione i zakrzewione		Lz	46	
	grunty pod rowami		W	0	
	Razem			7 069	
3. Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		B	141	
	tereny przemysłowe		Ba	40	
	inne tereny zabudowane		Bi	115	
	zurbanizowane tereny niezabud. lub w trakcie zabudowy		Bp	26	
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		Bz	25	
	użytki kopalne		K	76	
	Tereny komunikac yjne	drogi		dr	350
		tereny kolejowe		Tk	43
		inne tereny komunikacyjne		Ti	1
		grunty przezn. pod budowę dróg pub. lub linii kolejowych		Tp	5
Razem			822		
4. Grunty pod wodami	morskimi wewnętrznymi		Wm	0	
	powierzchniowymi płynącymi		Wp	11	
	powierzchniowymi stojącymi		Ws	3	
	Razem			14	
5. Tereny różne			Tr	62	

źródło: Starostwo Powiatowe w Stargardzie, stan na 31.12.24 r.

Rysunek 28. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Kobylanka
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Stargardzie

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spelżywania, odpadania, osiadania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha lub duże - powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odklucia) płytkie - do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- opady atmosferyczne,
- działalność człowieka.

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwośuwiskowej na terenie gminy Kobylanka nie występują osuwiska.³⁹

³⁹Źródło <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>

Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski

Gatunek gleby, który wynika z jej składu granulometrycznego, ma istotne znaczenie dla wielu fizycznych i chemicznych właściwości gleb, w tym odczynu, naturalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie oraz pojemności sorpcyjnej gleb, wpływającej bezpośrednio na procesy migracji zanieczyszczeń w środowisku.

Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” pozwala na określenia stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb (COM 231, 2006). Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb i zasolenie. Wyniki badań prowadzonych w latach 1995-2020 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 25-letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

Na terenie gminy Kobylanka nie jest prowadzony monitoring chemizmu gleb ornych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wszystkie wyniki badań chemizmu gleb ornych Polski udostępnione są na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-jakoscigleby-i-ziemi>.

Historyczne zanieczyszczenia środowiska

Zgodnie z art. 101a ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi. Dopuszczalna zawartość w glebie i w ziemi substancji powodującej ryzyko oznacza zawartość, poniżej której żadna z funkcji pełnionych przez powierzchnię ziemi nie jest znacząco naruszona, z uwzględnieniem wpływu tej substancji na zdrowie ludzi i stan środowiska. Funkcję pełnioną przez powierzchnię ziemi ocenia się na podstawie jej faktycznego zagospodarowania i wykorzystania, chyba że inna funkcja wynika z planu zagospodarowania przestrzennego.

Według danych udostępnionych przez GDOŚ na terenie gminy Kobylanka nie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi ani szkody w środowisku.⁴⁰

⁴⁰ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

5.7.2. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin, nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w oraz jego oddziały. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.
Monitoring środowiska	Monitoringiem jakości gleb zajmuje się Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Szczecinie oraz Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach oraz GIOŚ, który prowadzi badania na terenach bezpośrednio zagrożonych zanieczyszczeniami.

5.7.3. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
szkolenie rolników i mieszkańców przez ODR;	-

5.7.4. Analiza SWOT

GLEBY	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Szkolenie rolników i mieszkańców przez ODR. 2. Użytki rolne stanowiące dużą część powierzchni gminy Kobylanka. 3. Brak osuwisk na terenie gminy.	1. Przewaga gleb o średniej jakości bonitacyjnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Zwiększenie świadomości ekologicznej rolników i mieszkańców. 2. Ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych. 3. Zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym. 4. Przeciwdziałanie zakwaszeniu gleb poprzez wapnowanie. 5. Rekultywacja terenów zdegradowanych lub zdewastowanych.	1. Nieprawidłowe praktyki rolnicze. 2. Degradacja gleb. 3. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi. 4. Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów. 5. Przesuszanie gruntów spowodowane działalnością górniczą.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Obecnie obowiązuje Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032 przyjęty Uchwałą nr /XX/240/20 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 października 2020.

Zgodnie z ustawą o odpadach, plany gospodarki odpadami sporządza się dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawowo przyjętą hierarchią sposobów postępowania z odpadami, zapobieganie ich powstaniu jest najlepszą praktyką zmierzającą do minimalizacji niekorzystnego oddziaływania odpadów na środowisko i zdrowie ludzi, a co za tym idzie do zrównoważonego wykorzystania zasobów.

Zapobieganie powstawaniu odpadów to zastosowanie odpowiednich środków, nim dana substancja, materiał lub produkt staną się odpadem, zatem powinno być ono ukierunkowane na kompleksową poprawę działalności gospodarczej, uwzględniającą efekty ekologiczne, ekonomiczne oraz społeczne.

Na terenie gminy Kobylanka nie ma zlokalizowanych instalacji komunalnych.

Instalacje komunalne do przetwarzania odpadów funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa zachodniopomorskiego

Lp.	Nazwa i adres instalacji komunalnej	Podmiot zarządzający instalacją komunalną	Numer BDO
INSTALACJE MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW			
1.	Instalacja MBP Leśno Górne 12, 72-004 Tanowo	Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym Leśno Górne 12, 72-004 Tanowo	000015001
2.	Instalacja MBP ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin	PreZero Jantra sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin	000005124
3.	Instalacja MBP Mirowo 14, 78-125 Rymań	PreZero Jantra sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin	000005124
4.	Instalacja MBP ul. J. Smoleńskiej ps. „Jachna” 35 71-005 Szczecin	Remondis Szczecin sp. z o.o. ul. J. Smoleńskiej ps. „Jachna” 35, 71-005 Szczecin	000012035
5.	Instalacja MBP Łęczycza 73-112 Stara Dąbrowa	Bio Star sp. z o.o. ul. Bogusława IV 15 73-110 Stargard	000004383
6.	Instalacja MBP Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	Eko-Mysł sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	000005581
7.	Instalacja MBP Słajfino 30, 72-200 Nowogard	Celowy Związek Gmin R-XXI Plac Wolności 5, 72-200 Nowogard	000010822

Lp.	Nazwa i adres instalacji komunalnej	Podmiot zarządzający instalacją komunalną	Numer BDO
8.	Instalacja MBP ul. Wspólna 1, 78-100 Kołobrzeg	Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu sp. z o.o. ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg	000008858
9.	Instalacja MBP ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin	000005452
10.	Instalacja MBP Gwiazdowo 76-100 Sławno	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. ul. Polanowska 43, 76-100 Sławno	000012607
11.	Instalacja MBP Wardyn Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój	Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami sp. z o.o. Wardyn Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój	000008308
12.	Instalacja MBP Chojnica 2, 78-650 Mirosławiec	ATF Polska sp. z o.o. ul. Słoneczna 2b, 78-320 Połczyn-Zdrój	000003309
SKŁADOWISKA ODPADÓW INNE NIŻ NIEBEZPIECZNE I OBOJĘTNE			
1.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Łęczycza, 73-112 Stara Dąbrowa	Bio Star sp. z o.o. ul. Bogusława IV 15 73-110 Stargard	000004383
2.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	Eko-Myśl sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	000005581
3.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Stajszino 30, 72-200 Nowogard	Celowy Związek Gmin R-XXI Plac Wolności 5, 72-200 Nowogard	000010822
4.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin	000005452
5.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Mirowo 14, 78-125 Rymań	PreZero Jantra sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin	000005124
6.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Gwiazdowo, 76-100 Sławno	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. ul. Polanowska 43, 76-100 Sławno	000012607
7.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Wardyn Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój	Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami sp. z o.o. Wardyn Górny 35, 78-320 Połczyn-Zdrój	000008308

źródło: <https://www.bip.wzp.pl/arttykul/lista-instalacji-spelniajacych-wymagania-dla-instalacji-komunalnych-na-terenie-wojewodztwa> [data dostępu: 07.05.2025]

Odpady komunalne

W ramach gminnego systemu zbiórki odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych odbierane są następujące rodzaje odpadów:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne;
- odpady zbierane w sposób selektywny:
 - papier i tektura;
 - tworzywa sztuczne, metal i opakowania wielomateriałowe;
 - szkło;
 - bioodpady.
- odpady wielkogabarytowe i zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (zbiórka mobilna).

Na terenie Gminy Kobylanka istnieje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) – Gminny Punkt Zbiórki Odpadów (GPZO), który zlokalizowany jest na terenie byłej oczyszczalni ścieków przy ul. Bolesława Chrobrego 15 w Morzyczynie.

Do GPZO w Morzyczynie mieszkańcy Gminy Kobylanka mogą dostarczać odpady takie jak:

- papier i tekturę, opakowania z papieru i tektury,
- szkło, opakowania ze szkła, tworzywa sztuczne, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania z metali,
- rozpuszczalniki, farby,
- lampy fluorescencyjne, urządzenia zawierające freony,
- baterie i akumulatory
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,
- odpady ulegające biodegradacji,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony,
- opakowania wielomateriałowe, zmieszane odpady opakowaniowe, opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone.
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek.

Pojemnik na zużyte baterie znajduje się również w Urzędzie Gminy Kobylanka.

Opakowania po lekarskich oraz przeterminowane leki mieszkańcy mogą bezpłatnie dostarczać do specjalnego pojemnika znajdującego się w budynku Ośrodka Zdrowia w Kobylance, ul. Szkolna 20.

W 2023 roku niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne przekazane zostały do następujących instalacji komunalnych:

- Remondis Szczecin Sp. z o.o. ul. J. Smoleńskiej ps. „Jachna” 35, 71-005 Szczecin – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w ilości 1601,9986 Mg;
- ZUO International Sp. z o.o. ul. Słubicka 50, 69-100 Kunowice – instalacja biologicznomechanicznego przetwarzania odpadów w ilości 30,9833 Mg;

- EKO-MYŚL Sp. z o.o. – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, Dalsze 36, 74-300 Myślibórz w ilości 68,9068 Mg;
- PreZero Jantra Sp. z o.o. ul. Księżnej Anny 11, 70-671 Szczecin – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w ilości 2,2200 Mg;
- Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów ul. Logistyczna 2, 70-608 Szczecin – spalarnia odpadów w ilości 36,7594 Mg.

W 2024 roku niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne przekazane zostały do następujących instalacji komunalnych:

- Remondis Szczecin Sp. z o.o. ul. J. Smoleńskiej ps. „Jachna” 35, 71-005 Szczecin – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w ilości 1712,1226 Mg;
- Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów ul. Logistyczna 22, 70-608 Szczecin – spalarnia odpadów w ilości 26,5518 Mg.

Zatem niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne w 2023 r. w ilości 1704,1087 Mg zostały zagospodarowane w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w procesie R12, ponadto 36,7594 Mg odpadów zostało zagospodarowane w instalacji do termicznego przekształcania odpadów w procesie R1. Natomiast w 2024 r niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne w ilości 1712,1226 Mg zostały zagospodarowane w instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w procesie R12, natomiast 26,5518 Mg odpadów zostało zagospodarowane w instalacji do termicznego przekształcania odpadów w procesie R1.

Odpady powstałe po sortowaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, które przekazane zostały do składowania, w 2023 r. trafiły na następujące składowiska:

- Bio Star Sp. z o.o. – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Łęczycy;
- Eko-Myśl Sp. z o.o. - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Dalsze. • Zakład Zagospodarowania Odpadów Rymań (PreZero Jantra Sp. z o.o.) - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne
- ZUO International Sp. z o.o. - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Natomiast w 2022 r. i 2024 r. trafiły na składowiska:

- Bio Star Sp. z o.o. – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Łęczycy;
- Eko-Myśl Sp. z o.o. - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Dalsze.

W poniższej tabeli zestawiono ilość odpadów komunalnych w gminie Kobylanka w latach 2022-2023 (Mg).

Tabela 27. Charakterystyka odpadów komunalnych na terenie gminy Kobylanka w latach 2022-2023

	ogółem	Jednostka miary	2022	2023	2024 ⁴¹
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku	ogółem	t	3214,94	3133,24	b.d.
	ogółem w tys. ton	tys. t	3,21	3,13	b.d.
	z gospodarstw domowych	t	2517,03	2504,79	b.d.
	z innych źródeł*	t	697,91	628,45	b.d.
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	ogółem	ogółem	1449,42	1392,38	b.d.
		z gospodarstw domowych	1365,81	1302,11	b.d.
		z innych źródeł*	83,61	90,27	b.d.
	papier i tektura	ogółem	160,82	172,4	b.d.
		z gospodarstw domowych	139,33	137,42	b.d.
		z innych źródeł*	21,49	34,98	b.d.
	szkło	ogółem	213,87	190,66	b.d.
		z gospodarstw domowych	202,92	182,02	b.d.
		z innych źródeł*	10,95	8,64	b.d.
	tworzywa sztuczne	ogółem	6,56	11,78	b.d.
		z innych źródeł*	6,56	11,78	b.d.
	metale	ogółem	1,84	2,54	b.d.
		z innych źródeł*	1,84	2,54	b.d.
	niebezpieczne	ogółem	13,62	9,82	b.d.
		z gospodarstw domowych	13,62	9,82	b.d.

⁴¹ Brak danych GUS, planowana data udostępniania danych: 2025-09-30

		Jednostka miary	2022	2023	2024 ⁴¹
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	ogółem	t	10,46	9,7
		z gospodarstw domowych	t	10,46	9,7
	wielkogabarytowe	ogółem	t	147,7	138,99
		z gospodarstw domowych	t	147,7	135,68
		z innych źródeł*	t	0	3,31
	biodegradowalne	ogółem	t	752,71	691,37
		z gospodarstw domowych	t	709,94	662,35
		z innych źródeł*	t	42,77	29,02
	zmieszane odpady opakowaniowe	ogółem	t	141,84	165,12
		z gospodarstw domowych	t	141,84	165,12
	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	ogółem	t	0	0,1
		z gospodarstw domowych	t	0	0,1

*- usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji

źródło: GUS [data dostępu: 07.05.2025]

W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki dot. opadów komunalnych zgodnie z GUS.

Tabela 28. Wskaźniki dotyczące odpadów na terenie gminy Kobylanka w latach 2021-2023

Wskaźnik		Jednostka	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
ODPADY KOMUNALNE	Dziki wysypiska				
	powierzchnia istniejących - stan w dniu 31 grudnia	m ²	1 000	1 000	1 000
	istniejące - stan w dniu 31 grudnia	szt.	2	2	2
	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca				
	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	kg	465	508	484
	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów				
	ogółem	%	35,6	45,1	44,4
	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku				
	ogółem na 1 mieszkańca	kg	299,2	279,1	268,8
	odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	192,0	182,0	185,7
	z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	656,63	614,30	538,18

źródło: GUS [data dostępu: 07.05.2025]

Poziomy recyklingu

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1469 z późn. zm.) od roku 2021, gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 25% wagowo – za rok 2022;
- 35% wagowo – za rok 2023;
- 45% wagowo – za rok 2024;
- 55% wagowo – za rok 2025;
- 56% wagowo – za rok 2026;
- 57% wagowo – za rok 2027;
- 58% wagowo – za rok 2028;
- 59% wagowo – za rok 2029;
- 60% wagowo – za rok 2030;
- 61% wagowo – za rok 2031;
- 62% wagowo – za rok 2032;
- 63% wagowo – za rok 2033;
- 64% wagowo – za rok 2034;
- 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Zgodnie z *Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kobyłanka za 2023 r. oraz za 2024 r.* poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie został osiągnięty.

Odpady przemysłowe

Na terenie gminy Kobyłanka zezwolenie na zbieranie odpadów w m. Motaniec 30 (działki ewidencyjne 17, 18/1, 19/1 obręb Motaniec) posiada Netto Sp. z o.o. z siedzibą w Kobyłance wydane przez Marszałka Województwa.⁴²

Starosta Stargardzki nie wydawał pozwoleń w zakresie gospodarowania odpadami na terenie gminy Kobyłanka.⁴³

Odpady w postaci wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*, celem *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobyłanka* jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy.

Funkcjonowanie programów otwiera drogę do starania się o dofinansowanie działań związanych z demontażem, transportem i składowaniem (unieszkodliwieniem) wyrobów azbestowych dzięki m.in. temu, że wraz z aktualną inwentaryzacją szacuje koszty stopniowego usuwania wyrobów azbestowych.

Celem każdego programu jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy Kobyłanka. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań określonych w Programach, takich jak:

- zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania (likwidacja przyzwolenia społecznego na nielegalne zachowania związane z azbestem – nieuprawniony demontaż i wyrzucanie eternitu m.in. do lasów).
- stworzenie właściwych warunków do wdrożenia obowiązujących przepisów prawnych oraz dobrych praktyk związanych z wyrobami azbestowymi.
- stworzenie mechanizmów zapewniających mieszkańcom pomoc finansową podczas usuwania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych w całym okresie działania programu.
- skuteczny monitoring powstawania odpadów azbestowych i gospodarki nimi.
- stworzenie systemu dotowania usuwania azbestu.

Materiały zawierające azbest występują przede wszystkim jako pokrycia dachowe na budynkach mieszkalnych i budynkach gospodarczych (stodoły, wiaty, garaże, altany) oraz w rurach i złączach azbestowo-cementowych. Wyroby zawierające azbest magazynowane są także na posesjach mieszkańców i działkach gruntowych.

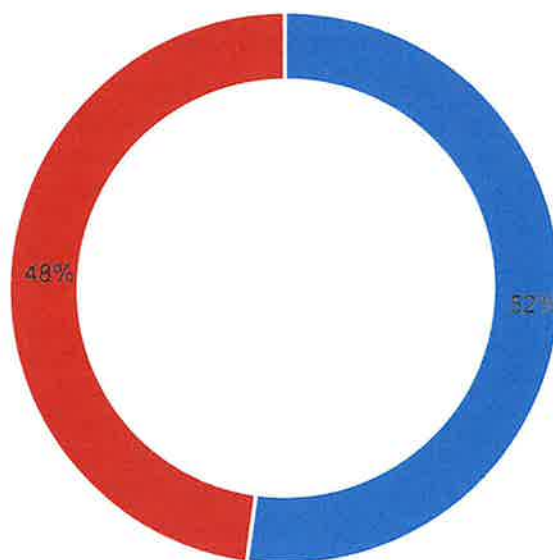
Zgodnie z informacjami zawartymi w Bazie Azbestowej (stan na dzień 07.05.2025 r.):

- łącznie zinwentaryzowano 828 082 kg wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Kobyłanka;
- dotychczas unieszkodliwiono 432 452 kg wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobyłanka;

⁴² Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, stan na dzień 29.01.2025 r.

⁴³ Źródło: Starostwo Powiatowe w Stargardzie, stan na dzień 29.01.2025 r.

- pozostało do unieszkodliwienia 395 630 kg wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Kobylanka.

■ dotychczas unieszkodliwiono ■ pozostało do unieszkodliwienia

Rysunek 29. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Kobylanka

źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl, data dostępu: 07.05.2025 r.

5.8.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO)

W dniu 1 lipca 2017 r. wszedł w życie Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO), zgodnie z którym odpady są zbierane w sposób określony w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2021 poz. 906).

Realizowana na terenie gminy Kobylanka gospodarka odpadami komunalnymi nakierowana jest na tworzenie warunków właściwego zbierania odpadów w sposób selektywny oraz zagospodarowania odpadów, zapewniających osiągnięcie określonych przepisami poziomów recyklingu i odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zgodnie z rozporządzeniem jw. na terenie gminy selektywnie zbiera się:

1. papier i tekturę (z pojemników lub w workach w kolorze niebieskim),
2. szkło (z pojemników lub w workach w kolorze zielonym),
3. metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe (łącznie zbierane z pojemników lub w workach w kolorze żółtym),
4. odpady ulegające biodegradacji (z pojemników lub w workach w kolorze brązowym),
5. zmieszane odpady komunalne (z pojemników lub kontenerów przeznaczonych na niesegregowane odpady komunalne).

Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowe wytyczne Komisji Europejskiej

2 grudnia 2015 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dotyczący budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy). Idea gospodarki o obiegu zamkniętym polega na zamknięciu cyklu życia produktu, który w ujęciu linearnym oznacza sekwencję: produkcja - użytkowanie - usunięcie odpadu (ujęcie zwane "od kołyski do grobu" – ang. "from cradle to grave"). Zamykając cykl życia otrzymujemy zaś sekwencję: produkcja – użytkowanie – wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym (ujęcie zwane "od kołyski do kołyski" – ang. "from cradle to cradle"). Istotą tego podejścia jest wykorzystanie odpadów powstałych w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Poprzez wdrożenie proponowanych rozwiązań planuje się na terenie całego kraju m.in. osiągnięcie do 2030 roku poziomu 65% w zakresie recyklingu odpadów komunalnych oraz 75% w zakresie recyklingu odpadów opakowaniowych. Strumień odpadów przeznaczonych do składowania ma wynieść do 2030 roku maksymalnie 10%. Zagadnienia te uwzględnia zarówno *Krajowy plan gospodarki odpadami 2028*, jak również Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032. W celu wdrożenia gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym zostały już uruchomione fundusze na pilotażowe programy, których celem jest upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminy.

W *Krajowym planie gospodarki odpadami 2028* wyznaczono następujące kierunki działań w zakresie powstawania odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi:

- 1) stosowanie działań na rzecz ZPO komunalnych m.in. przez: promowanie ponownego użycia produktów, tworzenie punktów napraw produktów, promowanie wytwarzania i użytkowania produktów o wydłużonym okresie użytkowania, tworzenie punktów ponownego użycia przy PSZOK-ach lub innych miejscach ogólnodostępnych dla społeczności lokalnej;
- 2) monitorowanie składu morfologicznego odpadów komunalnych, w tym fizycznych i chemicznych właściwości odpadów;
- 3) organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu zarówno ogólnokrajowym, jak i gminnym, mających na celu między innymi: podnoszenie świadomości i wiedzy społeczeństwa w zakresie ZPO, właściwe postępowanie z odpadami, promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami oraz korzyści z tego wynikających;
- 4) zapewnienie finansowania w obszarze ZPO w zakresie podnoszenia świadomości i wiedzy społeczeństwa;
- 5) zwiększenie dostępności PSZOK-ów dla mieszkańców;
- 6) zwiększenie efektywności prowadzenia selektywnego zbierania „u źródła”, w tym również komunalnych odpadów ulegających biodegradacji;
- 7) zagospodarowanie bioodpadów w biogazowniach rolniczych lub we własnym zakresie np. w kompostownikach przydomowych, również na terenach z zabudową jednorodzinną;
- 8) tworzenie przez jednostki samorządu terytorialnego zachęt w zakresie zagospodarowywania bioodpadów w przydomowych kompostownikach (finansowanie lub współfinansowanie zakupu kompostowników);

- 9) budowa lub modernizacja instalacji recyklingu zgodnie z określonym zakresem zapotrzebowania, w tym instalacji do fermentacji bioodpadów z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu;
- 10) modernizacja instalacji MBP w kierunku przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych; po modernizacji część mechaniczna w tych instalacjach powinna służyć do efektywnego sortowania odpadów zebranych selektywnie u źródła, natomiast część biologiczna powinna być wykorzystywana do fermentacji lub kompostowania zbieranych selektywnie bioodpadów i odpadów zielonych;
- 11) zmniejszenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, przez zagospodarowanie tych odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w innych procesach odzysku, w tym przez termiczne przekształcanie z odzyskiem energii;
- 12) zapewnienie wysokiej automatyzacji linii sortowniczych w celu maksymalizacji odzysku surowcowego;
- 13) zapewnienie finansowania przedsięwzięć niwelujących zapotrzebowanie na obiekty i instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, o których mowa w załączniku nr 2 do KPGO 2028, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji do fermentacji bioodpadów;
- 14) zapewnienie finansowania przedsięwzięć w zakresie modernizacji instalacji przetwarzających odpady komunalne i pochodzące z przetworzenia odpadów komunalnych, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, w celu zapewnienia wysokich standardów ochrony środowiska ich funkcjonowania;
- 15) w przypadku odpadów żywności preferowanie technologii fermentacji z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu, a dla pozostałych odpadów i przy mniejszych wydajnościach technologii tlenowych;
- 16) kontynuacja zapewnienia bezpiecznego składowania odpadów powstałych po przetwarzaniu odpadów, w tym stabilizatu, które nie mogą zostać poddane innym procesom przetwarzania, w tym recyklingowi; budowa składowisk lub ich rozbudowa powinna zostać ograniczona wyłącznie do potrzeb wynikających z ilości odpadów wytwarzanych w instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych i odpadów, dla których nie ma innej możliwości przetwarzania;
- 17) monitorowanie i kontrola przez gminy funkcjonowania systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym ograniczanie nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- 18) poprawa jakości zbieranych i gromadzonych danych w BDO.

Mieszkańcy gminy Kobylanka mogą realizować powyższe działania poprzez wprowadzanie do swojego życia nawyków, dzięki którym ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez konsumentów można zmniejszyć poprzez:

- rozważne zakupy dostosowane do rzeczywistych potrzeb,
- kupowanie towarów bardziej trwałych i lepszej jakości (np. sprzętu elektronicznego, mebli),
- wypożyczanie zamiast kupowania przedmiotów rzadko używanych (np. sprzętu, narzędzi, płyt, książek, zabawek),
- unikanie artykułów jednorazowych (np. golarek, długopisów, chusteczek, sztućców),
- promowanie napojów w butelkach zwrotnych,

- wybór produktów w dużych opakowaniach, a unikanie produktów zapakowanych w wiele warstw opakowań,
- używanie toreb wielokrotnego użytku,
- kompostowanie odpadów spożywczych, które mogą być wykorzystywane do nawożenia ogrodu lub roślin na balkonie.

5.8.2. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, ruchy masowe ziemi, a także samozapłon gazów składowiskowych.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne dotyczące gospodarki odpadami powinny dotyczyć zagadnień takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje takie jak „Sprzątanie Świata”.
Monitoring środowiska	Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.8.3. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
• prowadzenie działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów; • spadek masy wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca; • wzrost tendencji odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów;	• nadal niska świadomość społeczeństwa w zakresie należytego postępowania z odpadami;

5.8.4. Analiza SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Funkcjonujący PSZOK na terenie gminy. 2. Spadek masy wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca. 3. Wzrost tendencji odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów;	1. Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami. 2. Wyroby azbestowe na terenie gminy zostały unieszkodliwione w 52%.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Intensyfikacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami. 2. Dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi poprzez wzrastający udział masy odpadów zbieranych selektywnie. 3. Zwiększenie stopnia odzysku materiałów ze strumienia odpadów komunalnych. 4. Możliwość pozyskania dotacji na cele usuwania i unieszkodliwiania materiałów zawierających azbest 5. Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów.	1. Nieprzepisowe składowanie odpadów. 2. Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach. 3. Zmiany prawne powodujące konieczność ciągłego dostosowywania się instalacji zagospodarowania odpadów oraz trudności organizacyjne i finansowe z tym związane. 4. Wciąż otwarty obieg gospodarki odpadami.

5.9. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2023.1336 t.j.) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r. poz. 2380 t.j.);
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r. poz. 1409);
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408).

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Kobylanka występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszar Natura 2000:
 - *Torfowisko Reptowo*;
 - *Dolina Płoni i Jezioro Miedwie*;
 - *Wzgórza Bukowe*;
 - *Jezioro Miedwie i okolice*;
- 5 użytków ekologicznych;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy Torfowisko Reptowo;
- 29 pomników przyrody.

Obszary Natura 2000

Obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).⁴⁴

⁴⁴ Źródło: <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/1391,pojecie.html>

Tabela 29. Charakterystyka obszarów Natura 2000 na terenie gminy Kobylanka

Nazwa	Dolina Płoni i Jezioro Miedwie	Jezioro Miedwie i okolice	Torfowisko Reptowo	Wzgórze Bukowe
Kod obszaru	PLH320006	PLB320005	PLH320056	PLH320020
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa ptasia	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Data utworzenia: - w Polsce - przez KE	2023-01-25 2008-01-15	2004-11-05	2021-12-15 2011-02-08	2023-01-26 2008-01-15
Powierzchnia [ha]	20 910,76	16 510,98	605,55	11 987,08
Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE)	Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE)
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Płoni i Jezioro Miedwie (PLH320006)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Torfowisko Reptowo (PLH320056)	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórze Bukowe (PLH320020)
Powiaty	pyrzycki, gryfiński, choszczeński, myśliborski, stargardzki	pyrzycki, gryfiński, stargardzki	stargardzki	Szczecin, gryfiński, stargardzki
Gminy	Barlinek (gmina miejsko-wiejska), Stare Czarnowo (gmina wiejska), Warnice (gmina wiejska), Kobylanka (gmina wiejska), Pyrzyce (gmina miejsko-wiejska), Bielice (gmina	Stare Czarnowo (gmina wiejska), Warnice (gmina wiejska), Kobylanka (gmina wiejska), Pyrzyce (gmina miejsko-wiejska), Bielice (gmina	Kobylanka (gmina wiejska)	Stare Czarnowo (gmina wiejska), Kobylanka (gmina wiejska), Szczecin (gmina miejska), Gryfino (gmina miejsko-wiejska)

Nazwa	Dolina Płoni i Jezioro Miedwie	Jezioro Miedwie i okolice	Torfowisko Reptowo	Wzgórze Bukowe
	wiejska), Pelczyce (gmina miejsko-wiejska), Stargard (gmina wiejska), Przelewice (gmina wiejska), Dolice (gmina wiejska)	wiejska), Stargard (gmina wiejska), Przelewice (gmina wiejska)		
Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru	3140, 3150, 3260, 6120, 6210, 6410, 6430, 6510, 7210, 7230, 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91E0, 91F0, 91I0	-	7120, 9160, 91D0	2330, 3150, 3160 4030, 6120, 6210, 6410, 6430, 6510 7140, 7220, 9110, 9130, 9160, 9190, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0
Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEWG	<i>Apium repens</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Cobitis taenia</i> , <i>Liparis loeselii</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Rhodeus amarus</i> , <i>Romanogobio alpinus</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Unio crassus</i>	<i>Acrocephalus paludicola</i> , <i>Alcedo atthis</i> , <i>Anas acuta</i> , <i>Anas clypeata</i> , <i>Anas crecca</i> , <i>Anas penelope</i> , <i>Anas platyrhynchos</i> , <i>Anas strepera</i> , <i>Anser albifrons</i> , <i>Anser anser</i> , <i>Anser fabalis</i> , <i>Aythya ferina</i> , <i>Aythya ferina</i> , <i>Aythya fuligula</i> , <i>Botaurus stellaris</i> , <i>Bucephala clangula</i> , <i>Calidris alpina</i> , <i>Chlidonias niger</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circus aeruginosus</i> , <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Cygnus columbianus</i> , <i>Cygnus cygnus</i> , <i>Cygnus bewickii</i> , <i>Fulica atra</i> , <i>Gallinago gallinago</i> , <i>Grus grus</i> , <i>Haliaeetus albicilla</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Larus minutus</i> , <i>Limosa limosa</i> , <i>Luscinia svecica</i> , <i>Mergus albellus</i> , <i>Mergus merganser</i> , <i>Mergus serrator</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Milvus milvus</i> , <i>Numenius arquata</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Phalacrocorax carbo</i> , <i>Pluvialis apricaria</i> , <i>Podiceps cristatus</i> , <i>Porzana parva</i> , <i>Porzana porzana</i> ,	<i>Canis lupus</i> , <i>Leucorhinus pectoralis</i>	<i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Cobitis taenia</i> , <i>Leucorhinus pectoralis</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Unio crassus</i>

Nazwa	Dolina Płoni i Jezioro Miedwie	Jezioro Miedwie i okolice	Torfowisko Reptowo	Wzgórze Bukowe
		<i>Sterna Hirundo, Sylvia nisoria, Tadorna tadorna, Tringa tetanus, Vanellus vanellus</i>		
Czy ustanowiono plan zadań ochrony albo plan ochrony?	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Płoni i jezioro Miedwie PLH320006	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Miedwie i okolice PLB320005	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Reptowo PLH320056	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórze Bukowe PLH320020
	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 sierpnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Miedwie i okolice PLB320005	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 sierpnia 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Miedwie i okolice PLB320005		Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 7 lipca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórze Bukowe PLH320020
		Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 11 sierpnia 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Miedwie i okolice PLB320005		Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórze Bukowe PLH320020

źródło: crfop.gdos.gov.pl [data dostępu: 24.04.2025]

PLH320006 - Dolina Płoni i Jezioro Miedwie

Dolina rzeki Płoni rozciąga się od źródeł w rejonie Barlinka do miejscowości Kołbacz wraz z dolinami dwóch największych dopływów: Strzelicy i Krzekny oraz dużymi przepływowymi jeziorami: Miedwie i Płoń. Obszar zróżnicowany jest na dwie jednostki o odmiennej genezie, budowie geomorfologicznej i strukturze siedlisk:

- „źródłiskową dolinę Płoni” – o bardzo urozmaiconym morenowym krajobrazie, porośniętą grądami, łągami źródłiskowymi, kwaśnymi i żyznymi buczynami oraz lasami mieszanymi sąsiadującymi z murawami kserotermicznymi, świeżymi łąkami i płatami ciepłych dąbrów. Spotkać tu można suche, piaszczyste wzgórza zajęte przez bory mieszane i łąki mezofilne, torfowiska soligeniczne (w tym alkaliczne) z udziałem łąk wilgotnych i różnego typu szuwarów. Wokół bogatych w węglan wapnia źródeł utworzyły się trawertyny i torfy źródłiskowe.
- „basen Pra-Miedwia” – obejmujący denne równiny o bardzo żyznych glebach w dolinie Płoni i Krzekny w obrębie tzw. plejstoceniowego zastoiska wodnego i moreny, powstałe po sztucznym obniżeniu poziomu wody wielkiego jeziora tzw. Pra-Miedwia. W obszarze w sprzyjających warunkach abiotycznych wykształciły się liczne jeziora, w tym należące do typu ramienicowego (m.in. jez. Miedwie) oraz jeziora eutroficzne (m.in.: Płoń, Będgoszcz, Żelewko). Na brzegach jezior rozwinęły się kompleksy bagiennych olsów i łągów (w tym źródłiskowych) oraz powyżej nich żyzne łągi wiązowe i grądy. Na rozległych, w przeszłości zmeliorowanych torfowiskach niskich na gytii wapiennej rozwinęły się wilgotne łąki oraz różne typy szuwarów i ziołorośli. Na mineralnych krawędziach spotkać można murawy kserotermiczne, rzadziej murawy ciepłolubne. Do szczególnie cennych siedlisk występujących na tym terenie należą unikatowe florystycznie torfowiska nakredowe z rozległymi szuwarami kłociowymi *Cladietum marisci* oraz kalcyfilne łąki trzęślicowe.

W obszarze stwierdzono najbogatszą w Polsce populację storczyka błotnego *Orchis palustris* oraz jedno z nielicznych w Polsce stanowisk: turzycy *Buxbauma Carex buxbaumii* i marzycy czarniawej *Schoenus nigricans*. Liczne osobliwości flory skrywają ponadto rozproszone na całym obszarze murawy kserotermiczne. W obrębie obszaru zaznacza się strefa przejścia pomiędzy „chłodnymi” grądami subatlantyckimi *Stellario-Carpinetum* oraz „ciepłymi” grądami środkowoeuropejskimi *Galio-Carpinetum*. Ostoja obejmuje także rozległe korytarze ekologiczne o randze ponadregionalnej (Dolina Płoni) i regionalnej (Dolina Krzekny) bardzo intensywnie wykorzystywane przez ptaki migrujące. Jezioro Miedwie wykorzystywane jest jako rezerwuár i miejsce poboru wody pitnej dla miasta Szczecina oraz ważne miejsce dla rekreacji.

Obszar o dużej bioróżnorodności. Stwierdzono występowanie 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (17 stanowiących przedmiot ochrony) i 12 gatunków z Załącznika II Dyrektywy (6 stanowiących przedmiot ochrony). Do najważniejszych biotopów należą mokradła węglanowe wykształcone w wodach i na brzegach jezior oraz rozległe szuwały kłociowe (największe powierzchnie w północnej Polsce). Do walorów obszaru należy również dobrze zachowany pasmowy układ biotopów, obejmujący pełną gamę typowych zbiorowisk roślinnych z gatunkami charakterystycznymi.

PLB320005 - Jezioro Miedwie i okolice

Obszar Natura 2000 Jezioro Miedwie i okolice PLB320005 administracyjnie położony jest w województwie zachodniopomorskim, na terenie gmin: Stare Czarnowo, Kobyłanka, Pyrzyce, Przelewice, Warnice i Stargard, zaś w regionalizacji fizycznogeograficznej: w makroregionie Pobrzeża Szczecińskiego, mezoregionie Równiny Pyrzycko-Stargardzkiej. Swymi granicami obejmuje środkowy fragment doliny rzeki Płoni od okolic wsi Przywodzie do miejscowości Kołbacz, wraz z fragmentami dolin dopływów tej rzeki. W rynnowej dolinie głównego ciek dominują gleby pobagienne (mursze), podścielone w obrębie tzw. Niecki Miedwiańskiej (Basen Pra-Miedwia) gytia węglanową. W granicach obszaru znajduje się kilka jezior: Miedwie (jedno z największych i najniżej położonych jezior w Polsce, stanowiące rezeruar wody pitnej dla mieszkańców Szczecina), Płoń, Żelewko, Będgoszcz, Zaborsko, Zaborsko Płońskie, Płonno, oraz mniejsze zbiorniki wodne, zarówno naturalne jak i pochodzenia wyrobiskowego. Dużą rolę w kształtowaniu charakteru tej ostoi odgrywa – obok występujących tu zbiorników wodnych i cieków - znaczący udział łąk, pastwisk i innych terenów rolnych. Na całym terenie występują liczne kanały melioracyjne oraz dwie przepompownie, regulujące poziom wody na łąkach. Zidentyfikowano tu 15 typów siedlisk chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej. Na dnie dawnych akwenów, w obszarze tzw. Basenu Pra-Miedwia, wykształciły się liczne siedliska torfowisk nakredowych, obfitujących w osobliwości florystyczne, tworzące układy przestrzenne z fragmentami zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych. W obrębie wysięków wód podziemnych występują tu torfowiska źródliskowe i źródła petryfikujące. Wzdłuż brzegów zbiorników wodnych i cieków występują kompleksy łągów olszowych, wiązowych i wierzbowych. Zbocza porośnięte są siedliskami grądów i kwaśnych buczyn. W rozproszeniu spotkać można także siedliska łąk świeżych oraz muraw kserotermicznych. Bogactwo siedlisk sprawia, że przedmiotowy obszar to także miejsce występowania rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt z różnych grup systematycznych, w tym wymienianych w załączniku II i IV Dyrektywy Siedliskowej (m.in. pęczyna błotna *Helosciadium (Apium) repens*, marzycza czarniawa *Schoenus nigricans*, turzycza *Buxmauma Carex buxmaumii*, kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*). Przedmiotowy obszar Natura 2000 w 96 % pokrywa się ze specjalnym obszarem ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006, granicząc także częściowo z obszarem Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 oraz Szczecińskim Parkiem Krajobrazowym „Puszcza Bukowa”. W jej granicach zlokalizowane są także dwa rezerваты przyrody: „Stary Przylep” oraz „Brodogóry”.

W obszarze Natura 2000 Jezioro Miedwie i okolice PLB320005 stwierdzono ok. 230 gatunków ptaków, z czego ok. 140 to gatunki lęgowe. Dane z przełomu lat 90-tych oraz po roku 2000 wskazują na zmiany składu gatunkowego i liczebności poszczególnych gatunków, a nawet wycofanie się niektórych z nich z terenu Ostoi. Tym niemniej akwen jeziora Miedwie wraz z terenami przyległymi nadal stanowi jedną z najważniejszych na Pomorzu Zachodnim ostoju dla migrujących i zimujących ptaków wodno-błotnych, których zgrupowania w latach 2004-2009 sięgały maksymalnie nawet do 70 000 ptaków migrujących, i do 40 000 ptaków w okresie zimowym, jak również istotny obszar występowania gatunków związanych ze strefą ekotonową brzegów zbiorników wodnych i zbiorowiskami otwartych siedlisk trwałych użytków zielonych. Obszar ten jako Ostoja Miedwie PL007 został zakwalifikowany do międzynarodowej sieci obszarów IBA (*Important Bird Areas*), spełniając kryteria A1, A4, B1, B3, C1, C2, C3 i C4. Za przedmioty ochrony w obszarze, oprócz gatunków, których lokalne populacje przekraczają 0,5% populacji krajowej, uznano także stwierdzane tu populacje gatunków rzadkich, zagrożonych, istotnych w skali regionu. W odniesieniu do populacji migrujących, których

wielkość w skali kraju nie jest znana, za przedmioty ochrony uznano te gatunki, które regularnie wchodzi w skład corocznych zgrupowań ptaków wodno-błotnych, zatrzymujących się w obszarze podczas wiosennych i jesiennych przelotów, oraz dla których obszar ten jest wskazywany jako jeden z kluczowych na Pomorzu Zachodnim.

PLH320020 - Wzgórza Bukowe

Obszar obejmuje kompleks leśny zwany Puszcą Bukową, rozciągający się wzdłuż południowo-wschodnich dzielnic Szczecina i pokrywający pasmo morenowych wzgórz (do 147 m n.p.m.). Cały teren cechuje się bardzo zróżnicowaną rzeźbą terenu, wzgórza pocięte są dolinami i wąwozami, wiele bezodpływowych zagłębień wypełnionych jest jeziorami i torfowiskami. Wzgórza stanowią lokalny dział wodny; wody odprowadzane są licznymi strumieniami na zewnątrz obszaru. Lasy to głównie żyzne i kwaśne buczyny, mniejszy udział mają łągi jesionowo-olszowe i jesionowe, kwaśne dąbrowy oraz olsy, jeszcze mniejsze powierzchnie zajmują brzeziny bagienne, lasy mieszane z sosną i bory sosnowe. Ze względu na bogatą rzeźbę terenu, żyzność siedlisk i długie tradycje ochrony obiektu - lasy mają charakter zbliżony do naturalnego. Mniejszą rolę od lasów w miejscowym krajobrazie odgrywają tereny rolne (pola uprawne, użytki zielone i sady).

Puszcza Bukowa jest obiektem przyrodniczym wyjątkowym w skali ponadregionalnej przede wszystkim ze względu na ogromną powierzchnię bardzo zróżnicowanych lasów bukowych. Występuje tu cała gama zbiorowisk leśnych z dominacją buka w drzewostanie, od różnych postaci kwaśnych buczyn i fitocenoz z roślinnością typową dla kwaśnych lasów bukowo-dębowych, poprzez uboższe warianty buczyny niżowej z masowo występującą kostrzewą leśną *Festuca altissima*, żyzne buczyny z pełnym zestawem masowo występujących gatunków charakterystycznych dla niżowych siedlisk tego typu, po bogate florystycznie buczyny źródliskowe i zbiorowiska o charakterze grądowym. Lasy bukowe poprzecinane są dolinami z lasami łągowymi. Obok łągów jesionowo-olszowych, występują tu łągi jesionowe z unikatową florą o charakterze podgórskim (m.in. występuje tu turzyca zgrzeblowata *Carex strigosa* na jedynym na polskim niżu, ale bardzo obfitym stanowisku). Na skłonach wzniesień występują kwaśne lasy dębowe, w obniżeniach bagienne olsy i brzeziny. Należy również podkreślić duże zróżnicowanie siedlisk nieleśnych w obrębie ostoi (naturalne zbiorniki eutroficzne i dystroficzne, mszary, murawy napiaskowe i kserotermiczne, ekstensywnie użytkowane łąki świeże i wilgotne oraz ciepłolubne zarośla). Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 11 gatunków z Załącznika II tej dyrektywy. Flora ostoi liczy ok. 1000 gatunków roślin naczyniowych, z czego 94 gatunki to rośliny chronione, a 50 to gatunki z krajowej czerwonej listy. Występują tu też 62 gatunki chronionych mchów i wątrobowców, 21 gatunków grzybów chronionych, 149 gatunków grzybów zagrożonych w skali kraju, 41 gatunków chronionych porostów i 85 gatunków zagrożonych w skali kraju. Stwierdzono tu również występowanie 59 gatunków chronionych bezkręgowców i 62 gatunków bezkręgowców zagrożonych w skali kraju. Wzgórza Bukowe są także siedliskiem dla 242 gatunków kręgowców objętych ochroną prawną oraz 45 gatunków zagrożonych w skali kraju.

PLH320056 - Torfowisko Reptowo

Dawne wysokie torfowisko bałtyckie - dziś kompleks zdegradowanych borów bagiennych w Nadleśnictwie Kliniska. W 2005 r. zbudowano progi piętrzące na rowach (21 szt.). W 2007 r. z powierzchni torfowiska usuwano nalot brzozy (ok. 10 ha). Działania w latach 2005-2007 były elementami projektu LIFE `ochrona torfowisk bałtyckich na Pomorzu` wdrażanego przez Klub Przyrodników w partnerstwie m. in. z Nadleśnictwem Kliniska

i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody w Szczecinie. Prowadzone zabiegi przyniosły istotną poprawę uwilgotnienia znacznej części torfowiska. Pomimo bardzo silnej degeneracji, samo złożę torfu jest "dokumentem geologicznym", lokalnym stabilizatorem warunków wodnych i tym samym wartością przyrodniczą. Cały kompleks posiada jeszcze potencjał do regeneracji nie tylko borów bagiennych, ale też torfowisk wysokich. Wymaga to jednak w pierwszej kolejności zahamowania postępującej degradacji. Będzie to jednak proces bardzo trudny. Obserwowane obecnie pogorszenie stanu wynika z kilku nakładających się w czasie zdarzeń. Są to: stopniowa degradacja infrastruktury służącej hamowaniu odpływu wody, występujące w ostatnich latach okresy suszy, odwodnienia w związku z funkcjonowaniem kopalni torfu w bezpośrednim sąsiedztwie oraz pobór wody do nawadniania plantacji borówki amerykańskiej. Nie ma w tym względzie realnych możliwości określenia w jakim stopniu każdy z tych czynników odpowiedzialny jest za obecny stan warunków hydrologicznych obszaru. Wydaje się, że jedyna możliwość (z wyłączeniem szczegółowych i wieloletnich badań hydrologicznych) to odbudowa infrastruktury służącej hamowaniu odpływu wody oraz monitoring hydrologiczny. Wg autorów opracowania ograniczenie odpływu wody z centralnej części obszaru za pośrednictwem rowów melioracyjnych daje pewne szanse na zahamowanie degradacji najlepiej zachowanych fragmentów torfowiska natomiast poprawa stanu jest bardzo trudna do przewidzenia. W 2007r. torfowisko objęto ochroną w postaci zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Torfowisko Reptowo”. Powierzchnia terenu chronionego wynosi 462,09 ha. Jest to jedno z najdalej na południe wysuniętych torfowisk bałtyckich w Polsce. Kompleks „Reptowo” jest dużym, ale bardzo silnie zdegradowanym torfowiskiem wysokim o łącznej powierzchni ok 716 ha. W jego północnej części funkcjonuje kopalnia torfu. W części południowej występuje gęsta sieć starych rowów będących następstwem eksploatacji torfu z początków XX w. Tereny leśne na torfowisku są własnością Skarbu Państwa i pozostają w zarządzie Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Kliniska. W północnej części znajduje się kopalnia torfu, której teren jest w wieczystym użytkowaniu prywatnego przedsiębiorstwa. W północno – wschodniej części torfowiska znajduje się również plantacja borówki amerykańskiej. W trakcie dotychczasowych badań na obszarze torfowiska Reptowo stwierdzono występowanie 165 gatunków roślin naczyniowych, 5 gatunków torfowców oraz 2 gatunki wątrobowców. Do ciekawszych elementów flory należą: bagno zwyczajne *Ledum palustre*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum* i długosz królewski *Osmunda regalis*. Torfowisko było także obiektem badań mikologicznych. Przeprowadzono badania w latach 1999-2002 i 2006 i stwierdzono łącznie 206 gatunków grzybów, w tym 46 mikoryzowych, 138 saprotroficznych i 22 pasożytniczych, Wśród wymienionych jest chroniony *Innonotus obliquus* (Stasik, 2008). Pomimo bardzo silnego przekształcenia i degradacji obiektu, wciąż utrzymują się gatunki grzybów typowe dla torfowisk np. hełmówka błotna *Galerina paludosa*, mleczaj płowy *Lactarius helvus* i koźlarz białawy *Leccinum holopus*. Występujące na terenie torfowiska Reptowo zbiorowiska roślinne mają charakter wtórny. Prawie cały obecny obszar Obszaru Natura 2000 Torfowisko Reptowo, był przed wojną począwszy od końca XIX wieku objęty eksploatacją torfu. W wyniku działalności wydobywczej torfu obszar ten został pocięty gęstą siecią rowów odwadniających. Roślinność leśna na przeważającej większości obszaru, nie pochodzi z nasadzeń, a jest efektem sukcesji naturalnej gatunków drzewiastych na polach poeksploatacyjnych. Szata roślinna torfowiska zróżnicowana jest w zależności od dostępności wody. Dominują zbiorowiska zdegenerowanego boru bagiennego, w którego runie utrzymują się niekiedy gatunki torfowiskowe, np. bagno zwyczajne *Ledum palustre*, lecz zdecydowanie przeważają gatunki borowe – śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa* oraz orlica pospolita *Pteridium aquilinum*.

Charakterystyczny jest udział gatunków z rodzaju *Rubus* (jeżyny i maliny). Dość częste są także duże płyty widłaka jałowcowatego *Lycopodium annotinum*. W miejscach bardziej wilgotnych, gdzie od jesieni do późnej wiosny poziom wody gruntowej sięga powierzchni podłoża, wykształciły się fitocenozy, w których dominuje brzoza omszona *Betula pubescens*. W warstwie zielnej, oprócz występującej masowo trzęślicy modrej *Molinia caerulea*, liczny udział ma welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, bardzo częstym składnikiem są także maliny oraz nierzadkim bagno zwyczajne *Ledum palustre*. W zagłębieniach, między kępami welnianki pochwowatej *Eriophorum vaginatum*, utrzymują się torfowce, głównie *Sphagnum fallax* oraz *Sphagnum palustre*. Odmienne zbiorowisko tworzą niemal pozbawione warstwy drzew agregacje *Molinia* wzdłuż rowów odwadniających oraz na starych potorfiach. Jedynie w nieoczyszczonych rowach, gdzie warunki wilgotnościowe są korzystne niemal w ciągu całego roku, powierzchnię pokrywa mszar z torfowców, głównie *Sphagnum fallax* i *Sphagnum palustre*, porośnięty kępami welnianki pochwowatej *Eriophorum vaginatum* i bagna zwyczajnego *Ledum palustre*, oraz niekiedy welnianką wąskolistną *Eriophorum angustifolium*. W obszarze stwierdzono występowanie 88 gatunków chronionych zwierząt (głównie ptaków) w tym gatunków bardzo rzadkich: zębiełka karliczka *Crociodura suaveolens* oraz węża gniewosza plamistego *Coronella austriaca*. W obszarze, w ramach PMS od roku 2013 prowadzony jest monitoring siedliska 7120. W obrębie torfowiska założono sieć piezometrów w celu prowadzenia monitoringu hydrologicznego.

W obszarze PLH320056 zinwentaryzowano 3 siedliska przyrodnicze (2 jako przedmiot ochrony) z Załącznika I Dyrektywy siedliskowej oraz zalotkę większą i wilka – z Załącznika II.

Plan Zadań Ochronnych (PZO)

Plan zadań ochronnych jest podstawowym dokumentem przy zarządzaniu zasobami przyrodniczymi dla ochrony których, zostały utworzone obszary sieci Natura2000. Tworzy on podstawę do prowadzenia działań ochronnych siedlisk oraz gatunków zwierząt, wskazując podmioty odpowiedzialne za wykonanie jego założeń. Dokument ten jest sporządzany na okres dziesięciu lat, obejmuje on m.in.

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów; uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;

- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – (Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.) oraz art. 28 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., tryb sporządzania określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U.2024.99 t.j.).

Projekty planów zadań ochronnych i wydawane na ich podstawie projekty zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych, opracowywane były w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 *Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski*, były zamieszczane na platformie informacyjno – komunikacyjnej.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Na terenie gminy Kobylanka występuje zespół przyrodniczo-krajobrazowy Torfowisko Reptowo.

Położone jest na południowym krańcu Puszczy Goleniowskiej i należy do jednego z największych obiektów tego typu na Pomorzu. Torfowisko Reptowo obejmuje obszar ok. 10 km², który to w przeważającej części wyłączony jest z prowadzenia gospodarki leśnej. Szata roślinna torfowiska zróżnicowana jest w zależności od dostępności wody. W miejscach przesuszonych zlokalizowane są zbiorowiska zdegradowanego boru bagiennego, budowane w warstwie drzew przez sosnę zwyczajną *Pinus sylvestris* z domieszką brzozy omszonej *Betula pubescens*. W runie często występują płaty widłaka jałowcowatego *Lycopodium annotinum*. W miejscach bardziej wilgotnych, gdzie od jesieni do późnej wiosny poziom wody gruntowej sięga powierzchni podłoża, wykształciły się fitocenozy, w których dominuje brzoza omszona, z torfowcami i wełnianką w runie.⁴⁵

Szczególnym celem ochrony Zespołu jest zachowanie porośniętego lasem torfowiska wysokiego typu bałtyckiego i powstrzymanie jego degradacji.

Tabela 30. Charakterystyka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie gminy Kobylanka

Nazwa	Torfowisko Reptowo
Data ustanowienia	2007-06-05
Powierzchnia [ha]	460,9701
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Uchwała Nr VI/26/07 Rady Gminy w Kobylance z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie ustanowienia Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego "Torfowisko Reptowo"
Dane pozostałych aktów prawnych	Nr III/18/10 Rady Gminy Kobylanka z dnia 30 grudnia 2010 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia Zespołu Przyrodniczo - Krajobrazowego „Torfowisko Reptowo"
Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego?	Nie

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf> [data dostępu: 27.04.2025 r.]

⁴⁵ Źródło: https://kliniska.szczecin.lasy.gov.pl/widget/zespół-przyrodniczo-krajobrazowy/-/101_INSTANCE_1M8a

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Poniżej scharakteryzowano użytki ekologiczne na terenie gminy Kobylanka.

Tabela 31. Charakterystyka użytków ekologicznych na terenie gminy Kobylanka

Kod	PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.14 47	PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1448	PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1449	PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1450	PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1451
Rodzaj użytku	bagno	bagno	bagno	bagno	bagno
Data ustanowienia	2015-06-16	2015-06-16	2015-06-16	2015-06-16	2015-06-16
Powierzchnia [ha]	1,20	1,42	1,16	0,88	0,91
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Uchwała Nr VIII/56/15 Rady Gminy Kobylanka z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych	Uchwała Nr VIII/56/15 Rady Gminy Kobylanka z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych	Uchwała Nr VIII/56/15 Rady Gminy Kobylanka z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych	Uchwała Nr VIII/56/15 Rady Gminy Kobylanka z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych	Uchwała Nr VIII/56/15 Rady Gminy Kobylanka z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych
Tekstowy opis granic	Oddz. / pododdz. 859g / 860c gmina Kobylanka obręb Niedźwiedź działka 859	oddz. 882a gmina Kobylanka, obręb Rekowo działka 882/3	oddz. 873d gmina Kobylanka obr. Niedźwiedź nr działki 873	oddziale 874b gmina Kobylanka obr. Niedźwiedź działka nr 874	oddz. 880h gmina Kobylanka obręb Rekowo działka nr 880
Opis celów ochrony	podlega ochronie w celu zachowania szczególnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych	w celu zachowania szczególnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych	podlega ochronie w celu zachowania szczególnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych	podlega ochronie w celu zachowania szczególnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych	podlega ochronie w celu zachowania szczególnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych
Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego?	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf> [data dostępu: 27.04.2025 r.]

Opis wartości przyrodniczej użytku ekologicznego PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1447

Bezodpływowe zagłębienie położone w otoczeniu wzniesień porośniętych kwaśną buczyną *Luzulo pilosae-Fagetum* od północy, poza tym drzewostanami sosnowymi. W całości niemal pokryte jest mszarem torfowcowym z welnianką pochwowatą *Eriophorum vaginatum*. Jeszcze kilkanaście lat temu mszar był niemal bezleśny, obecnie mocno porasta młodymi okazami sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* i brzozy omszonej *Betula pubescens*. Niegdyś występowała tu żurawina błotna *Vaccinium oxycoccus*, obecnie niepotwierdzona. Na obrzeżach dominuje zbiorowisko z trzęślicą modrą *Molinia caerulea*, z nielicznym udziałem takich gatunków jak: uczepek trójlistkowy *Bidens tripartita*, turzyca siwa *Carex canescens*. Poza tym w strefie okrajkowej wykształca się bardzo luźny mszar situ rozpięzchłego *Juncus effusus* z mietlicą psią *Agrostis canina*, niewielkie płyty zajmuje manna jadalna *Glyceria fluitans* i łożowiska z wierzbą szarą *Salix cinerea* i uszatą *S. aurita*. W wodzie w okraju obecna jest warnstorfia pływająca *Warnstorfia fluitans*. Obiekt położony jest w obszarze o znaczeniu wspólnotowym w sieci Natura 2000 „Wzgórza Bukowe” (PLH320020). Gatunkiem fauny zaobserwowanym na tym terenie to: żaby zielone, żaby brunatne.

Opis wartości przyrodniczej użytku ekologicznego PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1448

To torfowisko mszarne otoczone kwaśną buczyną *Luzulo pilosae-Fagetum*. Wzdłuż brzegu na granicy gruntu mineralnego wąski pas zajmuje zbiorowisko z trzęślicą modrą *Molinia caerulea*, z płatami płonnika pospolitego *Polytrichum commune*. Dalej silnie uwodniony okrajek porastają zbiorowiska z dominacją situ rozpięzchłego *Juncus effusus*, czermieni błotnej *Calla palustris* i trzcinnika lancetowatego *Calamagrostis canescens*, z udziałem gorysza błotnego *Peucedanum palustre*, turzycy dzióbkowatej *Carex rostrata*, tojeści bukietowej *Lysimachia thyrsiflora*. W wodzie nielicznie rośnie pływacz drobny *Utricularia minor*. Od południa mszar otaczają zarośla wierzb szarej *Salix cinerea*. Centralną część torfowiska zajmuje silnie uwodniony mszar porastający brzozą omszoną *Betula pubescens*, ale też z wieloma starszymi drzewami brzozy i sosen zamartwymi najwyraźniej po podniesieniu się poziomu wód. Mszar torfowca kończystego *Sphagnum fallax* porastają przemiennie w różnych miejscach jako gatunki dominujące: welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum* i turzyca dzióbkowata *Carex rostrata*. Gatunkami mniej licznie występującymi są: trzęślica modra *Molinia caerulea*, nerecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris* (bardzo nielicznie), gorysz błotny *Peucedanum palustre*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, turzyca nitkowata *Carex lasiocarpa*, mietlica psia *Agrostis canina*, czermień błotna *Calla palustris*. Obiekt położony jest w obszarze o znaczeniu wspólnotowym w sieci Natura 2000 „Wzgórza Bukowe” (PLH320020).

Opis wartości przyrodniczej użytku ekologicznego PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1449

Proponowany użytek ekologiczny to głębokie, owalne obniżenie bezodpływowe stanowiące kociołek mszarny otoczony borem subatlantyckim. Na skraju mszaru wąski pas zajmuje zbiorowisko z dominacją trzęślicy modrej *Molinia caerulea*. W części środkowej znajduje się mszar z torfowcem kończystym *Sph. fallax* porośnięty głównie przez welniankę pochwowatą *Eriophorum vaginatum*, z obfitym udziałem trzęślicy modrej *Molinia caerulea* i silnie rosnącego oraz obficie się obsiewającego tu bagna zwyczajnego *Ledum palustre*. Na mszarze rośnie poza tym żurawina błotna *Oxycoccus palustris*. Na obrzeżach mszaru bardzo nielicznie występują także gatunki typowe dla torfowisk wysokich – torfowiec czerwony *Sphagnum rubellum* i próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*.

Opis wartości przyrodniczej użytku ekologicznego PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1450

Proponowany użytek ekologiczny to źródłowe torfowisko mszarne w otoczeniu drzewostanów sosnowych na siedliskach kwaśnych buczyn. Mszar otacza wąski pas trzęślicej modrej *Molinia caerulea* na granicy siedlisk mineralnych i torfowiska, a bliżej środka zbiorowisko z sitem rozpięchłym *Juncus effusus*. Na obrzeżach płaty tworzy płonnik pospolity *Polytrichum commune*, występuje tu też torfowiec błotny *Sphagnum palustre*. Całąśrodkową część torfowiska zajmuje mszar z wełnianką pochwowatą *Eriophorum vaginatum* i torfowcem kończystym *Sphagnum fallax*. Inne gatunki występują tu bardzo nielicznie (np. żurawina błotna) z wyjątkiem brzozy omszonej *Betula pubescens*, sięgającej kilka m wysokości i miejscami silniej porastającej mszar. Obiekt położony jest w obszarze o znaczeniu wspólnotowym w sieci Natura 2000 „Wzgórza Bukowe” (PLH320020). Gatunkiem fauny zaobserwowanym na tym terenie są żaby brunatne.

Opis wartości przyrodniczej użytku ekologicznego PL.ZIPOP.1393.UE.3214062.1451

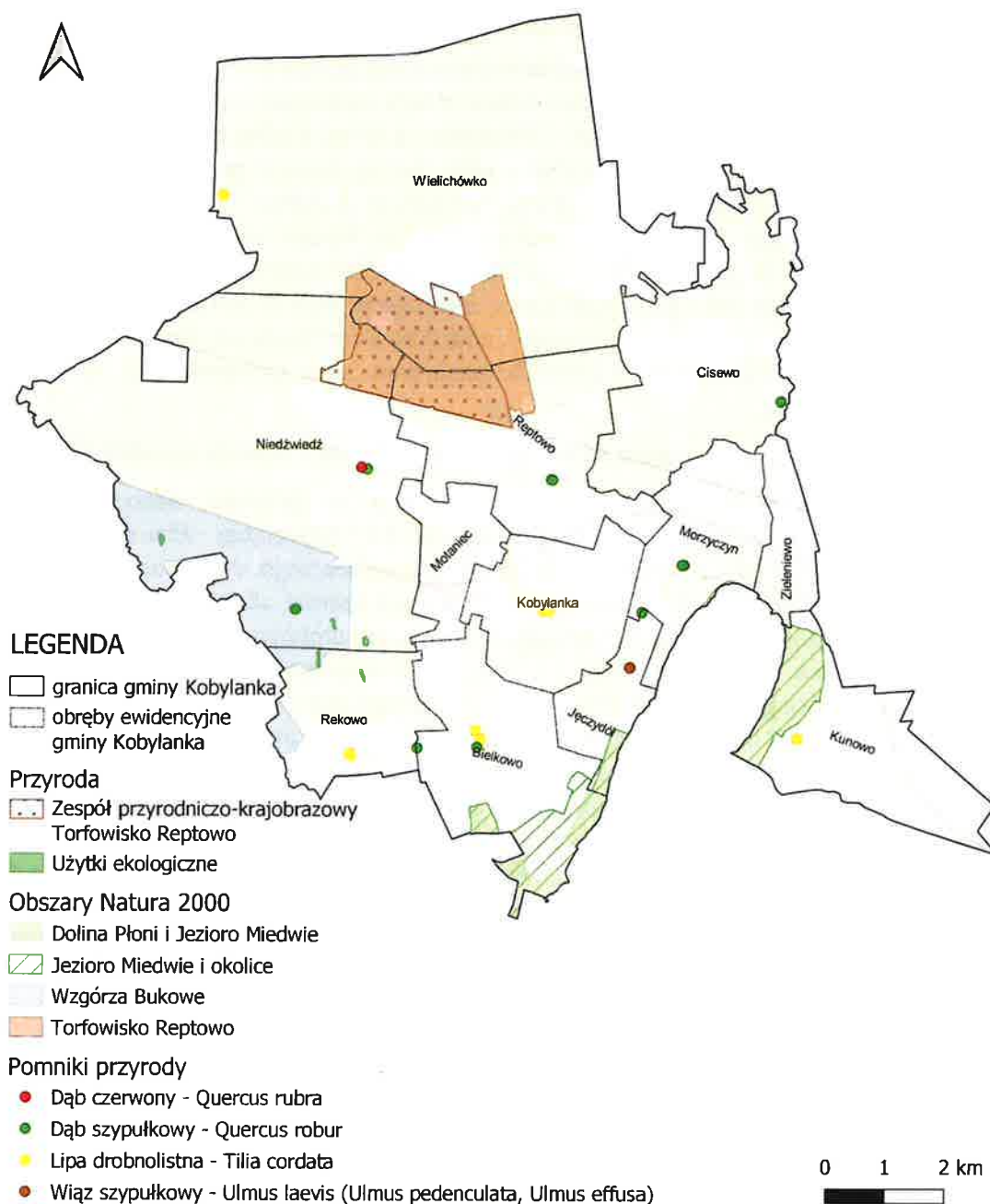
Proponowany użytek ekologiczny to torfowisko mszarne w głębokim, bezodpływowym zagłębieniu, dookoła otoczona drzewostanami sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* i brzozy brodawkowatej *Betula pendula*. Wzdłuż brzegu mineralnego wąski pas zbiorowiska z trzęślicą modrą *Molinia caerulea*. Centralny mszar otacza szeroki, silnie uwodniony okrajek z bardzo licznie występującym w nim drapieżnym płycaczem drobnym *Utricularia minor* oraz warnstorią pływającą *Warnstorfia fluitans*. Luźne, łatwo przerywające się pło tworzą jako gatunki lokalnie dominujące: trzcinnik lancetowaty *Calamagrostis canescens*, sit rozpięchły *Juncus effusus* i turzycę nitkowatą *Carex lasiocarpa*. Towarzyszą im takie gatunki jak: tojeść bukietowa *Lysimachia thyrsoiflora*, wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, manna jadalna *Glyceria fluitans*, okrzędnica bagienna *Hottonia palustris*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*. Obrzeża mszaru porastają silnie brzozy omszona *Betula pubescens* i brodawkowata *B. pendula*. Środkową część zajmuje mszar z wełnianką pochwowatą *Eriophorum vaginatum*, z licznym udziałem żurawiny błotnej *Oxycoccus palustris* oraz mszar z bagnicą torfową *Scheuchzeria palustris*, występującą masowo na powierzchni kilkuset m². Nielicznie na torfowisku występuje modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia* (pojedyncze okazy w jednym miejscu na południowym krańcu bezleśnego mszaru na powierzchni 2 m²). Także w jednym miejscu na odsłoniętym, nagim torfie rośnie nielicznie sit drobny *Juncus bulbosus*. Gatunkiem fauny zaobserwowanym na tym terenie są: zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żaby brunatne.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej lub nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Na terenie gminy Kobylanka zlokalizowane są pomniki przyrody w postaci drzew.

Na poniższym rysunku przedstawiono formy ochrony przyrody na terenie gminy Kobylanka.

Rysunek 30. Formy ochrony przyrody na tle gminy Kobylanka

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ

Zgodnie z danymi RDOŚ na terenie gminy Kobylanka zlokalizowano strefy ochrony, o których mowa w art. 60 ust. 3 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.).

Tabela 32. Strefy ochrony na terenie gminy Kobylanka

Gatunek	Nadleśnictwo	Leśnictwo	Oddziały leśne
Włochatka	Kliniska	Sowno	625, 626, 650, 651
Włochatka	Kliniska	Cisewo	696
Bocian czarny	Kliniska	Cisewo	692, 693, 705, 706

Kania czarna	Kliniska	Niedźwiedź	771, 772
--------------	----------	------------	----------

źródło: RDOŚ w Szczecinie

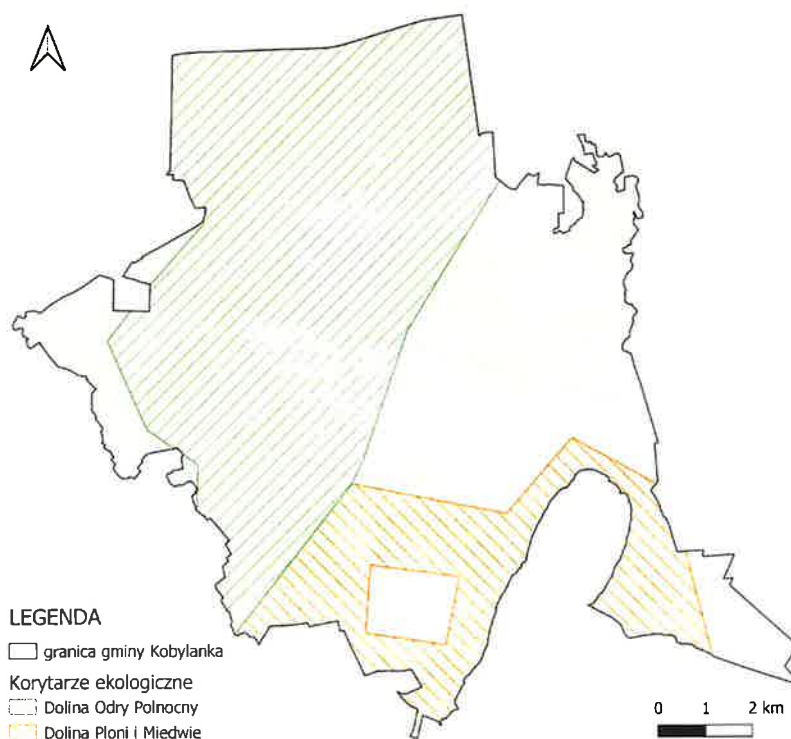
W strefach ochrony obowiązują zakazy wskazane w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, w tym m. in. zakaz przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą. W związku z powyższym wejście na obszar ustanowionej strefy ochrony możliwe jest jedynie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ w Szczecinie, o którym mowa w art. 60 ust. 7 ww. ustawy.

Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju,
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie,
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Przez teren gminy Kobylanka przebiegają korytarze ekologiczne. Ich przebieg przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 31. Korytarze ekologiczne na tle gminy Kobylanka
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

5.9.2. Grunty leśne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Kobylanka wynosi 7049,98 ha, co daje lesistość na poziomie 56% (średnia krajowa wynosi 29,7%). Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy Kobylanka przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 33. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy Kobylanka

	jednostka	2021	2022	2023	2024 ⁴⁶
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	7 121,55	7 039,28	7 049,98	b.d.
Lesistość	%	56,6	55,9	56,0	b.d.
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	6 996,55	6 980,28	7 000,98	b.d.
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	6 982,48	6 966,28	6 987,45	b.d.
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	6 937,79	6 937,40	6 943,05	b.d.
Grunty leśne prywatne	ha	125,00	59,00	49,00	b.d.
Powierzchnia lasów	ha	6 885,97	6 803,70	6 814,83	b.d.
las publiczne ogółem	ha	6 760,97	6 744,70	6 765,83	b.d.
las publiczne Skarbu Państwa	ha	6 746,90	6 730,70	6 752,30	b.d.
las prywatne ogółem	ha	125,00	59,00	49,00	b.d.

źródło: GUS [data dostępu 07.05.2025]

W poniższej tabeli przedstawiono nasadzenia drzew i krzewów w latach 2020-2022.

Tabela 34. Nasadzenia drzew i krzewów na terenie gminy Kobylanka

	2021	2022	2023	2024 ⁴⁷
Sadzenie drzew	292	217	145	b.d.
Sadzenie krzewów	100	0	0	b.d.

źródło: GUS [data dostępu 07.05.2025]

Obszar gminy Kobylanka leży w obrębie Nadleśnictwa Kliniska.

Zwarte kompleksy leśne, stanowiące południowe partie Puszczy Goleniowskiej, największego obszaru leśnego w północno-zachodniej części Polski, skoncentrowane są w północnej i zachodniej części gminy. Niewielkie enklawy leśne znajdują się w południowej części gminy, pomiędzy Kobylanką a Bielkowem oraz w strefie nadbrzeżnej jez. Miedwie. Lasy Skarbu Państwa zarządzane są przez Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Kliniska.

Ekosystemy leśne reprezentowane są przez 8 siedliskowych typów lasu, wyodrębnionych ze względu na zróżnicowany stopień żyzności i wilgotności poszczególnych siedlisk uznawanych za jedno z kryteriów określania potencjalnej przydatności lasu do użytkowania rekreacyjnego:

- siedliska borów: Bśw - bór świeży, Bw - bór wilgotny;
- siedliska borów mieszanych: Bmśw - bór mieszany świeży, Bmw - bór mieszany wilgotny, Bmb - bór mieszany bagienny;
- siedliska lasów mieszanych: Lmśw - las mieszany świeży;
- siedliska lasów: Lśw - las świeży, ols - ols olszowy.

⁴⁶ Brak danych GUS, planowana data udostępniania danych: 2025-07-21

⁴⁷ Brak danych GUS, planowana data udostępniania danych: 2025-07-21

Krajobraz lasów gminy nie odzwierciedla tej różnorodności siedlisk, gdyż w drzewostanie prawie wszystkich typów siedlisk panującym gatunkiem jest sosna, występująca we wszystkich przedziałach wiekowych i nadająca lasom charakter monokulturowy.

Największą powierzchnię zajmują siedliska borowe, które w Nadleśnictwie Kliniska stanowią 94 % terenów zalesionych, które charakteryzują się korzystnym mikroklimatem i dodatnimi walorami krajobrazowymi.

Na obszarze całej Puszczy Goleniowskiej dominują siedliska boru świeżego. Panującym gatunkiem w drzewostanie jest sosna, która na słabszych glebach występuje w postaci litych sośnin, a na żyzniejszych glebach występuje z domieszką dębu, buka, brzozy i świerka.

Starodrzewy sosnowe, liczące powyżej 100 lat, występują w rozproszeniu i nie tworzą dużych konturów. Większym urozmaicheniem siedlisk charakteryzują się obrzeża Puszczy Goleniowskiej, gdzie występują siedliska lasowe, wilgotne i olsowe. Pod względem kategorii użytkowania lasy gminy mają status lasów ochronnych w różnych kategoriach ochronności. Cały kompleks leśny jest chroniony ze względu na położenie w odległości do 10 km od granic administracyjnych Szczecina. Przeważająca część lasów znajduje się w kategorii lasów przeznaczonych do masowego wypoczynku [z wyjątkiem siedliska boru mieszanego bagiennego, który jest lasem nieprzydatnym do turystyki i wypoczynku]. Lasy przylegające do Szczecina w rejonie Wielgowa i Sławoszewa, mają kategorię lasów strefy zieleni wysokiej. Lasy znajdujące się nad jez. Miedwie są lasami wodochronnymi. Na obszarze całego kompleksu leśnego działalność gospodarcza winna być podporządkowana kryteriom ochronnym, według których nadrzędną funkcją lasu jest rola ekologiczno - społeczna. Zróżnicowanie ekosystemów leśnych [typy siedlisk, wiek i rodzaj drzewostanu] wpływa na ocenę atrakcyjności i przydatności poszczególnych partii lasu dla rekreacji. Większa część kompleksów leśnych gminy charakteryzuje się przydatnością dla potrzeb turystyki i rekreacji. Przyjmuje się, że na obszarze lasów przeznaczonych do rekreacji wiek drzewostanu powinien przekraczać 40 lat.

Największą odpornością na degradację i zniszczenia wywołane przez użytkowanie rekreacyjne charakteryzują się siedliska lasowe (Lmśw, Lśw). Ich walory podnosi duża atrakcyjność krajobrazowa wnętrza lasu, stwarzająca możliwości wykorzystania do wypoczynku masowego, z dopuszczeniem swobodnej penetracji turystycznej.

Siedliska borowe (Bśw, Bmw) są świetliste, łatwo dostępne, ale ciekawsze do penetracji turystycznej w starszych klasach wiekowych. Charakteryzują się korzystnym mikroklimatem i dodatnimi walorami krajobrazowymi. Siedliska te różnią się odpornością na degradację.⁴⁸

Las pełni różnorodne funkcje w sposób naturalny lub w wyniku działań człowieka⁴⁹:

- funkcje ekologiczne (ochronne) – las kształtuje klimat globalny i lokalny, ma wpływ na skład atmosfery, reguluje obieg wody w przyrodzie, przeciwdziała powodziom, lawinom i osuwiskom, chroni glebę przed erozją i krajobraz przed stepowaniem;
- funkcje społeczne – las kształtuje korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, wzbogaca rynek pracy, wzmacnia obronność kraju, zapewnia rozwój edukacji ekologicznej społeczeństwa;

⁴⁸ Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobylanka

⁴⁹ Źródło: <https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/slownik/f/funkcje-lasu>, dostęp: 25.07.2023 r.

- funkcje produkcyjne (gospodarcze) – las dostarcza drewna oraz innych produktów leśnych, zapewnia powtarzalność produkcji, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych, w tym użytków gospodarki łowieckiej.

5.9.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki. W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się: – utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych, – regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów, – wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych, – zwiększanie naturalnej retencji wodnej, – uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych, – odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować nad minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska występujące na terenie gminy. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych. Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska	Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.
-----------------------	---

5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
- wzrost lesistości na przestrzeni 10 lat; - wrastająca wiedza społeczeństwa na temat obszarów chronionych;	wzrost presji turystycznej na obszary chronione;

5.9.5. Analiza SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Występowanie obszarów chronionych na terenie gminy.	1. Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka. 2. Napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy. 3. Występujące gatunki inwazyjne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. 2. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. 3. Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów. 4. Wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji.	1. Wzrost presji człowieka na środowisko. 2. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną przyrody. 3. Pożary. 4. Zmiany klimatyczne powodujące, m.in. degradację siedlisk (przede wszystkim hydrogenicznych). 5. Ekspansja gatunków obcych, w tym inwazyjnych.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.) mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Objęte one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awary i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awary budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Dotyczy to np. paliw płynnych, które przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie zlokalizowane są stacje paliw płynnych.

Na terenie gminy Kobylanka obecnie nie funkcjonują zakłady będące Zakładami Zwiększonego Ryzyka, Zakładami Dużego Ryzyka ani potencjalnymi sprawcami poważnych awarii.⁵⁰

W ostatnim czasie na terenie gminy Kobylanka nie wystąpiły awary ani zdarzenia o znamionach poważnej awarii.⁵¹

5.10.2. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewę mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych a także brać czynniki klimatyczne pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.
----------------------------	--

⁵⁰ Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan na dzień 19.02.2025

⁵¹ Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan na dzień 19.02.2025

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska należą w tej kategorii głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi oraz pożarami. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych. Należy również na terenach zakładów przemysłowych projektować systemy do odpowiedniego zabezpieczania magazynowanych substancji niebezpiecznych.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.
Monitoring środowiska	Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej.

5.10.3. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
brak zdarzeń o charakterze poważnej awarii przemysłowej oraz zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej;	- wzrastające zapotrzebowanie na paliwa płynne i gazowe; - wzrost natężenia ruchu pojazdów oraz zwiększenie przewozów substancji i preparatów niebezpiecznych;

5.10.4. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Brak funkcjonujących ZDR, ZZR oraz ZPR. 2. Brak zdarzeń o charakterze poważnej awarii przemysłowej oraz zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej;	1. Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. 2. Zwiększenie natężenia ruchu na drogach oraz zapotrzebowania na transport paliw oraz materiałów niebezpiecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Opracowanie metod postępowania na wypadek wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie. 2. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii. 3. Możliwość finansowania zakupu środków oraz sprzętu niezbędnego do usuwania skutków poważnych awarii ze środków krajowych i zewnętrznych.	1. Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia). 2. Zaprojektowanie, wykonanie, prowadzenie, a także likwidacja zakładu o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku w sposób zapobiegający awariom przemysłowym i ograniczający ich skutki dla ludzi oraz środowiska.

6. Działania mające na celu poprawę jakości środowiska w latach 2023-2024

W celu przeanalizowania aktualności celów wyznaczonych w dotąd obowiązującym programie ochrony środowiska oraz problemów środowiskowych na terenie gminy Kobyłanka dokonano przeglądu ostatniego raportu o stanie gminy za rok 2023.

W 2023 r.:

- wykonano dokumentację projektową dla przedsięwzięcia: Przebudowa drogi gminnej w Reptowie: odcinek nr 1 od skrzyżowania z drogą powiatową w kierunku Niedźwiedzia, odcinek nr 2 od skrzyżowania z drogą powiatową do zamkniętego przejazdu;
- wybudowano chodnik w Motańcu;
- wybudowano drogę gminną Reptowo-Morzyczyn;
- wbudowano drogę ul. Długa - sięgacz w Zieleniewie;
- wybudowano kanalizację sanitarną w ul. Cichej w Zieleniewie;
- przebudowano sieć wodociągową na odcinku Reptowo-Niedźwiedź;
- rozpoczęto budowę drogi Morzyczyn-Jęczydół wraz z dwoma bocznymi odcinkami;
- rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej w Reptowie;
- rozpoczęto budowę parkingu w Morzyczynie nad jeziorem Miedwie;
- rozpoczęto przebudowę drogi gminnej w Cisewie;
- rozpoczęto budowę i przebudowę dróg wewnętrznych w Morzyczynie;
- dokonano modernizacji ogrzewania sali gimnastycznej w szkole w Kunowie;
- zakupiono i zamontowano dwóch wiat przystankowych w Niedźwiedziu;
- dofinansowano zakup kontenera na potrzeby Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie oraz sprzętu dla KPPSP w Stargardzie;
- dotowano jednostki OSP z budżetu gminy jako wkład własny do zakupów sprzętu i wyposażenia, realizowanych w różnego rodzaju programach i konkursach;
- jednostka OSP z Kobyłanki:
 - korzystając z dotacji z KSRG, zakupiła myjkę ciśnieniową STIHL, lonże z absorberem energii (2 szt.), rozsiewacz sorbentu, hełm techniczny (2 szt.), rękawice specjalne (4 pary);
 - w ramach dofinansowania ze środków z dotacji Województwa Zachodniopomorskiego, jednostka wykonała prace remontowe, modernizacyjne i konserwatorskie w budynku OSP Kobyłanka, związane z pokryciem dachu papą termozgrzewalną;
- jednostka OSP z Bielkowa:
 - korzystając z dotacji z KSRG, zakupiła sprzęt do ratownictwa wysokościowego w postaci: drabina słupkowa, ubranie specjalne, hełm strażacki, buty strażackie bojowe, pływak smoka ssawnego, rękawice techniczne;
 - w ramach programu „Mały Strażak”, organizowanego przez WFOŚiGW, jednostka zakupiła: Buty specjalne (4 pary), rękawice specjalne (10 par), hełm strażacki (12 kpl) oraz sygnalizator bezruchu (2 szt.);
 - w ramach dofinansowania ze środków od Wojewody Zachodniopomorskiego, jednostka zakupiła dron FIFISH V6 EXPERT;
 - zakupiono mundury strażackie (4 kpl). Koszt 5 500,00 zł z budżetu gminy;
- jednostka OSP z Kunowa, korzystając z dotacji z MSWiA, zakupiła radiotelefon DP4600e, zbiornik wody 2 500 l oraz zestaw do naprawy węży;

- jednostka OSP z Reptowa:
 - korzystając z dotacji z MSWiA, zakupiła smok ssawny prosty, przenośny zbiornik na wodę 2500 L, radiotelefon HYTERA PD 485, zestaw ratownictwa medycznego OSP R1.
 - w ramach programu „Mały Strażak”, organizowanego przez WFOŚiGW, jednostka zakupiła: detektor wielogazowy, hełm strażacki (5 szt.), buty strażackie (2 szt.), ubrania specjalne (3 szt.), radiotelefon HYTERA PD 485, narzędzie HOOLIGAN 91, detektor prądu.
 - w ramach środków z programu „EKOSTRAŻAK”, organizowanego przez WFOŚiGW, jednostka zakupiła: pralnicę do ubrań specjalnych, zestaw narzędzi akumulatorowych, kamerę termowizyjną.
- jednostka OSP z Niedźwiedzia:
 - korzystając z dotacji z MSWiA, zakupiła przecinarkę TS 500i-A;
 - W ramach programu „Mały Strażak”, organizowanego przez WFOŚiGW, jednostka zakupiła: ubrania specjalne (6 szt.), ubranie koszarowe (6 szt.) oraz piłę ratowniczą STIHL MS 462;
 - ze środków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednostka zakupiła: dyspergent do zmywania zanieczyszczeń ropopochodnych (2 szt.), sorbent, piłarkę łańcuchową, wielofunkcyjne narzędzie ratownicze, topór oraz bosak;
- jednostka OSP w Bielkowie:
 - w ramach środków z Funduszu Sprawiedliwości Gmina Kobylanka zakupiła na rzecz jednostki i przekazała w użyczenie następujące sprzęty: pompę zanurzeniową NAUTILUS 4/1 ECO, przedłużacz bębnowy KEL line HEAVY 3 x 2,5 - 30 m, hełm strażacki Rosenbauer HEROS TITAN, zacisk hydrauliczny do rur ZHR-65, ubranie specjalne Scantex Predator, przenośny system oświetleniowy (LED) - Rosenbauer RLS 2000, piłę szablą DeWalt DCS380N z akumulatorem 18V. W ramach realizacji powyższego zadania Gmina Kobylanka zakupiła na rzecz jednostki OSP z Kobylanki i przekazała w użyczenie następujące sprzęty: pompę zanurzeniową NAUTILUS 4/1 ECO, ubranie specjalne Scantex Predator, agregat prądotwórczy HONDA EAT 7000. Zakupu dokonano realizując zadanie: „Nabycie wyposażenia i sprzętu ratownictwa w imieniu własnym na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej w Bielkowie oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Kobylance”, współfinansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwości.
- wymieniono istniejące oprawy oświetlenia ulicznego na oprawy typu LED;
- prowadzono prace związane z właściwym utrzymaniem rowów melioracyjnych i przepustów;
- podejmowane były liczne działania kontrolne dotyczące różnych płaszczyzn. Kontrole dotyczyły:
 - posiadania przydomowego kompostownika i kompostowania bioodpadów w przydomowym kompostowniku w przypadku właścicieli korzystających z ulgi z tytułu posiadania przydomowego kompostownika – skontrolowano 5 nieruchomości zamieszkałych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości;
 - weryfikacji liczby osób zamieszkujących nieruchomość oraz wezwanie do złożenia wyjaśnień, czy nieruchomość jest zamieszkiwana bądź wykorzystywana na cele rekreacyjno-wypoczynkowe – wysłano 58 wezwań do złożenia wyjaśnień bądź deklaracji;
 - firm wpisanych do rejestru działalności regulowanej – 8 kontroli;

- o wypełniania obowiązku właściciela nieruchomości niepodłączonego do zbiorczej sieci kanalizacyjnej w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z osadnika oczyszczalni przydomowej i zbiornika bezodpływowego – kontrolowano posiadanie umów z przedsiębiorcą mającym pozwolenie na odbiór nieczystości ciekłych z terenu Gminy Kobylanka – wysłano 655 wezwań do właścicieli nieruchomości, z czego 570 kontroli zakończyło się podpisaniem stosownego protokołu;
- o systematycznego, szczegółowego sprawdzania formularzy o przyjęciu do GPZO Morzyczyn odpadów, dla których wprowadzono limity w zakresie poprawnie wyliczonej masy odpadów przekraczających limit oraz właściwie uzupełnionej informacji o przyjęciu do GPZO Morzyczyn odpadów, dla których wprowadzono limity – skontrolowano 1369 formularzy, wysłano 63 pisma z wezwaniem do skorygowania danych i dopłaty należnej sumy. Efektem takich kontroli są wpływy z tytułu dodatkowych usług w gminnym systemie gospodarki odpadami.

Ponadto mieszkańcy gminy Kobylanka mogą korzystać z dofinansowań WFOŚiGW w Szczecinie. W poniższej tabeli przedstawiono dofinansowania jakie były zrealizowane na obszarze Gminy Kobylanka w latach 2020-2024.

Tabela 35. Wykaz dofinansowań na terenie gminy Kobylanka [szt.]

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
„Moja Woda”	22	21	-	8	18
„AGROENERGIA”	-	-	2	-	-
AZBEST	1	1	-	1	-
Bezpieczny Strażak 2024	-	-	-	-	1
Duży Strażak 2020	1	-	-	-	-
EkoPrzystanek	-	-	-	-	1
EKOISTRAŻAK 2023	-	-	-	1	-
Mały Strażak	3	1	2	3	-
Wapnowanie 2020-2021	-	2	-	-	-
Remiza	1	1	-	-	-

źródło: WFOŚiGW w Szczecinie

7. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Kobylanka

W poniższej tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Kobylanka z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 36. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Kobylanka w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
– Wciąż występujące na terenie gminy tradycyjne, nieekologiczne źródła ciepła, w których spalane są paliwa niskiej jakości. – Występowanie licznych liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń, w tym z przemysłu i transportu drogowego. – Niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkaniowych. – Wzrost samochodów powodujących emisję spalin.	– Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego bardziej ekologicznym systemem (ciepło systemowe, gaz, OZE). – Rozbudowa oraz popularyzacja bardziej ekologicznych środków transportu. – Spadek wskaźnika motoryzacji poprzez rozwój transportu zbiorowego oraz rozwój transportu rowerowego.
Zagrożenia hałasem	
– Brak monitoringu hałasu w ramach PMŚ w ostatnich latach. – Nadmierny poziom hałasu na terenach położonych wzdłuż dróg. – Drogi wymagające modernizacji. – Brak zabezpieczeń akustycznych wzdłuż dróg.	– Prowadzenie monitoringu hałasu przemysłowego oraz drogowego. – Ograniczenie nadmiernych poziomów hałasu wzdłuż dróg. – Poprawa przepustowości dróg, nawierzchni dróg, przebudowy dróg. – Rozbudowa transportu rowerowego oraz ulepszanie transportu zbiorowego.
Pola elektromagnetyczne	
– Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. – Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych.	– Utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowym niskim poziomie. – Wprowadzenie zapisów w MPZP o lokalizacji źródeł elektromagnetycznych.
Gospodarowanie wodami	
– Narażenie na suszę. – Zły stan ogólny JCWP w obrębie, których znajduje się gmina Kobylanka. – Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.	– Wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji w celu zapobiegania powstawaniu suszy. – Poprawa jakości wód powierzchniowych. – Utrzymanie jakości wód podziemnych na dotychczasowym poziomie. – Edukacja ekologiczna mieszkańców.

Stan aktualny	Cel poprawy
Gospodarka wodno-ściekowa	
- Niezadawalający stopień skanalizowania – 62,3%. - Możliwe niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców tam, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej. - Awarie sieci wodno-kanalizacyjnej. - Nadal istniejące zbiorniki bezodpływowe na terenie gminy.	- Systematyczne kontrole zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. - Rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz podłączanie do sieci nowych odbiorców tam, gdzie jest to możliwe.
Zasoby geologiczne	
- Możliwe pozyskiwanie kopalin w nielegalny sposób. - Ingerencja w środowisko naturalne. - Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych.	Prowadzenie kontroli w celu zapobiegania nielegalnemu wydobywaniu kopalin.
Gleby	
Przewaga gleb o średniej jakości bonitacyjnej.	- Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi. - Wapnowanie gleb.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
- Niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami. - Wyroby azbestowe na terenie gminy zostały unieszkodliwione w 52%.	- Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami. - Eliminacja nieprawidłowych zachowań związanych ze spalaniem odpadów w kotłach. - Usunięcie wyrobów azbestowych.
Zasoby przyrodnicze	
- Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka. - Napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy. - Występujące gatunki inwazyjne.	- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. - Gospodarka przestrzenna uwzględniająca obszary cenne przyrodniczo. - Identyfikacja i usuwanie roślinności inwazyjnej.
Zagrożenia poważnymi awariami	
- Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. - Zwiększenie natężenia ruchu na drogach oraz zapotrzebowania na transport paliw oraz materiałów niebezpiecznych.	- Minimalizacja skutków poważnych awarii i o znamionach poważnej awarii. - Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

źródło: opracowanie własne

8. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Kobylanka

W poniższej tabeli przedstawiono największe sukcesy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Kobylanka z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 37. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Kobylanka w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
- Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza pochodzących z niskiej emisji, takie jak: zastąpienie ogrzewania węglowego bardziej ekologicznym systemem (np. ciepło systemowe, gaz, OZE) w budynkach, termomodernizacje budynków, modernizacje kotłowni opartych na spalaniu węgla. - Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii. - Poprawa stanu nawierzchni dróg.	- Wzrost liczby ekologicznych źródeł ciepła i energii, zwiększona efektywność energetyczna budynków mające wpływ na poprawę jakości powietrza. - Zwiększona świadomość społeczna w zakresie problemu zanieczyszczania powietrza. - Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w ocenie dla ochrony zdrowia w strefie zachodniopomorskiej. 49 przystanków autobusowych.	- Kontynuacja wymiany źródeł ciepła, minimalizujących emisje zanieczyszczeń powietrza, w tym przede wszystkim eliminujących wykorzystanie węgla. - Rozwój oraz promocja odnawialnych źródeł energii oraz technologii do magazynowania energii. - Modernizacja źródeł wytwarzania ciepła sieciowego opartego na paliwach nisko lub zeroemisyjnych. - Dalsza termomodernizacja budynków. - Dalsze modernizacje sieci drogowej. - Zwiększanie dostępności komunikacji zbiorowej. - Kontynuacja działalności kontrolnej, edukacja ekologiczna.
Zagrożenia hałasem		
Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu – remonty, modernizacje, przebudowy dróg.	Modernizacja dróg.	- Modernizacje sieci drogowej. - Zwiększanie dostępności komunikacji zbiorowej. - Budowa dróg dla rowerów/piesznych i rowerów. - Wykorzystywanie technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia. - Monitoring hałasu.

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
Pola elektromagnetyczne		
– Stały monitoring poziomu pól elektromagnetycznych. – Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia PEM.	– Brak przekroczeń poziomu promieniowania PEM na terenie gminy.	– Prawidłowa lokalizacja urządzeń emitujących PEM oraz stały monitoring poziomu promieniowania elektromagnetycznego.
Gospodarowanie wodami		
– Stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. – Dofinansowanie do przedsięwzięć związanych z budową i rozbudową systemów małej retencji.	– Dobry stan chemiczny i ilościowy JCWPd w obrębie których leży gmina. – Prowadzony monitoring na JCWP i JCWPd, w obrębie których leży gmina.	– Prowadzenie monitoringu wód.
Gospodarka wodno-ściekowa		
– Systematyczne prace związane z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy.	– 100 % ludności korzystającej z sieci wodociągowej. – 62,3 % ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.	– Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
– Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych.	– Wzrost masy zebranych odpadów selektywnie. – Spadek masy wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca.	– Racjonalna gospodarka odpadami. – Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat prawidłowej gospodarki odpadami.
Zasoby przyrodnicze		
– Nasadzenia drzew i krzewów.	– Lesistość gminy na poziomie 56%.	– Dalsze utrzymanie terenów zieleni i terenów cennych przyrodniczo. – Utrzymanie lesistości gminy.
Zagrożenia poważnymi awariami		
– Podejmowanie kroków w zakresie usuwania poważnych awarii oraz ich skutków.	– Brak miejsca zdarzeń o charakterze poważnych awarii przemysłowych oraz zdarzeń o znamionach poważnych awarii przemysłowych.	– Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt ratowniczy. – Usuwanie skutków awarii.

9. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

9.1. Wyznaczone cele i zadania

W ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028* wyznaczono następujące cele w zależności od obszaru interwencji:

- I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA**
Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.
- II. ZAGROŻENIA HAŁASEM**
Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego.
- III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**
Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.
- IV. GOSPODAROWANIE WODAMI**
System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.
- V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**
Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
- VI. ZASOBY GEOLOGICZNE**
Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.
- VII. GLEBY**
Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.
- VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**
Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój gminy.
- IX. ZASOBY PRZYRODNICZE**
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
- X. ZAGROŻENIA POWAZNYMI AWARIAMI**
Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

9.2. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Kobylanka

Tabela 38. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Kobylanka

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
I OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie zachodniopomorskiej GIOŚ, RWMS	brak przekroczeń	brak przekroczeń	OP. 1. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza m.in. poprzez przejście na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	OP. 1.1. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	monitorowane: GIOŚ (RWMS)	brak punktów pomiarowych, wyznaczonych na terenie gminy
						OP. 1.2. Sporządzenie, aktualizacja i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg, PSG Sp. z o.o., mieszkańcy	-
						OP. 1.3. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych, w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze”	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: przedsiębiorstwa, właściciele budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	-
						OP. 1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci gazowej	monitorowane: PSG Sp. z o.o., właściciele budynków	brak środków finansowych, brak opłacalności ekonomicznej
						OP. 1.5. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Policja	brak wystarczającej liczby etatów do przeprowadzania kontroli
		Liczba przystanków autobusowych GUS	49	>49	OP. 2. Rozwój i modernizacja transportu w kierunku przyjaznego dla środowiska; wspieranie ekologicznych form	OP. 2.1. Poprawa systemu komunikacji zbiorowej, m.in. wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania		Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]				
		Długość dróg dla rowerów [km] GUS	11,3	transportu - budowa ścieżek rowerowych	OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
						monitorowane: zarządcy dróg	
					OP.2.3. Czyszczenie powierzchni jezdni w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach ulic głównych gminy	własne: Gmina Kobylanka	
						monitorowane: zarządcy dróg	
				OP.3. Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami	OP.3.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
						monitorowane: zarządcy budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, mieszkańcy	
				OP.4. Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych	OP.4.1. Instalacja energooszczędnego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych, jednorazowy wysoki wydatek
					OP.4.2. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie gminy	własne: Gmina Kobylanka	
				OP.5. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii	OP.5.1. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE	monitorowane: zarządcy dróg	nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
					OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Kobylanka	własne: Gmina Kobylanka	
						monitorowane: mieszkańcy, przedsiębiorstwa	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
II ZAGROŻENIA HAŁASEM	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego	% dróg krajowych o stanie krytycznym GDDK/A	2,8	0	OP.6. Edukacja ekologiczna	OP.6.1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	brak zainteresowania społecznego
						ZH.1.1. Monitoring hałasu na terenie gminy Kobylanka	monitorowane: GIOŚ (RWMS), WIOŚ	brak punktów pomiarowych, wyznaczonych na terenie gminy
						ZH.1.2. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych oraz odpowiedniej infrastruktury
						ZH.1.3. Uspokojenie ruchu na terenach zurbanizowanych, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości, inteligentnego sterowania ruchem oraz wyrowadzenie tranzytu poza centrum	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych, brak wystarczającej wiedzy
					ZH.2. Zmniejszenie hałasu	ZH.1.4. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu	monitorowane: przedsiębiorcy	-
						ZH.2.1. Budowa, rozbudowa, modernizacja i przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych
						ZH.2.2. Bieżące utrzymanie dróg	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
III POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.	Wyniki pomiarów PEM [V/m] GIOŚ	0	0	ZH.3. Edukacja ekologiczna	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: placówki oświatowe, zarządcy dróg, organizacje pozarządowe	brak środków finansowych, brak zainteresowania społeczeństwa
						PEM.1.1. Prowadzenie badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Kobylanka	monitorowane: GIOŚ (RWMS), podmioty zobowiązane do prowadzenia pomiarów	brak objęcia terenu gminy punktami monitoringu PEM
					PEM.1. Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania pól elektromagnetycznych	PEM.1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych,
						PEM.1.3. Prowadzenie i aktualizacja rejestru zgłoszeń źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	monitorowane: Starostwo Powiatowe	brak zgłoszenia przez prowadzącego instalację
		Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne [os.] GIOŚ	0	0	PEM.2. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	PEM.2.1. Przebudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną	monitorowane: Enea Operator Sp. z o.o.	brak środków finansowych
						PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Enea Operator Sp. z o.o., organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	brak środków finansowych, brak zainteresowania społecznego

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
IV GOSPODAROWANIE WODAMI	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	% JCWP o złym stanie ogólnym GIOŚ	86 ⁵²	0	GW.1. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, minimalizacja ryzyka powodziowego	GW.1.1. Działania mające na celu ochronę przeciwpowodziową	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
						GW.1.2. Bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych i cieków wodnych oraz konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód	monitorowane: PGW WP	brak środków finansowych
						GW.1.3. Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód	monitorowane: PGW WP, zarządy zlewni, właściele nieruchomości	brak środków finansowych
						GW.1.4. Budowa, przebudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
						GW.2.1. Realizacja Programu Moja Woda, w szczególności rozwój form małej retencji wodnej	monitorowane: właściele i zarządcy nieruchomości, WFOŚiGW	brak zainteresowania społecznego
						GW.2.2. Realizacja Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
		% JCWPd o słabym stanie chemicznym i ilościowym] GIOŚ	0 ⁵³	0	GW.2. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie małej retencji, optymalizacja zużycia wody	PGW WP, ODR, Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o., PGJ LP, użytkownicy gruntów leśnych, właściele urządzeń melioracyjnych, rolnicy		

⁵² Dane za rok 2022

⁵³ Dane za rok 2022

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
						GW.2.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
							monitorowane: PGW WP, właściciele i zarządcy nieruchomości	
					GW.3. Optymalizacja zużycia wody	GW.3.1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych pozwalających na ograniczenie zużycia wody	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
							monitorowane: przedsiębiorstwa, Wodociąg Zachodniopomorskie Sp. z o.o., mieszkańcy, rolnicy	
						GW.3.2. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)	monitorowane: przedsiębiorstwa, rolnicy, mieszkańcy	brak środków finansowych
						GW.4.1. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)	monitorowane: rolnicy, ODR, ARIMR, WIOŚ	opór społeczny, brak środków finansowych
					GW.4. Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych	GW.4.2. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach PMS oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	monitorowane: GIOŚ (RWMS), PIG-PIB	
						GW.4.3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty, posiadające pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	monitorowane: WIOŚ, PGW WP	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
V GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA					GW.5. Edukacja ekologiczna	GW.5.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%] GUS	100	100	GWS.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Wodociąg Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	brak środków finansowych
		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności GUS	62,3	>62,3	GWS.2. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków)	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Wodociąg Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	brak środków finansowych
					GWS.3. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	GWS.3.1. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Wodociąg Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	brak środków finansowych
						GWS.3.2. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych	monitorowane: mieszkańcy	brak środków finansowych
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] GUS Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] GUS	269 400	bieżący monitoring <400		GWS.3.3. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrola szczelności tych zbiorników	własne: Gmina Kobylanka	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
VI ZASOBY GEOLOGICZNE					GWS.4. Edukacja ekologiczne	GWS.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: Wodociąg Zachodniopomorskie Sp. z o.o., organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
	Zrównowazona gospodarka zasobami surowców naturalnych.	Liczba udokumentowanych złóż [szt.] <i>PIG BIP</i>	2	bieżący monitoring	ZG.1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	ZG.1.1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli	monitorowane: OUG	opór społeczny
		Liczba złóż skreślonych z zasobów [szt.] <i>PIG BIP</i>	0	bieżący monitoring		ZG.1.2. Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony	własne: Gmina Kobylanka	
		Wydobycie surowców mineralnych] <i>Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce</i>	78,76 tys. m ³	bieżący monitoring		ZG.1.3. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji ich warunków	monitorowane: Starosta, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, OUG, Minister Klimatu i Środowiska	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania		Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]				
VII GLEBY	Ochrona gleb przed negatywnym działaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	Powierzchnia gruntów [ha]: a. użytki rolne b. grunty leśne c. grunty pod wodami d. grunty zabudowane i zurbanizowane e. nieużytki f. tereny różne Starostwo Powiatowe w Stargardzie	a. 4 122 b. 7069 c. 14 d. 822 e. 80 f. 62	GL.1. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	GL.1.1. Prowadzenie monitoringu jakości gleb	monitorowane: IUNG w Puławach, GIOŚ, OSChR	brak punktów pomiarowych wyznaczonych na terenie gminy
					GL.1.2. Promocja i realizacja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	własne: Gmina Kobylanka	brak zainteresowania rolników
					GL.1.3. Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową	monitorowane: ODR, ARIMR, KOWR, właściciele gruntów	
					GL.1.4. Wapnowanie gleb zakwaszonych, dekontaminacja terenów poprzemysłowych	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
				GL.2. Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	GL.2.1. Wydawanie decyzji dot. rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdezastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym	monitorowane: Starostwo Powiatowe	
					GL.2.2. Identyfikacja i prowadzenie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń	monitorowane: Starostwo Powiatowe, RDOŚ	nieobjęcie w wykazie wszystkich terenów
				GL.3. Edukacja ekologiczna	GL.3.1. Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia, wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	monitorowane: ODR, ARMIR	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania		Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.] Tendencja zmian [2023 r.]				
VIII GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój gminy	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [kg] GUS	484	<484	GO.1.1. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych zezwoleń na zbieranie, przetwarzanie oraz pozwoleń na wytworzenie odpadów	monitorowane: Starostwo Powiatowe, Marszałek Województwa, WIOŚ	-
		Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] GUS	44	>44,4	GO.1.2. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
		Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu [%] ASGOK	28,78	>58,0	GO.1.3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy regulaminu utrzymania czystości i porządku	własne: Gmina Kobylanka	-
		Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk [m ²] GUS	1 000		GO.1.4. Osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	własne: Gmina Kobylanka	nieosiągnięcie wymaganego stopnia redukcji
					GO.1.5. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWW i WIOŚ	własne: Gmina Kobylanka	-
					GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
						monitorowane: PGL LP	
					GO.1.7. Modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
					monitorowane: przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne		

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
IX ZASOBY PRZYRODNICZE	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia [kg] Baza Azbestowa	395 630	<395 630	GO 2. Gospodarka odpadami zawierającymi azbest	GO 2.1. Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobylanka	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: mieszkańcy, WFOŚiGW	brak środków finansowych
					GO 3. Edukacja ekologiczna	GO 3.1. Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródeł” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji odpadów	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: placówki oświatowe, przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
						GO 3.2. Działania ukierunkowane na niernarmowanie żywności	własne: Gmina Kobylanka	możliwy brak zainteresowania inwestorów podjęciem inwestycji
		Lesistość [%] GUS	56	>56	ZP 1. Ochrona krajobrazu, różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	ZP 1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: RDOŚ	konflikty społeczne i przestępczość
						ZP 1.2. Monitoring obszarów chronionych.	monitorowane: RDOŚ, Urząd Marszałkowski	brak środków finansowych
						ZP 1.3. Leczenie, pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych
						ZP 1.4. Usuwanie roślinności inwazyjnej	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządzający obszarem	brak środków finansowych
						ZP 1.5. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: zarządcy dróg	brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka	
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2023 r.]					
		Liczba pomników przyrody [szt.] CRFOP	29	>29	ZP.2. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i zwiększanie lesistości	ZP.1.6. Opieka nad bezdomnymi zwierzętami	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych	
						ZP.1.7. Ochrona, pielęgnacja i odtwarzanie poprzez nasadzenie sadzonek i zakrzewień tworzących korytarze ekologiczne oraz utrzymywanie zieleni na terenie gminy	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych	
						ZP.1.8. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody	własne: Gmina Kobylanka	brak środków finansowych	
		Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem [%] GUS	0,16	>0,16		ZP.2.1. Realizacja zapisów Planu Urządzenia Lasu, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	monitorowane: Nadleśnictwo	brak środków finansowych	
						ZP.2.2. Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: RDLP	brak środków finansowych	
						ZP.2.3. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych oraz trwałości użytkowania w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej	monitorowane: Nadleśnictwo	brak środków finansowych	
						ZP.2.4. Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)	monitorowane: Nadleśnictwo	brak środków finansowych	
						ZP.2.5. Zalesianie gruntów, zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej	monitorowane: Nadleśnictwo, właściciele gruntów	brak zainteresowania właścicieli gruntów przystąpieniem do programów zalesieniowych	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Opis zadania	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]	Tendencja zmian [2028 r.]				
X ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba zakładów zaliczanych do ZZR i WIOŚ Liczba usuniętych poważnych awarii [szt.] WIOŚ	0	0	ZP.3. Edukacja ekologiczna ZPA.1. Zmniejszenie zagrożeń oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	ZP.3.1. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów, prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, UMWP, RDLP	brak zainteresowania społecznego
						ZPA.1.1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	monitorowane: WIOŚ, przedsiębiorstwa, PSP, policja,	-
						ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: WIOŚ	brak środków finansowych
						ZPA.1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	monitorowane: sprawcy awarii, PSP, specjalistyczne jednostki ratownictwa chemicznego	brak środków finansowych
						ZPA.1.4. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego.	monitorowane: RDOŚ	-
						ZPA.1.5. Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych	monitorowane: ITD, zarządcy dróg	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania		Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, Podmiot odpowiedzialny*	Ryzyka
		Nazwa źródła danych	Wartość bazowa [2023 r.]				
				ZPA.2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	ZPA.2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	własne: Gmina Kobylanka monitorowane: służby interwencyjne, WIOŚ, Zachodniopomorski Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego, policja, PSP, placówki oświatowe	brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych

*- Należy wskazać, czy zadanie należy do zadań własnych samorządu (zadania finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji gminy) bądź czy jest zadaniem monitorowanym (zadania, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych – będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucji działających na terenie gminy, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym) źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego 2030, Program ochrony środowiska dla pow. stargardzkiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych od instytucji i przedsiębiorstw

9.3. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
I OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	OP.1.2. Aktualizacja i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.1.2. Sporządzenie, aktualizacja i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.1.3. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych, w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze”	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.1.5. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.2.1. Poprawa systemu komunikacji zbiorowej, m.in. wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych	Gmina Kobylanka	250	250	250	950	budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.2.3. Czyszczenie powierzchni jezdni w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach ulic głównych gminy	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budget gminy
	OP.3.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.4.1. Instalacja energooszczędnego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.4.2. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie gminy	Gmina Kobylanka	500	500	500	według kosztorysów	budget gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.5.1. Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania OZE	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budget gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
II ZAGROŻENIA HAŁASEM	OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Kobylanka	Gmina Kobylanka					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	OP.6.1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Gmina Kobylanka					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZH.1.2. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)	Gmina Kobylanka					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZH.1.3. Uspokojenie ruchu na terenach zurbanizowanych, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości, inteligentnego sterowania ruchem oraz wprowadzenie tranzytu poza centrum	Gmina Kobylanka					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZH.2.1. Budowa, rozbudowa, modernizacja i przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych	Gmina Kobylanka	9 079	3 400	10 000	2 000	budżet gminy, fundusze krajowe i UE
III POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZH.2.2. Bieżące utrzymanie dróg	Gmina Kobylanka					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Gmina Kobylanka					budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	PEM.1.2. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Kobylanka					budżet gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
IV GOSPODAROWANIE WODAMI	PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.1.1. Działania mające na celu ochronę przeciwpowodziową	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.1.4. Budowa, przebudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.2.2. Realizacja Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.2.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.3.1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych pozwalających na ograniczenie zużycia wody	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GW.5.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
GOSPODARSTWO WODNO-ŚCIEKOWE	GWS.1.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Gmina Kobylanka	600 50 ⁵⁴	50 ⁵⁵	50 ⁵⁶	50 ⁵⁷	budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków).	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy

⁵⁴ Koszty łączne z zadaniem GWS.3.1.

⁵⁵ Koszty łączne z zadaniem GWS.3.1.

⁵⁶ Koszty łączne z zadaniem GWS.3.1.

⁵⁷ Koszty łączne z zadaniem GWS.3.1.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
	GWS.3.1. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Kobylanka	10 200 50 ⁵⁸	12 000 50 ⁵⁹	1 000 50 ⁶⁰	50 ⁶¹	budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GWS.3.3. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontrola szczelności tych zbiorników	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy
	GWS.5.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
VI ZASOBY GEOLOGICZNE	ZG.1.2. Ujawnianie złóż kopalin w celu ich ochrony	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy
VI GLEBY	GL.1.2. Promocja i realizacja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GL.1.3. Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy
	GL.1.4. Wapnowanie gleb zakwaszonych, dekontaminacja terenów poprzemysłowych.	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE

⁵⁸ Koszty łączne z zadaniem GWS.1.1.

⁵⁹ Koszty łączne z zadaniem GWS.1.1.

⁶⁰ Koszty łączne z zadaniem GWS.1.1.

⁶¹ Koszty łączne z zadaniem GWS.1.1.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
VIII GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	GO.1.2. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Kobylanka		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet gminy
	GO.1.3. Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie regulaminu utrzymania czystości i porządku	Gmina Kobylanka		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet gminy
	GO.1.4. Osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Gmina Kobylanka		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet gminy
	GO.1.5. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane UMWZ i WIOŚ	Gmina Kobylanka		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet gminy
	GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy
	GO.1.7. Modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GO.2.1. Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobylanka	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GO.3.1. Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji odpadów.	Gmina Kobylanka		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	GO.3.2. Działania ukierunkowane na niemarnowanie żywności	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy
	ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy, fundusze krajowe i UE
IX ZASOBY PRZYRODNICZE	ZP.1.3. Leczenie, pielęgnowanie drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.4. Usuwanie roślinności inwazyjnej	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy
	ZP.1.5. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadrzewień przydrożnych i zadrzewień śródpolnych	Gmina Kobylanka		według kosztorysów			budżet gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
	ZP.1.6. Opieka nad bezdomnymi zwierzętami	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy
	ZP.1.7. Ochrona, pielęgnacja i odtwarzanie poprzez nasadzenie zadrzewień i zakrzewień tworzących korytarze ekologiczne oraz utrzymanie zieleni na terenie gminy	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.8. Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody	Gmina Kobylanka	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZP.2.2 Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZP.3.1. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów, prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
X ZAGROŻENIA POWAZNYMI AWARIAMI	ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE
	ZPA.2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożen środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Kobylanka	według kosztorysów				budżet gminy, fundusze krajowe i UE

9.4. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Opis interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
I OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	OP.1.1. Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	GIOŚ (RWMS)	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet własny GIOŚ
	OP.1.2. Sporządzenie, aktualizacja i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	zarządcy dróg, PSG Sp. z o.o., mieszkańcy	według kosztorysów				budżet własny zarządców dróg, budżet PSG Sp. z o.o., budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.1.3. Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych, w tym realizacja Programu „Czyste Powietrze”	przedsiębiorstwa, właściele budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	według kosztorysów				budżet własny przedsiębiorstw, budżet spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie budynków indywidualnych do sieci gazowej	PSG Sp. z o.o., właściele budynków	według kosztorysów				budżet PSG Sp. z o.o., budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.1.5. Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	Policja	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet Policji
	OP.2.1. Poprawa systemu komunikacji zbiorowej, m.in. wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne, budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, węzłów multimodalnych	zarządcy dróg	według kosztorysów				budżet własny zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych	zarządcy dróg	według kosztorysów				budżet własny zarządców dróg, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
	OP.2.3. Czyszczenie powierzchni jezdni w okresach bezdeszczowych oraz po okresie zimowym w ciągach ulic głównych gminy	zarządcy dróg	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet zarządców dróg
	OP.3.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych	zarządcy budynków, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, mieszkańcy	według kosztorysów				budżet zarządców dróg, budżet spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	OP.4.2. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego – zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie gminy	zarządcy dróg	według kosztorysów				budżet zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	OP.5.2. Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Kobylanka	mieszkańcy, przedsiębiorstwa	według kosztorysów				budżet własny mieszkańców, budżet własny przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	OP.6.1. Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	według kosztorysów				budżet powiatu, budżet organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE
II ZAGROŻENIA HAŁASEM	ZH.1.1. Monitoring hałasu na terenie gminy Kobylanka	GIOŚ (RWMS), WIOŚ	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet własny GIOŚ, budżet własny WIOŚ
	ZH.1.2. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, waly ziemne)	zarządcy dróg	według kosztorysów				budżet zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	ZH.1.3. Uspokojenie ruchu na terenach zurbanizowanych, poprzez wprowadzenie ograniczeń prędkości, inteligentnego sterowania ruchem oraz wyprowadzenie tranzytu poza centrum	zarządcy dróg	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet zarządców dróg, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
III POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZH.1.4. Stosowanie rozwiązań technicznych w zakładach przemysłowych lub usługowych, minimalizujące emitowany poziom hałasu	przedsiębiorcy		według kosztorysów			budżet przedsiębiorstw, fundusze krajowe i UE
	ZH.2.1. Budowa, modernizacja i przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych	zarządcy dróg		204 057			budżet zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	ZH.2.2. Bieżące utrzymanie dróg.	zarządcy dróg		według kosztorysów			budżet zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	ZH.3.1. Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	placówki oświatowe, zarządcy dróg, organizacje pozarządowe		według kosztorysów			budżet powiatu, budżet organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, zarządców dróg, fundusze krajowe i UE
	PEM.1.1. Prowadzenie badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Kobylanka.	GIOŚ (RWMŚ), podmioty zobowiązane do prowadzenia pomiarów		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet własny GIOŚ oraz podmiotów zobowiązanych do prowadzenia pomiarów
	PEM.1.3. Prowadzenie i aktualizacja rejestru zgłoszeń źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	Starostwo Powiatowe		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet powiatu
	PEM.2.1. Przebudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną	Enea Operator Sp. z o.o.		według kosztorysów			budżet własny przedsiębiorstwa energetycznego
	PEM.3.1. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Enea Operator Sp. z o.o., organizacje pozarządowe, placówki oświatowe		według kosztorysów			budżet własny organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
IV GOSPODAROWANIE WODAMI	GW.1.1. Działania mające na celu ochronę przeciwpowodziową	PGW WP, właściele nieruchomości		według kosztorysów			budżet własny PGW WP, budżet właścicieli nieruchomości, fundusze krajowe i UE
	GW.1.2. Bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych i cieków wodnych oraz konserwacja urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód	PGW WP		według kosztorysów			budżet PGW WP
	GW.1.3. Zimowe i letnie utrzymanie drożności wód	PGW WP, zarządy zlewni, właściele nieruchomości		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet własny PGW WP i zarządów zlewni, budżet właścicieli nieruchomości
	GW.1.4. Budowa, przebudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.		według kosztorysów			budżet Wodociągów Zachodniopomorskie Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE
	GW.2.1. Realizacja Programu Moja Woda, w szczególności rozwój form małej retencji wodnej	właściciele i zarządcy nieruchomości, WFOŚiGW		według kosztorysów			budżet właścicieli i zarządców nieruchomości, WFOŚiGW
	GW.2.2. Realizacja Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych	PGW WP, ODR, Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o., PGL LP, użytkownicy gruntów leśnych, właściciele melioracyjnych, rolnicy		według kosztorysów			budżet Wodociągów Zachodniopomorskie Sp. z o.o., budżet PGL LP, budżet użytkowników gruntów leśnych, budżet właścicieli urządzeń melioracyjnych, budżet rolników
	GW.2.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	PGW WP, właściciele i zarządcy nieruchomości		według kosztorysów			budżet własny PGW WP, budżet właścicieli i zarządców nieruchomości fundusze krajowe i UE
	GW.3.1. Wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych pozwalających na ograniczenie zużycia wody	przedsiębiorstwa, Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o., mieszkańcy, rolnicy		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet własny przedsiębiorstw, budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
	GW.3.2. Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recykulacja wody, zamykanie obiegu wody)	przedsiębiorstwa, rolnicy, mieszkańcy		według kosztorysów			budżet własny przedsiębiorstw, budżet mieszkańców, fundusze krajowe i UE
	GW.4.1. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)	rolnicy, ODR, ARIMR, WIOŚ		według kosztorysów			budżet własny mieszkańców, budżet ODR, budżet ARIMR, budżet WIOŚ
	GW.4.2. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach PMŚ oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ (RWMŚ), PIG-PIB		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet GIOŚ, budżet PIG-PIB
	GW.4.3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty, posiadające pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ, PGW WP		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budżet WIOŚ, budżet PGW WP
	GW.5.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód oraz protekcji gminy przed powodzią i suszą	organizacje pozarządowe, placówki oświatowe		według kosztorysów			budżet powiatu, budżet organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE
	GW.5.1.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.		według kosztorysów			budżet Wodociągów Zachodniopomorskie Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
VI ZASOBY GEOLOGICZNE	GWS.2.1. Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontrola parametrów ilościowych i jakościowych wód i ścieków)	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet Wodociągów Zachodniopomorskie Sp. z o.o.
	GWS.3.1. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.	według kosztorysów				budżet Wodociągów Zachodniopomorskie Sp. z o.o., fundusze krajowe i UE
	GWS.4.1. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o., organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	według kosztorysów				budżet przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych fundusze krajowe i UE
	ZG.1.1. Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli.	OUG	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet OUG
VII GLEBY	ZG.1.3. Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż i kontrola realizacji ich warunków	Starosta, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, OUG, Minister Klimatu i Środowiska	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet powiatu, budżet Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego, budżet OUG, budżet Ministerstwa Klimatu i Środowiska
	GL.1.1. Prowadzenie monitoringu jakości gleb	IUNG w Puławach, GIOŚ, OSChR	według kosztorysów				budżet własny IUNG, budżet GIOŚ, budżet OSChR
	GL.1.2. Promocja i realizacja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	ODR, ARIMR, właściciele gruntów	według kosztorysów				budżet ODR, budżet ARIMR, budżet właścicieli gruntów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*			Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028
VIII GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	GL.1.4. Wapnowanie gleb zakwaszonych, dekontaminacja terenów poprzemysłowych	przedsiębiorcy, właściele terenu		według kosztorysów		budżet przedsiębiorstw, budżet właścicieli terenu
	GL.2.1. Wydawanie decyzji dot. rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdezastrowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym	Starostwo Powiatowe		według kosztorysów		budżet powiatu, budżet władającego powierzchnią ziemi lub inni sprawcy zanieczyszczenia,
	GL.2.2. Identyfikacja i prowadzenie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń	Starostwo Powiatowe, RDOŚ		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów		budżet powiatu, budżet RDOŚ
	GL.3.1. Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i nawożenia, wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych.	ODR, ARMIR		według kosztorysów		budżet powiatu, budżet ODR, budżet ARMIR
	GO.1.1. Kontrola w zakresie przestrzegania warunków wydanych zezwoleń na zbieranie, przetwarzanie oraz pozwoleń na wytworzenie odpadów.	Starostwo Powiatowe, Marszałek Województwa, WIOŚ		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów		budżet powiatu, budżet województwa, budżet WIOŚ
	GO.1.2. Prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz selektywnej zbiórki odpadów.	mieszkańcy, przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne		koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów		budżet mieszkańców, budżet przedsiębiorstw
	GO.1.6. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk	PGL LP		według kosztorysów		budżet Lasów Państwowych
	GO.1.7. Modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne		według kosztorysów		budżet przedsiębiorstwa odbierającego odpady komunalne, fundusze krajowe i UE
	GO.2.1. Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobylanka	mieszkańcy, WFOŚiGW		według kosztorysów		budżet własny mieszkańców, fundusze krajowe i UE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*			Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028
IX ZASOBY PRZYRODNICZE	GO.3.1. Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji odpadów	placówki oświatowe, przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne	według kosztorysów			budget placówek oświatowych, budget przedsiębiorstw odbierających odpady komunalne, fundusze krajowe i UE
	ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych	RDOŚ	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget RDOŚ
	ZP.1.2. Monitorowanie obszarów chronionych	RDOŚ, Urząd Marszałkowski	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget RDOŚ, budget województwa
	ZP.1.4. Usuwanie roślinności inwazyjnej	zarządzający obszarem	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget zarządzających obszarem
	ZP.1.5. Utrzymanie, wymiana i wprowadzenie zadzierwień przydrożnych i zaciszewień śródpolnych	zarządcy dróg	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget zarządzających drogami
	ZP.2.1. Realizacja zapisów Planu Urządzenia Lasu, prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	Nadleśnictwa	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget Nadleśnictwa
	ZP.2.2 Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	RDLP	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget własny RDLP, NFOŚiGW, WFOŚiGW
	ZP.2.3. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych oraz trwałości użytkowania w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej	Nadleśnictwa	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów			budget Nadleśnictwa

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
X ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	ZP.2.4. Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci)	Nadleśnictwa	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet Nadleśnictwa
	ZP.2.5. Zalesianie gruntów, zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności celu genetycznej i biologicznej	Nadleśnictwa	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet Nadleśnictwa
	ZP.3.1. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów, prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, UMWZ, RDLP	według kosztorysów				budżet powiatu, budżet placówek oświatowych, budżet organizacji pozarządowych, budżet województwa, budżet RDLP, fundusze krajowe i UE
	ZPA.1.1. Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn, tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)	WIOŚ, przedsiębiorstwa, PSP, policja	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet WIOŚ, budżet przedsiębiorstw, budżet PSP, budżet policji
	ZPA.1.2. Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	WIOŚ	według kosztorysów				budżet WIOŚ, fundusze krajowe i UE
	ZPA.1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawy awarii, PSP, specjalistyczne jednostki ratownictwa chemicznego	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet własny sprawców awarii, budżet PSP
	ZPA.1.4. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego.	RDOŚ	według kosztorysów				budżet RDOŚ

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Okres realizacji oraz koszty realizacji inwestycji (tys. zł)*				Źródła finansowania
			2025	2026	2027	2028	
	ZPA.1.5. Nadzór nad logistyką transportową substancji niebezpiecznych.	ITD, zarządcy dróg	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet ITD, budżet zarządców dróg
	ZPA.2.1. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	slużby interwencyjne, WIOŚ, Zachodniopomorski Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego, policja, PSP, placówki oświatowe	koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów				budżet służb interwencyjnych, budżet WIOŚ, budżet Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, budżet policji, budżet PSP, budżet placówek oświatowych, fundusze krajowe i UE

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych od instytucji i przedsiębiorstw

10. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu oraz ograniczy negatywne oddziaływanie na środowisko planowanych zadań. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych. Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie w trakcie realizacji działań należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji oraz czas inwestycji uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla;
- minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- w przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- w przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- w przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

10.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Urzędu Gminy Kobyłanka;
- Starostwa Powiatowego w Stargardzie;
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego;
- Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie;
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie;
- Nadleśnictwa Kilińska;
- Wodociągów Zachodniopomorskich Sp. z o.o.
- Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich;
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Państwowego Instytutu Geologicznego–Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie;
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne Urzędu Gminy Kobyłanka oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą m.in.:

- Mieszkańcy Gminy Kobyłanka;
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie gminy Kobyłanka;
- Starostwo Powiatowe w Stargardzie;
- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy;
- Nadleśnictwo;
- Zarządcy dróg;
- Przedsiębiorstwa gazownicze, energetyczne, wodno-kanalizacyjne;
- Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu;
- Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego;
- Zarządcy nieruchomości wielorodzinnych;
- Placówki oświatowe i organizacje pozarządowe na terenie gminy Kobyłanka.

10.2. Edukacja ekologiczna

Warunkiem niezbędnym w realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobyłanka na lata 2025-2028 jest świadomość ekologiczna mieszkańców.

Program nauczania

Przedszkola – w programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy, jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów czy zajęć plastycznych.

Szkoła podstawowa – edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na przyrodzie lub na innych przedmiotach w postaci ścieżki edukacyjnej.

Ścieżka edukacyjna to zestaw treści i umiejętności o istotnym znaczeniu wychowawczym, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów (bloków przedmiotowych) lub w postaci odrębnych zajęć.

Celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- 1) uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania,
- 2) budzenie szacunku do przyrody,
- 3) rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym,
- 4) zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu,
- 5) poznanie współzależności człowieka i środowiska,
- 6) wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko,
- 7) rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Ścieżka edukacyjna:

Program ścieżki edukacyjnej łączy ogólne treści niezbędne w edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych. Tymi koniecznymi treściami są:

- 1) przyczyny i skutki niepożądanych zmian w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze.
- 2) różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna, ekosystemów) – znaczenie jej ochrony.
- 3) żywność – oddziaływanie produkcji żywności na środowisko.
- 4) zagrożenia dla środowiska wynikające z produkcji i transportu energii; energetyka jądrowa – bezpieczeństwo i składowanie odpadów.

Program ten uszczegóławia powyższe treści, a w kilku miejscach wykracza poza nie. Dotyczy to szczególnie tych treści, które mają nawiązywać do własnego doświadczenia dziecka i jego znajomości najbliższej okolicy oraz regionu. Program koncentruje się wokół:

- 1) Zagadnień zmienności w środowisku: naturalnej jako tła porównawczego oraz zależnej od działalności człowieka w środowisku.
- 2) Najważniejszych problemów ekologicznych współczesnego świata.
- 3) Sposobów gospodarowania w miejscu swojego zamieszkania.
- 4) Wartości, jaką stanowi różnorodność biologiczna.

W realizacji programu w szkole podstawowej ważne jest:

- 1) Prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie;
- 2) Preferowanie metod aktywizujących uczniów, takich jak: praca z mapą w terenie, zbieranie danych i ich opracowanie, dyskusje, debaty, wywiady, reportaże, ankietowanie, podejmowanie decyzji – metodą drzewa decyzyjnego, tworzenie „banków pomysłów”, metaplanów itp.;
- 3) Porównywanie zjawisk, procesów, problemów występujących w najbliższej okolicy z podobnymi i odmiennymi w innych regionach, krajach, kontynentach;
- 4) Stosowanie różnorodnych skal przestrzennych prowadzących do porównywania i odróżniania zjawisk, procesów, przyczyn i skutków;
- 5) Wykorzystywanie na lekcjach danych liczbowych, tabel, map, wykresów, zdjęć, rycin w celu kształcenia umiejętności interpretacji zawartych w nich informacji;
- 6) Organizowanie wspólnych, wcześniej zaprojektowanych przez uczniów działań w najbliższym środowisku, prowadzących do pozytywnych zmian;
- 7) Ukazywanie pozytywnej działalności człowieka w środowisku jako dróg właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych;
- 8) Głoszenie idei, haseł proekologicznych, które są zgodne z własnymi czynami;
- 9) Integrowanie i korelowanie treści nauczania w obrębie różnych przedmiotów i bloków przedmiotowych.

Hasła te poparte są analizą materiałów źródłowych dotyczących aktualnych problemów ochrony środowiska – parków narodowych, rezerwatów przyrody, roślin i zwierząt chronionych, oraz wpływem zanieczyszczeń środowiska na zdrowie człowieka.

Na terenie gminy Kobylanka z roku na rok planowane są Rodzinne Pikniki Ekologiczne, których głównym celem jest sadzenie drzew. Dotychczas odbył się I Rodzinny Piknik Ekologiczny pn.: „Zawieś budkę, posadź drzewo”

Informacje mające służyć poprawie w zakresie gospodarowania odpadami oraz jakości powietrza zamieszczane są na bieżąco na stronie www.kobylanka.pl, profilu Facebook Gminy Kobylanka oraz w darmowym Biuletynie Informacyjnym „Nasza Gmina”.

W Urzędzie Gminy Kobylanka działa również Punkt informacyjno – konsultacyjny programu „Czyste Powietrze” w ramach porozumienia z WFOŚiGW w Szczecinie.

10.3. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2024.54 t.j.) Wójt Gminy Kobylanka co 2 lata przedstawia Radzie Gminy *Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska*. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie należy skierować go do organu wykonawczego powiatu.

10.4. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy Kobylanka, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli.

Tabela 41. Wskaźniki monitoringu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2023 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
Ochrona klimatu i jakości powietrza					
1.	Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie zachodniopomorskiej	-	GIOŚ, RWMŚ	brak przekroczeń	brak przekroczeń
2.	Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności	%	GUS	66,3	>66,3
3.	Długość dróg dla rowerów	km	GUS	11,3	>11,3
4.	Liczba przystanków autobusowych	szt.	GUS	49	>49
Zagrożenie hałasem					
5.	% dróg krajowych o stanie krytycznym	%	GDDKiA	2,8	0

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2023 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
6.	% dróg wojewódzkich o stanie krytycznym	%	ZDW	9	0
Promieniowanie elektromagnetyczne					
7.	Wyniki pomiarów PEM	V/m	GIOŚ	0	0
8.	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne	os.	GIOŚ	0	0
Gospodarowanie wodami					
9.	% JCWP o złym stanie ogólnym	%	GIOŚ	86*	0
10.	% JCWPd o słabym stanie chemicznym i ilościowym	%	GIOŚ	0*	0
Gospodarka wodno-ściekowa					
11.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	GUS	100	100
12.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	GUS	62,3	>62,3
13.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	269	bieżący monitoring
14.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	400	<400
Zasoby geologiczne					
15.	Liczba udokumentowanych złóż	szt.	PIG BIP	2	bieżący monitoring
16.	Liczba złóż skreślonych z zasobów	szt.	PIG BIP	0	bieżący monitoring
17.	Wydobycie surowców mineralnych	tys. m ³	<i>Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce</i>	78,76	bieżący monitoring
Gleby					
18.	Powierzchnia gruntów: ⁶² a. użytki rolne b. grunty leśne c. grunty pod wodami d. grunty zabudowane i zurbanizowane e. nieużytki	ha	<i>Starostwo Powiatowe w Stargardzie</i>	a. 4 122 b. 7 069 c. 14 d. 822 e. 80 f. 62	bieżący monitoring

⁶² Stan na dzień 31.12.2024 r.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa [2023 r.]	Wartość docelowa [2028 r.]
	f. tereny różne				
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
19.	Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk	m ²	GUS	1 000	0
20.	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	kg	GUS	484	<484
21.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	GUS	44,4	>44,4
22.	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu	%	ASGOK	28,78	>58,00
23.	Ilość azbestu pozostałego do unieszkodliwienia	kg	Baza Azbestowa	395 630	<395 630
Zasoby przyrodnicze					
24.	Liczba pomników przyrody	szt.	GUS/CRFOP	29	>29
25.	Lesistość	%	GUS	56	>56
26.	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	%	GUS	0,16	>0,16
Zagrożenia poważnymi awariami					
27.	Liczba zakładów zaliczanych do ZZR i ZDR	szt.	WIOŚ	0	0
28.	Liczba usuniętych poważnych awarii	szt.	WIOŚ	0	0

*- dane za rok 2022

źródło: opracowanie własne

10.5. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji;
- środki unijne w ramach programów unijnych.

10.5.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest głównym źródłem finansowania w Polsce inwestycji proekologicznych (finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej) - obszarów ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- ochrona powietrza,
- ochrona wód i gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- geologia i górnictwo,
- edukacja ekologiczna,
- państwowy Monitoring Środowiska,
- programy międzydziedzinowe,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja, czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nie inwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia).
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju, ponieważ:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- jest ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie⁶³

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie od ponad 30 lat współfinansuje samorządy, szpitale, szkoły, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz wszystkich mieszkańców województwa zachodniopomorskiego. Przy użyciu narzędzi finansowych w postaci dotacji i pożyczek na atrakcyjnych warunkach z możliwością ich częściowego umorzenia angażuje się w wiele inwestycji w naszym regionie. Poprzez działalność statutową oraz programy tematyczne przyczynia się do poprawy jakości powietrza, ochrony wód, lepszej gospodarki odpadami, wspiera innowacyjne rozwiązania ograniczające emisję zanieczyszczeń oraz bierze czynny udział w edukacji ekologicznej.

Szczegółowe informacje na temat działalności WFOŚiGW w Szczecinie można znaleźć na stronie internetowej funduszu <https://wfos.szczecin.pl/> lub pod nr telefonu: 91 48-55-100 oraz siedzibie funduszu.

⁶³ źródło: <https://wfos.szczecin.pl/>

10.5.2. Fundusze Unii Europejskiej

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich, którymi są: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Dokument, jakim jest Umowa Partnerstwa, określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie będziemy mieli 72,2 miliarda euro, oraz środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości 3,8 miliarda euro. Łącznie to około 76 miliardów euro.

Polityka spójności na lata 2021-27 obejmuje następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- Europejski Fundusz Społeczny+ jest głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ obejmuje rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Proponowane fundusze polityki spójności uzupełnia Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafiło do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymały programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Podział środków na poszczególne programy krajowe wygląda następująco:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLIS). Program przyczynia się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FENIKS wspiera również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe.
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG wspiera realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej

gospodarki. Z programu mogą skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.

- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC koncentruje się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców.
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej koncentruje się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe.
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej są przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce.
- Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST).
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ);
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa;
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej;
- Regionalne Programy Operacyjne.

Spis tabel

Tabela 1. Dane demograficzne.....	15
Tabela 2. Liczba ludności Gminy Kobyłanka w latach 2014-2024.....	15
Tabela 3. Rodzaje zanieczyszczeń oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.	33
Tabela 4. Skutki zanieczyszczeń powietrza dla środowiska i organizmów żywych	34
Tabela 5. Charakterystyka sieci gazowej na terenie gminy Kobyłanka	37
Tabela 6. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)	40
Tabela 7. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza	47
Tabela 8. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO ₂ , NO ₂ , CO, C ₆ H ₆ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O ₃	48
Tabela 9. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu (O ₃) ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 roku)	49
Tabela 10. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w strefie zachodniopomorskiej	50
Tabela 11. Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2020-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	51
Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	61
Tabela 13. Zabezpieczenia akustyczne na terenie gminy Kobyłanka	63
Tabela 14. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.	69
Tabela 15. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Kobyłanka.....	70
Tabela 16. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Kobyłanka	77
Tabela 17. Ocena stanu JCWP na terenie gminy Kobyłanka zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300)	85
Tabela 18. Charakterystyka JCWPd w obrębie gminy Kobyłanka.....	88
Tabela 19. Charakterystyka GZWP w obrębie gminy Kobyłanka	90
Tabela 20. Kompleksowa ocena stanu JCWPd w obrębie, których znajduje się gmina Kobyłanka	92
Tabela 21. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Kobyłanka w latach 2021-2024	95
Tabela 22. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kobyłanka w latach 2021-2024	97
Tabela 23. Zestawienie ilości przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych w latach 2021-2024 na terenie gminy Kobyłanka.....	97
Tabela 24. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie gminy Kobyłanka.....	102
Tabela 25. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Kobyłanka.....	106
Tabela 26. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa zachodniopomorskiego.....	111

Tabela 27. Charakterystyka odpadów komunalnych na terenie gminy Kobylanka w latach 2022-2023	115
Tabela 28. Wskaźniki dotyczące odpadów na terenie gminy Kobylanka w latach 2021-2023	117
Tabela 29. Charakterystyka <i>obszarów Natura 2000</i> na terenie gminy Kobylanka	125
Tabela 30. Charakterystyka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie gminy Kobylanka	133
Tabela 31. Charakterystyka użytków ekologicznych na terenie gminy Kobylanka	135
Tabela 32. Strefy ochrony na terenie gminy Kobylanka	138
Tabela 33. Struktura gruntów leśnych i terenów zieleni na terenie gminy Kobylanka	140
Tabela 34. Nasadzenia drzew i krzewów na terenie gminy Kobylanka	140
Tabela 35. Wykaz dofinansowań na terenie gminy Kobylanka [szt.]	149
Tabela 36. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Kobylanka w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	150
Tabela 37. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Kobylanka w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	152
Tabela 38. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Kobylanka	155
Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	169
Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	175
Tabela 41. Wskaźniki monitoringu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka ..	189

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Kobyłanka.....	9
Rysunek 2. Położenie gminy Kobyłanka na tle mezoregionów	11
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Kobyłanka	13
Rysunek 4. Średnia temperatura powietrza mierzona w latach 1979-2024 na terenie gminy Kobyłanka	13
Rysunek 5. Róża wiatrów w gminie Kobyłanka.....	14
Rysunek 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	16
Rysunek 7. Źródło ciepła (wg danych ceeb) - ilość (szt.) na terenie gminy Kobyłanka.....	36
Rysunek 8. Gazociągi przesyłowe na tle gminy Kobyłanka	38
Rysunek 9. Drogi na tle gminy Kobyłanka	41
Rysunek 10. Układ torów kolejowych na tle gminy Kobyłanka	43
Rysunek 11. Lokalizacja punktów pomiarowych w województwie zachodniopomorskim wykorzystanych w ocenie za rok 2023.....	49
Rysunek 12. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.....	54
Rysunek 13. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu	55
Rysunek 14. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	56
Rysunek 15. Mapa nasłonecznienia Polski.....	57
Rysunek 16. Linie elektroenergetyczne na tle gminy Kobyłanka.....	72
Rysunek 17. Układ hydrologiczny gminy Kobyłanka	77
Rysunek 18. Gmina Kobyłanka na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych oraz zlewni JCWP.....	78
Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego gminy Kobyłanka	80
Rysunek 20. Klasy zagrożenia suszą atmosferyczną na tle gminy Kobyłanka	81
Rysunek 21. Klasy zagrożenia suszą rolniczą na tle gminy Kobyłanka.....	82
Rysunek 22. Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną na tle gminy Kobyłanka	82
Rysunek 23. Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną na tle gminy Kobyłanka	83
Rysunek 24. Klasy łącznego zagrożenia suszą na tle gminy Kobyłanka.....	83
Rysunek 25. Gmina Kobyłanka na tle JCWPd.....	89
Rysunek 26. Gmina Kobyłanka na tle Głównego Zbiornika Wód Podziemnych	91
Rysunek 27. Ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy Kobyłanka	96
Rysunek 28. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Kobyłanka.....	107
Rysunek 29. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Kobyłanka	119
Rysunek 30. Formy ochrony przyrody na tle gminy Kobyłanka.....	138
Rysunek 31. Korytarze ekologiczne na tle gminy Kobyłanka	139